

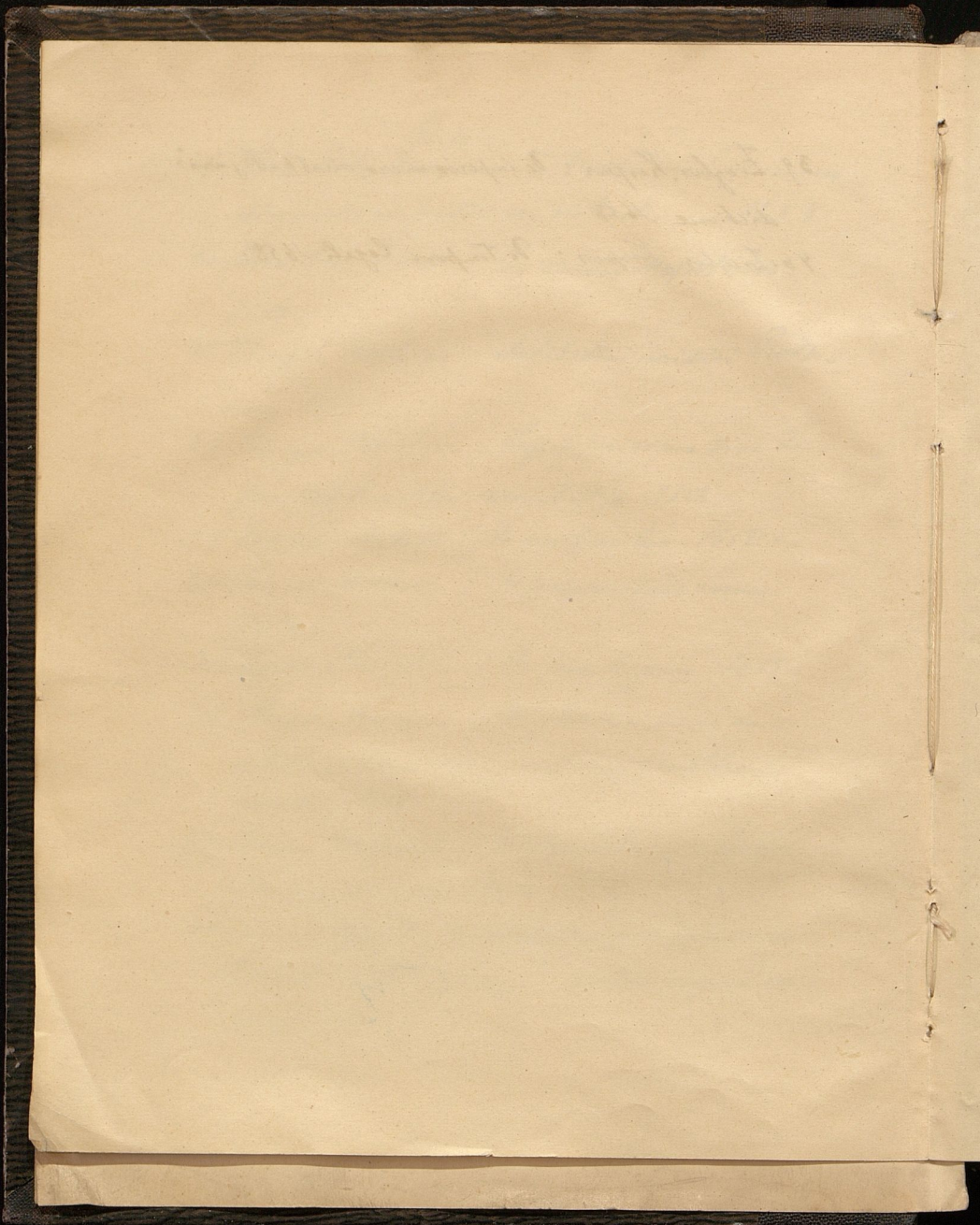
1. Calovius, Abraham: De natura et indole pacis
Religiosae Augustanae. 1655.
2. Coscius de Pegliorrey, Henricus: De emptione et
venditione. 1655.
3. Lederer, Michael: Disputatio juridica in qua
continetur quaestiones quaedam juris civilis
canonici et Saxonici controversas. 1655.
4. Sperling, Johannes: De pulmone. 1655.
5. Strauch, Megidius: De computo Thalmudico.
Rabbinico. 1655.
6. Strauch, Megidius: De anno Graecorum Ecclesiastico.
Ed. 2. 1655.
7. Strauch, Megidius: De computo Veterum Romanorum.
Ed. 2. 1655.
8. Inemus, Gottfried: De maiestate eiusque juri-
bus. 1655.
9. Inemus, Gottfried: De mandato, obligationibus quasi
ex contractu constituendis, omnibusque in genere
si solentis. 1655.

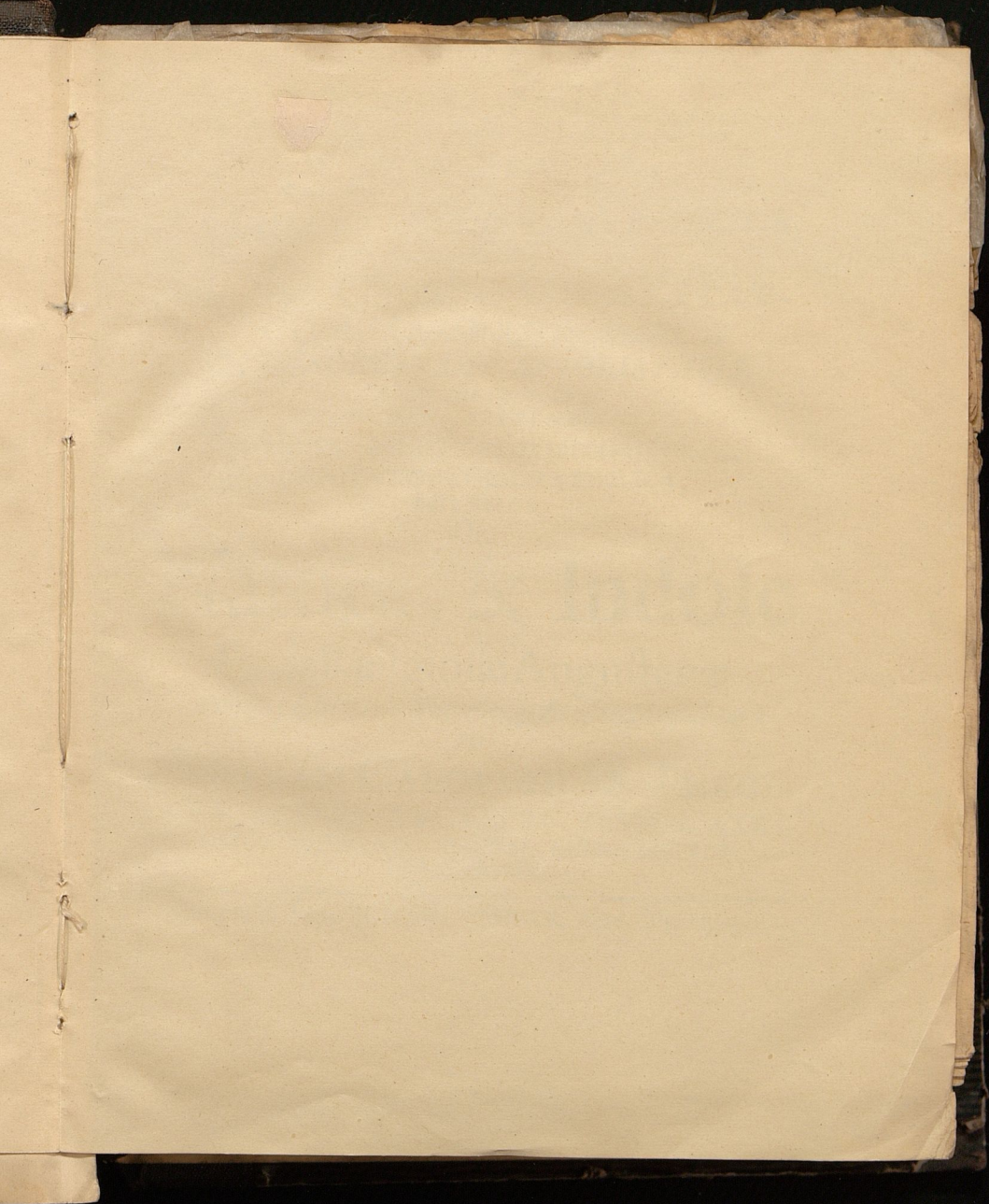
10. Suemus, Gottfried : De plegio Hanburgiano.
1655.
11. Suemus, Gottfried : De literarum obligationibus,
emphite, locatione et societate. 1655
12. Suemus, Gottfried : De reliquis actionum et ju-
dicialium privatorum jure. 1655
13. Suemus, Gottfried : Theses seculares ad praesentem
Religiosam de anno 1555. disputationibus & B
excursus. 1655.
14. Suemus, Gottfried : De summarissimis possessionibus.
1655.
15. Suemus, Gottfried : De processuum ordine in foro
praesentium Saevicis observanda. 1655.
16. Freyler, Karper : De tiquo juncto. 1655
17. Coschius de Peglinowez, Henricus : De materia
juris non scripti. 1657
18. Coschius de Peglinowez, Henricus : De gerada.
1656.
19. Coschius de Peglinowez, Henricus : De paucis die.
1656.

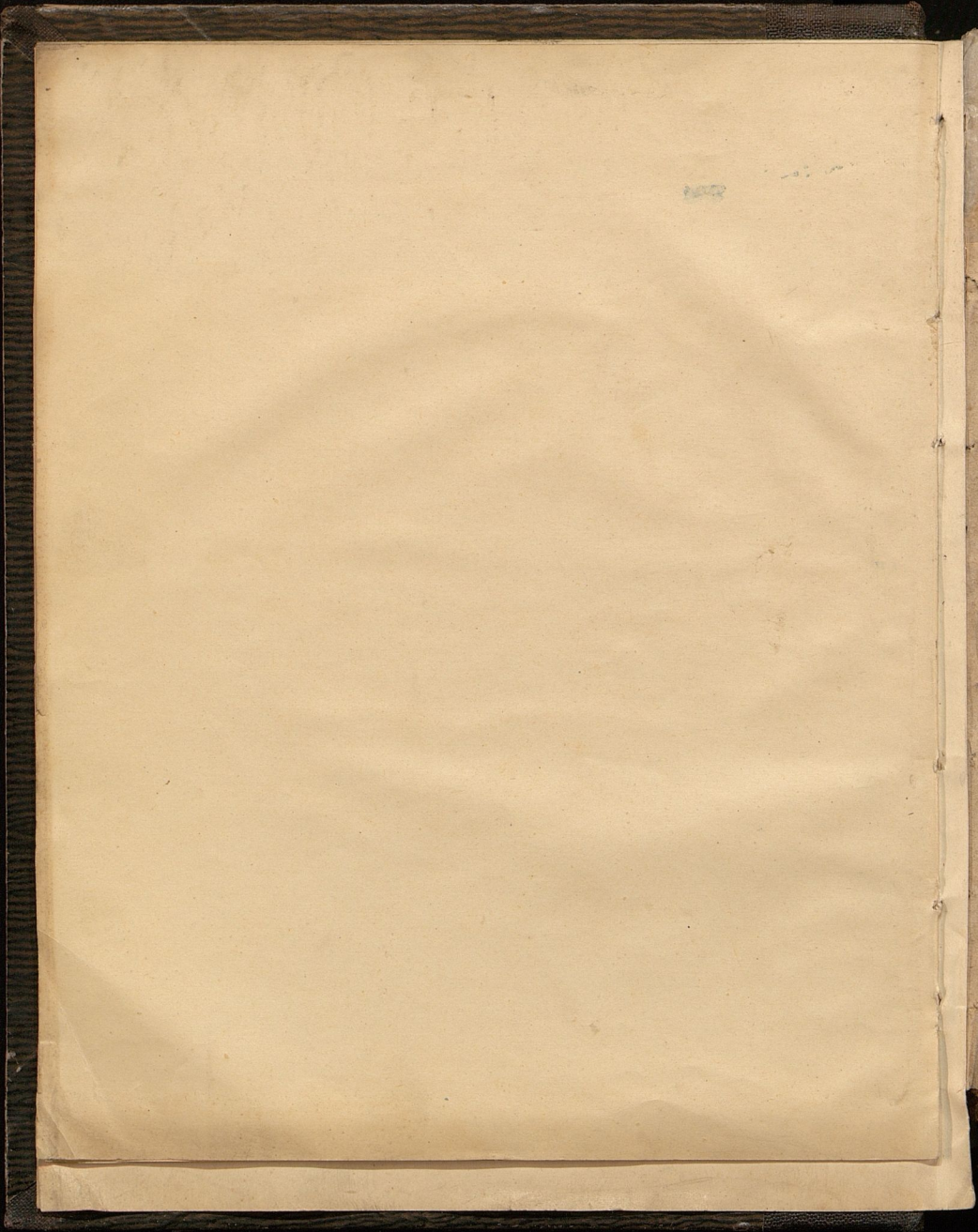
20. Cochin, Henricus: Tractatus juridica. L. unv. C.
 Ne quis in sua causa iudicet, vel sibi jus dicat.
 1656.
21. Suemus, Gottfried: De injuriis. 1656.
22. Suemus, Gottfried: De emptione venditione.
 1656.
23. Nerger, Frachim: De vicariis Roman. Germania
 vici imperii. 1657.
24. Suemus, Gottfried: De vicariis imperii 1657.
25. Suemus, Gottfried: Discursum hunc juridicum tex-
 tus in v. g. de prebendis, leg. 1. pr. de oblatione
 et actione Resolutionum. 1657. ^{publ. ex officio subdito}
 1657.
26. Suemus, Gottfried: Constitutio Imperatoris Feide-
 rici in Archid. habita. Cod. de filiis pro Pa-
 tre. Respondendi excusa ad. . . Gabrielem Vog-
 lium. 1657. 1658. 2 Bampfl.
27. Ziegler, Kaspar: De fidejussoribus. 1657.
28. Ziegler, Kaspar: De donationibus. 1657.

29. Horn, Joh. ^{Friedr.} Georg: ... Dominium Supereminens
 Acquisitioni publicae sistunt. . . . 1658.
30. Horn, Joh. ^{Friedr.}: De causa Majestatis.
 1658.
31. Klengel, Christian: Antibodini iuridici Prodra-
 mus. 1658.
32. Klengel, Christian: Lapis iuridicus sive de
 jure ~~et~~ limitum dissertatio. 1658.
33. Lederer, Michael: De erictionibus. 1658.
34. Leiser, Wilhelm: De proprietate rerum.
 1658.
35. Leyer, Christian: De jure legum. 1658.
36. Mejer, Joachim: De plurium circa annos
 debitoris bona concurrentium creditorum
 iuribus. 1658.
37. Suenus, Gottfried: De acquisitione facti
 Per investituram. 1658.
38. Suenus, Gottfried: Dissolutionem pro Repensione
 Libertatis ac Religionis . . . publico Examini ex-
 posit. 1658.

39. Ziegler, Kasper: *De imperio vero, mixto et juris -
dictione* 1658.
40. Ziegler, Kasper: *De Tempore Legali* 1658.

1757.

DISPUTATIO JURIDICA
DE
EMPTIONE
ET VENDITIONE

1655

Quam

Divini Numinis Auxiliante Gratia
Indultu ac Consensu Magnifici, Nobilissimi atq; Amplis-
simi Rectorum Collegij illustris Wittebergenſium Academia

SUB PRÆSIDIO

MAGNIFICI RECTORIS

VIRI

Nobilissimi, Amplissimi, Excellentissimi atq; Consultiſſimi

DN. HENRICI COSELII

De Pezlinovetz, J. U. D. ac Pand. P. P. longè fami-
geratissimi, nec non Curiz Electoralis, Scabinatus ac Facultatis
Juridicæ ASSESSORIS gravissimi,

DN. Patroni, Præceptoris ac Promotoris sui
devoto Observantiæ cultu ætatem colendisſimi

In Auditorio Juridico

Publicè Eruditorum diſquiſitioni placide exponet

JOHANNES CUNRADUS PRÆTOR

Onoldinus.

Ad Diem 13. Octobris

Anno Rer. Christianæ clæ 15c LV.

RCTUS POMPONIUS in l. 20. ff. de fideic. libere.

inquit

*Ego discendi cupiditate, quam solam vivendi rationem optimam in 78. annum
ætatis duxi, memor sum Imp. Juliani sententia, qui dixisse fertur. Etsi
alterum pedem in cumulo haberem, non pigeret aliquid addiscere.*

WITTEBERGÆ Typis JOHANNIS RÖHNERI Academ. Typogr.

EMPTIO

MAGNIFICI SECTORS

DN HENRICI COSELLII

Depechnover, JUD. et P. P. longis fam.

JOHANNES GUILLIAMS DRESDEN

ANNO DOMINI 1541

WITTEBERG. Typis JOHANNIS ALBERTI ANTONII Typogr.

Praclarus Themidos, quod sis, Doctissime
Priester,
Cultor, vel saltem hæc scripta docere queit.
Namq; quid Em ptorem deceat, quid venditor
usque

Observe, docte jam Tua Musa probat.
Gratulor & faveo tantis Conatibus, atque
Oro, det Ingenio præmia digna DEUS /
Henricus Coselius

J. U. D. Pand. P. & p. t. Acad. Rector.

O rem præclaram, præclarum Nominè habere,
Cui simul egregium Nominis omen adest!
Et Te donatum, Lectissime Priester, eodem
Hæc magni studij publica scripta docent.
In quibus evolvis leges vendentis, ementis,
Quæ probè contractum jura modumq; ferunt.
Quæq; tenere studes, ut tandem Te, quoq; justa
Facta, sacerdotem Justitiæ esse probent.
Queis observatis, gratabitur optima quæq;
Te redeunte domum, Patria Terra Tibi.
Gratulor ipse, Tuis subscribat Jova petitis,
Qui Te servavit, Te quoq; porro juvet.

Hæc ex singulari Amore

*Domino Respondenti, suo per quam Candido, Hono-
ratissimo, atq; Amicissimo Fautori atq; Com-
mensali apponere voluit, debuit*

M. Andreas Hornius Sittá-Luf-
SS. Theol. Studiosus.

In

Ingentum, studiumq; Tuum, Doctissime Amice,
Cum vidi, volvo tali mente meas

Hic sit sectator Themidos praeclarus oportet,

Cum proprio ingenio scribere tanta queat.
Eruclibna hinc tantis studiorum, gmtor, Amice,

Virtutiq; Tua Jova Brabea ferat.

Ita ολοναδιδος Eruditissimo hujas
Doctils. Disputationis Dn. Auto-
ri, Amico suo mellitissimo preca-
tur.

M. Georgius VVagnerus Radeb.

Misa. SS. Theol. Studiosus.

IN NOMINE DOMINI NOSTRI JESV

CHRISTI feliciter progredimur ad omnia consilia,
omnesq; actus nostros, juxta l. 2. pr. C. de off. Pref.
Prat. Afr. Eo enim annuente universa à nobis bene ac
competenter geri, pr. Nov. 6. Et cum vigilijs ac pru-
dentia perfici possunt, proœm. §. 1. 2. in fin. Et §. 3. in
pr. J. Sit itaq; mihi quoque in Ejus Nomine hæc

THESIS I.

Emptio (A) & Venditio (B) est Contractus (C)
verus ac proprius (D) nominatus (E) Juris gen-
tium, (F) bonæ fidei (G) solo consensu initus, (H)
de re aliqua emptori à venditore tradenda, (I) &
pretio certo in pecunia consistente (K) venditori
ab emptore solvendo (L) & dando. (M)

Duplicem in Jure et-
iam nostro Civili definitionem;
unam scilicet Nominis, alteram Rei, repe-
riri liquet ex l. 1. pr. ff. de l. Et l. §. 1. J. de tut.
pr. J. de testam. ord. l. 2. §. 2. ff. de R. C. §. 1. Et 2. J. de
obl. qua ex del. nasc. pr. J. de V. O. Haud itaq; malè me facturum
existimo, si disputationem hanc quoq; ab explicatione Nomi-
nū, cum sint rerum significandarum gratia inventa, §. 29. in fin.
J. de legat. l. 10. C. de ingen. manum. exordiar. (A) Emptionis
vocabulum deductum volunt à gr. Εμὸν, quia secundum l. 80. §.
3. ff. de contr. empt. hoc præcipuè in emptione agitur, ut res alte-
rius

rius fiat mea. Unde factum emptoris, pretij scilicet solutio pro re sive merce, dicitur Emptio, & is, qui pro merce solvit pretium, vocatur propriè Emptor. (B) Vocabulum Venditionis derivant à verbo Vendo, vendo autem q̄s. venum do, literis u & in abjectis, ut vendere idem sit, quod venum dare, h. e. facere, ut à tradente res secedat, ac ad eum, cui traditur, perveniat. Hinc Venditor quoque dicitur, qui rem venditam tradit pro soluto pretio, & ejus factum pro pretio, h. e. traditio mercis, dicitur Venditio. Per Emptionis autem & Venditionis vocabula h. l. non denotatur imaginaria illa emptio & venditio, quam Veteres in emancipatione filiorum & illo Testamenti genere, quod appellabatur per æs & libram, usurpare soliti sunt *S. 6. J. q. m. patr. p. f. §. 1. J. de ord. test.* sed Contractus verus, utilis & ab alijs contractibus suâ naturâ atq; substantiâ distinctus, prout in ipsa *θ.* est descriptus: Cujus duæ sunt partes, quarum una dicitur Emptio, altera Venditio, *l. 1. §. 1. l. 8. pr. l. 11. in fin. C. l. 28. ff. de contr. empt.* Parum tamen interesse arbitror, Contractus hicce sive scribatur & exprimaturn conjunctim, Emptio venditio, quatenus nim. negotij sive contractus unitatem, in quo consensus, merx & pretium conjunctim requiruntur, licet non factum aliquod saltem unicum designet, *arg. l. 1. §. 3. ff. de pact.* Venditoris n. est emptori rem tradere, & Emptoris, numerare pretium venditori pro re seu merce vendita: sive divisim, Emptio & Venditio, quatenus contractus duorum voluntatibus in analysi distinguendis constat, unde Venditori Actio Venditi, Emptori v. Actio Empti cõpetit, de quibus infra in *θ. fin.* Et hoc etiam propter autoritatem *J. ff. & C.* ubi etiam divisim ponitur, & propter necessariam rerum ipsarum & factorum conjunctionem. Sunt enim verba relata, quorum unum non potest esse sine altero, sed posito uno, necesse est ponatur & alterum: nunquam enim emptor sine venditore, nec venditor sine emptore datur. Sic etiam Veteres hisce vocabulis promiscuè usi sunt, ut patet *ex l. 19. ff. de contr. empt.* ita ut unum, sive Emptio, sive Venditio denotaret utrumq; venditionem, scilicet & emptionem seu totalem actionem; & verbum Emere pro Vendere, Vendere pro Emere, *l. 7. §. 4. ff. pro empt. l. 34. ff.*

de

de contr. empt. l. un. C si serv. extranſe enim mand. Et ipſa quoq; Actionum Empti & Venditi nomina ſapè inter ſe confuderunt, l. 26. 66 §. 2. ff. de evict. l. un. C. d. t. l. 13. §. 25. in fin. & l. 33. ff. de act. empt. l. 11 C. de pact. Originem autem hujus Contractus, neceſſitate ita exigente, à Permutatione, quâ ſolâ olim, nummis noſtris nondum percufſis, utebantur, coepiſſe palam eſt ex pr. l. 1. ff. de contr. empt. & §. 2. verſ. nam uſu exigente. J. de empt. & vend. idèq; plura de ea verba facere hic deſiſto. Nec obſtat d. §. 2. J. ubi dicitur, quod permutatio ſit ſpecies Emptionis & Venditionis vetuſtiſſima, unde ſequeretur, quod hicc Contractus originem non traxerit à Permutatione, quia neceſſe eſt, ut genus, quod eſt emptio & venditio ſit ipſâ ſpecie nim: Permutatione, prius. Distinguunt n. inter Venditionem generalem & ſpecialem: Generalem vocant, ubi mutatio rei ſit cum re, de qua ſermo eſt in d. §. 2. eſtq; hæc antiquior ſpeciali: ſic enim Veteres Permutationem rerum appellârunt Venditionem, uti videre eſt ex Gen. 25. v. 31. 32. 33. ubi Eſau vendidiſſe dicitur primogenituram ſuam pro pane & lentis edulio, qui tamen Contractus non fuit venditio ſpecialis, ſed Permutatio, quæ Emptio generalis dicitur. Specialem appellant mutationem pecuniæ cum re, & hæc à Permutatione originem duxit, ut dicitur in l. 1. ff. de contr. empt. (C) Probatur i. per verb. contrahitur & contracta in pr. & verb. ſtare contractus in §. 1. J. de empt. & vend. l. 3. ff. de contr. empt. 2. quia ab ipſo etiam Imper. Juſtiniano expreſſè inter contractus refertur, in §. 2. J. de obl. §. 2. verſ. & ex hoc jure J. de l. N. G. C. l. 5. ff. de l. & l. 31. ff. de O. & A. 3 Emptio venditio in ſuper ſit conventio, l. fin. ff. de acceptil. l. 1. §. 3. 4. de pact. Contractantes enim ibi ex diverſis animi motibus in unum conveniunt, nim: in eandem rem & idem pretium pro re, l. 55. 57. ff. de O. & A. Omnis autem conventio eſt vel nudum pactum, vel contractus vel qs. contractus per l. 1. §. 2. l. 5. 6. 7. ff. de pact. Sed emptio venditio non eſt nudum pactum, quia ex hoc nulla provenit obligatio & actio civilis, ſed tamen exceptio, per l. 27. C. loc. cond. l. 7. §. 2. 4. l. 45. ff. de pact. Nec qs. contractus, quia Imp: inter eos non retulit, §. fin. J. de obl. & t. t. J. de obl. qua ex qs. contract. naſc. neq; in ijs etiam ab utraq; parte conſenſus eſt neceſſari-

necessarius. E. erit contractus, quia ab utraq; parte requiritur
consensus, & ex se & sua facultate, quod est proprium contra-
ctus, *l. 1. pr. ff. de O. & A. efficacem producit obligationem & ac-
tionem l. 7. § 1. 2. ff. de pact. l. 1. § 1. ff. de O. & A. § 1. 7. de Act. in pr.
vers. unde in his ff. de aut. aut. l. 19. ff. de V. S.* Ritè enim contra-
ctà venditione & emptione venditor obligatur ad rem vendi-
tam tradendam, *l. 11. § 20. ff. de act. empr.* Emptor verò ad solven-
dum pretium *l. 13. § 2. ff. eod.* ut pluribus docebitur. fin. (D) quia,
ut dictum in lit. præced. inter veros ac proprios contractus ab
ipso Imper. recensetur, & ab utraq; parte consensus est necessa-
rius ac ex eo mutua quoq; obligatio provenit, *l. 19. §. contractum
ff. de V. S. (E)* quia & jure, ex quo contractus nomen æstima-
tur, & naturâ suâ nomen habet proprium ac speciale, propri-
amque formam, ac sui nominis actionem producit *l. 1. § 4. l. 7.
§ 1. ff. de pact. l. 1. § 2. ff. de R. P. l. 3. 4. 7. ff. de contr. empr. l. 3. ff. de
præscr. verb.* quibus à cæteris omnibus contractibus differt. Li-
cet enim Permutatio & æstimatoria conventio quidem videan-
tur appositum habere nomen, tamen non dicuntur nominati, sed
innominati contractus, §. 28. ff. de act. quia nomen saltem est
commune & ex usu hominum, non ex jure, nec certam ha-
bent formam *l. 1. pr. ff. de R. P.* nec nominis sui actionem pari-
unt. *l. 4. 6. 8. C. eod.* (F) quia 1. inter istos titulos, quibus rerum
dominia jure gentium acquirimus, refertur, §. 11. 42. ff. de R. D. 2. à
Permutatione, quæ est juris gentium, originem duxit *l. 1. ff. de
contr. empr. 3.* Facti esse dicitur *l. 7. § 3. ff. de cur. fur.* Contractus
autem, qui sunt facti, juris gentium sunt, *l. 41. ff. de pecul.* quoad
scilicet originem & inventionem, licet quoad approbationem &
informationem sint quoq; juris civilis. 4. Deportati hunc con-
tractum celebrare possunt, *l. 15. ff. de interd. & re leg.* Ea enim, quæ
sunt juris gentium, ipsis interdicta non sunt, sed tantum quæ sunt
juris civilis, *d. l. 15. & l. 17. § 1. ff. de pæn. l. 1. C. de her. instit. 5.* Ni-
hil à jure civili introductum desiderat, solennitatem scilicet
verborum, veluti Verborum obligatio. 6. omnibus etiam homi-
nibus est communis, & solo perficitur consensu, *l. 1. § 2. l. 9. in
pr. ff. & l. 2. C. de contr. empr. l. 35. § 2. ff. de V. O.* Contractus au-
tem, qui solo peraguntur consensu, omnibusq; sunt communes,

ac in quibus res traditione sit nostra, dicitur esse juris gentium,
l. 1. ff. loc. cond. §. 2. 7. de I. N. G. C. l. 5. ff. de I. & I. l. 7. ff. de pact. l. 1. §.
2. ff. de contr. empt. l. 9. §. 3. ff. de A. R. D. (G) In l. 48. in fin. ff. de act.
empt. & alibi etiam dicitur contractus bonæ fidei, ac secundum
Imp. actionem quoq; bonæ fidei parit §. 28. 7. de act. talis autem
cujusq; rei est effectus, qualis ejus est causa, per Bald. in l. 22 §. 1.
ad fin. ff. de cond. indeb. tum quia in hoc contractu non tantum
id venit præstandum, quod à contrahentibus dictum est, sed et-
iam quod naturalis æquitas & bona fides suadet, l. 1. §. i. l. ii. pr. ff.
de act. empt. l. 2. §. fin. ff. de O. & A. §. 28. 7. de act. l. 7. §. 6. ff. de pact. r.
7. de obl. que ex conf. ac moris & consuetudinis est, l. 31. §. fin. ff. de
edil. ed. Sic enim differt à contractibus stricti juris, in quibus id
solum venit in obligationem, quod expressum est, l. 99. ff. de V.
O. l. 7. ff. de neg. gest. Dicitur autem non ideo contractus b. f. qd.
nonnulli essent malæ fidei, aut in quo bona fides, quatenus ea
dolo & fraudi contraria est, l. 3. in fin. ff. pro soc. l. pen. C. de pos. l. 5.
C. de resc. vend. non requiratur, cum tamen in omnibus genera-
liter sit bona fides, l. 4. C. de O. & A. l. 5. §. 1. ff. m. d. l. 31. ff. de pos. l. 13.
ff. comm. pr. ed. l. ii. §. i. ff. de instit. act. ac nemo cum mala fide & ini-
juria alterius sibi aliquid acquirit, l. 2. ob. ff. & c. locuplet. 48. de R.
I. in 6. l. 14. ff. de pos. l. 3. §. 4. l. 6. in pr. ff. de neg. gest. l. 38. ff. de her.
pet. l. 26. ff. de dol. mal. in pr. l. 5. ff. de calumn. Sed propter actio-
num ex hisce contractibus proficiscentium naturam diversam,
& quia bona fides in his abundantior esse debet, quam in cæteris.
In bonæ fidei n. judicijs libera permittitur Judici potestas
æstimandi ex æquo & bono, quantum restitui actori oporteat,
l. 1. §. 2. ff. de R. P. In stricti vero juris actionibus Judex ad strictus
est ad formulam à Prætorè sibi præscriptam, ita ut in illis ex æ-
quo & bono quicquã statuere vel æstimare non liceat, §. 30. 7. de
act. Bona autem fides tempore tam contractus, quam tradi-
tionis requiritur, pr. l. 2. ff. pro empt. l. 10. pr. l. 48. ff. de usu cap. l. 7. §.
17. ff. de publ. in rem act. (H) r. i. 7. de obl. que ex conf. §. fin. 7. de
obl. pr. 7. de empt. & vend. l. 1. §. fin. l. 9. pr. ff. de cont. empt. l. 1. ff. de loc.
cond. l. 1. §. 2. ff. de R. P. l. 55. & 2. pr. ff. de O. & A. l. fin. ff. de acceptilat.
l. 2. C. de contr. empt. Non autem ita intelligendum est, qd. re-
liqui contractus herent sine consensu contra l. 1. §. 3. in verb. nisi

habeat consensum ff. de pact. l. 55. ff. de O. & A. Sed propter eminentiam: Non enim rarum est in iure, ut quod generis est, accommodetur per eminentiam speciei, quemadmodum hic quoque fieri solet, ideoq; dicitur solo consensu, quò hic & alij contractus consensuales à cæteris Realibus, Verbalibus, & Literalibus distinguantur *l. 1. in fin. l. 9. in pr. ff. de contr. empt. l. 2. pr. l. 48. ff. de O. & A. l. 2. C. de contr. empt. pr. 7. de obl. qua ex cons.* Consensus enim in hisce ad producendam obligationem & actionem, quæ filia obligationis dicitur *in l. 42. §. 2. ff. de Procur. non satis est efficax, nisi simul actuale aliquid adimniculum interueniat.* Unde etiam, quia *secundum §. 3. 7. de donat.* nomina debent esse convenientia rebus, dicitur Contractus consensualis, quia in hoc contractu ex nudo consensu ac voluntate contractentium, *l. 2. §. 1. l. 52. §. 4. 9. ff. de O. & A. l. 1. §. fin. ff. de contr. empt. l. 35. §. 2. ff. de V. O. factio* sive in eorum præsentia, verbis aut nutu solo, qui sufficit ad arguendum consensum vel dissentium, *l. 48. §. 2. in fin. ff. de O. & A.* sive in absentia per epistolam vel nuncium peculiariter ad hunc contractum celebrandum constitutum, *in fin. l. 1. ff. de contr. empt. l. 2. §. 2. ff. de O. & A.* quod in omnibus contractibus consensualibus est commune, ut non inter præsentés tantùm, sed etiam absentes fieri possint, *l. 1. in pr. & §. 1. ff. mand. l. 1. in fin. ff. de contr. empt. l. 2. ff. de O. & A.* oritur obligatio & actio *l. 1. §. 2. verb. per agitur consensu, l. 35. §. 5. ff. de contr. empt. l. 1. §. 2. ff. de R. P. pr. 7. de empt. vend.* Quæ autem obligatio non statim rem venditam facit nostram, sed tantùm contrahentes invicem obstringit, Venditorem quidem ad tradendam rem venditam, Emptorem verò ad solvendum pretium pro re empta, *l. 3. ff. de O. & A.* Omnis enim obligatio ipso iure necessitateq; adstringit, *pr. 7. de obl. l. 13. ff. de O. & A.* ita ut nullus contrahentium altero invito, ab eo semel constituto resilire *pr. 7. de empt. & vend. l. 5. C. de O. & A.* sed potius, si quis promissis stare noller, auxilio Iudicis ad solvendum vinculum, quo est obstrictus, cogi possit, si modò causæ adstringendi secundum jura factæ sint, absolutaq; præcesserit voluntas. Libera enim ab initio unicuiq; est potestas celebrandi contractum vel non *l. 5. C. de contr. empt. l. 1. pr. ff. de pact.* Nec enim ad hujus substantiam & perfectionem, quem-

quemadmodum ad ejus consummationem seu implementum,
& executionem requiritur traditio rei venditæ & solutio pretij,
aut ullum aliud, ultra consensum, reale adminiculum, l. 2. §. 1. ff.
de contr. empt. ut in contractibus realibus, ubi res ipsa interve-
niat necesse est; sive certa verborum solemnitas, ut in verborum
obligationibus seu stipulationibus, ubi interrogatio præcedens
& sequens responsio congrua requiritur, l. 5. §. 1. ff. & pr. 7. de V.
O. l. 1. C. de usur: sive scriptura, ut in literarum obligationibus, ubi
nec sariò requiritur scriptura &c. J. de liter. obl. Sed suã naturã
solus consensus sine traditione rei & solutione pretij parit obli-
gationem, & ita sufficit partes contrahentes consensisse in rem
& pretium, l. 2. §. 1. ff. de O. & A. l. 2. §. 1. ff. de contr. empt. Ideoq;
etiam in descriptione dicitur eum esse contractum de re traden-
da & certo pretio solvendo. (I) Et quidem præcisè jure obliga-
tionis & secundum hujus contractus naturam, l. 1. pr. ff. & l. 7. C.
de R. P. §. 2. J. & l. 23. §. fin. C. de donat. pr. J. de obl. l. u. §. 2. l. 30. §. fin.
ff. de act. empt. l. 8. ff. de evict. §. 1. in verb. & pretium per solvatur &
res tradatur, J. de empt. & vend. l. 78 §. 1. ff. de contr. empt. l. 6. C. de
resc. vend. Sine re enim intelligi nequit hic contractus, l. 8. ff. de
contr. empt. Per vocabulum autem tradere h. l. possessionem,
non dominium rei transferre intelligitur, l. 28. ff. de V. O. l. 25. §. 1.
ff. de contr. empt. l. 3. ff. de act. empt. in pr. l. 1. ff. de R. P. hoc enim est
in usu Juris dare, §. 14. J. de act. l. 75. §. 10. ff. de V. O. Emptor au-
tem non tenetur dominium rei venditæ transferre, l. 25. §. 1. ff. de
contr. empt. Et sic differt à Permutatione, in qua permutans
tenetur rem dare: dominium rei permutatæ transferre in ac-
cipientem, eumq; Dominum efficere, l. 1. in pr. ff. de R. P. At si
venditor verus est Dominus, aut is, qui dominij transferendi jus
habet, rem in commercio existentem ex causa justa & habili ad
dominium transferendum in alium, qui accipere potest, trans-
ferre cupit, ac proinde ei quoq; tradit, ad emptorem etiam fa-
ctã traditione Dominium transit, l. 11. §. 2. ff. de act. empt. pr. l. 20.
ff. de A. R. D. Si vero non est dominus, evictionis nomine tan-
tùm obligatur emptori d. l. 11. §. 2. ff. eod. l. 35. §. fin. C. de donat. (K) Si-
ne eo enim consistere nequit, in fin. pr. & §. 1. 2. J. de empt. & vend.
d. l. 1. §. 1. 2. §. 1. l. 7. ff. & l. 9. C. de contr. empt. quia est de ejus sub-
stantia

stantia & perfectione, quæ abesse non potest, l. 72. ff. de contr. empt. Consistere etiam debet in quantitate pecuniæ numeratæ tempore scilicet cõventionis l. 5. §. 1. ff. de præscr. verb. §. 2. f. de empr. & vend. l. 9. C. de resc. vend. Non in alijs rebus, ne sapiat permutationem l. 1. pr. ff. de R. P. l. 1. §. 1. ff. de contr. empt. In solutione verò seu numeratione pretij benè res solvi potest pro pecunia, volente tamen Venditore l. 9. C. de resc. vend. l. 2. §. 1. ff. de R. C. Hanc enim ob causam nummi sunt reperti l. 1. ff. de contr. empt. & propter pecuniam invenientem seu commutationem rei & pretij à venditione & emptione potissimum distinguitur Permutatio, in qua utrinq; res versatur, & species speciebus commutatur, ita ut dici non possit, utra sit pretium vel merx, l. 1. pr. ff. de contr. empr. §. 2. f. de empr. & vend. l. 1. pr. ff. de R. P. & l. 7. C. eod. Per pretium autem h. l. intelliguntur nummi hodierni publicâ formâ percussû l. 1. pr. ff. de contr. empr. Diciturque secundum Varronem, qs. peritium, quia à peritis & sapientibus tantum iusta & certa rei æstimatio statui potest. Hinc etiam Venditio dici nequit, si rem aliquam tibi venderem, ut aliam mihi reficeres, sed potius alius contractus innominatus, do ut facias, l. 6. ff. de præscr. verb. quia nullum intervenit pretium, licet loco pretij factum aliquod intervenisse videatur, hoc enim in contractu præcisè requiritur tempore conventionis pretium in pecunia numerata seu taxatio certi pretij, quæ venditionem efficit, etiamsi numeratum non sit: Numeratio enim tantum ad consummationem pertinet, non ad obligationem, l. 2. §. 1. ff. de contr. empr. (L) l. 11. §. 2. ff. de act. empr. Per vocabulum autem Solvere intelligitur non solum solutio nummorum, verum etiam venditore consentiente (eo enim invito aliud pro alio solvi nequit, l. 2. §. 1. ff. de R. C.) omnis liberatio quoquo modo facta, l. 47. 176. ff. de V. S. l. 54. ff. de solut. & quælibet præstatio sive in dando, sive in faciendo consistens. Dicitur enim, Solvitur à nodo nos dando vel faciendo (M) Per vocabulum Dare h. l. intelligitur dominium nummorum inventorem transferre, l. 75. in fin. ff. de V. O. §. 14. f. de act. Emptor n. tenetur nummos venditoris facere, aliàs venditor agere posset ex vendito, l. 1. pr. ff. de R. P. l. 11. §. 2. ff. de contr. empr. quia non videtur

ventur data, qua eo tempore, quo dantur, non sunt accipien-
tis, l. 167. pr. de R. I. Nec venditor illum quoq; haberet pretij
usum, quia numerorum usus consistit tantum in abusu & con-
sumptione.

THESIS II.

Emptio-venditio celebratur vel in Scriptis,
(A) vel sine Scriptis, (B) vel Pure, (C) vel Condi-
tionaliter (D) vel Per Aversionem, (E) vel Non A-
versione, (F) vel in Genere (G) vel in Specie. (H)
Huic Contractui apponi etiam solent pacta non-
nulla, v.g. Addictio in diem, (I) Pactum de retro-
vendendo, (K) Lex Commissoria. (L)

(A) In scriptis fieri dicitur, quando in contractus principio
conventum est inter contrahentes, ut fiat scriptura, ac tamdiu
etiam, licet contractus quoad consensum in rem & pretium sit
certus & perfectus, pro imperfecta habeatur emptio venditio,
quamdiu scriptura seu instrumentum non omnibus suis nume-
ris fuerit absolutum, h. e. non modò in mundum redactum,
perlectum & approbatum, verum etiam à contrahentibus sub-
scriptum, in pr. vers. in ijs a. ff. de empt. & vend. l. 17. C. de fid. instr.
l. fin. C. de contr. empt. subscriptio n. totum approbat scriptum l. 6. §.
i. ff. de edend. adeò ut subscribens sit obligatus, etsi instrumen-
tum non perlegerit, modò ei de contentis constiterit, aliàs se-
cus, l. fin. C. plus valet quod agitur, quam quod simul concip. §. 10. ff.
& l. 29. §. i. ff. mand. l. 5. in pr. vers. longè magis ff. de V. O. quam tamen
ignorantiam allegatam probare tenetur, non enim sufficit dice-
re, sed dicta etiam probare necesse est, nisi cum protestatione
subscripserit, cuius virtute postea ad excipiendum locus dari so-
let. Quousq; autem aliquid ex dictis in instrumento vel scri-
ptura deficit, eousq; partibus etiam relinquitur locus pœnitent-
iæ, ut à contractu impune possint recedere, nisi arrha nomine
aliquid intervenerit, tunc enim emptor ejus amissione, venditor
vero præstatione dupli demum restituere potest, in pr. vers. donec. ff.

*de empt. vend. l. 17. vers. illud etiam C. de fid. instr. l. fin. ff. de accepti-
lac. l. 2. C. quando lic. ab empt. disc.* Non autem quis putet ob in-
tervenientem scripturam hunc contractum non ex solo consen-
su, verum etiam ex literis oriri: scriptura enim non ex natura
& substantia contractus seu juris necessitate ad ejus validitatem
requiritur, *l. 4. C. de fid. instr.* sed ex accidente, partium scilicet
conventionem in principio contractus facta, qua hanc scripturam
necessitatem inducit, ut non intelligatur esse perfectus & com-
pletus, nisi etiam scriptura fuerit perfecta & absoluta, *per pr.
vers. non aliter perfectum. f. de empt. vend. l. 17. vers. non aliter
vires. C. de fid. instr. (B)* Sine scriptura dicitur, quando partes con-
trahentes sine ullâ scripturamentione simpliciter de re & pretio
convenierunt, & statim etiam quoad obligationem perfecta cen-
setur, licet nec mercis traditio, nec pretij solutio, nec quicquam
arrha nomine adhuc inter venerit, *pr. f. de empt. vend. l. 2. §. 1. l.
35. in pr. & §. 5. ff. de contr. empt.* ex consensu enim oritur obliga-
tio, *l. 1. ff. de pati. l. 1. §. 1. ff. de O. & A. §. fin. f. de obl. l. 20. ff. de judic.*
nec arrha etiam de substantia, ut vel perficiat obligationem, vel
impleat contractum, *pr. f. de empt. vend. l. 2. C. de resc. vend.* sed
tantummodo celebrati contractus indicium & argumentum est,
ac evidentioris probationis gratia interponitur, *in pr. l. 35. ff.
d. 1. pr. f. eod.* Dantur autem arrhae nomine vel numi vel annulus,
vel monile, vel aliud quid præter pecuniam, *l. 5. §. 1. ff. de insti-
tut. l. 2. C. quando lic. ab empt. disc. l. 11. §. 6. ff. de act. empt.* aut se-
cundum nostram consuetudinem Germanicam *Das Ley: oder
Weinkauf trincken* & quidem ab emptore tantum, *l. 6. in pr.
l. fin. ff. de L. Commiss. l. 17. §. fin. C. de fid. instr.* & quod arrhae nomine
in pecunia datum est, cedit postea in pretium, *l. fin. ff. de L. Commiss.*
unde etiã a nonnullis dicitur prærogativa & representatio pre-
tij suo tempore persolvendi. Quod verò non in pecunia da-
tum est, soluto pretio reperitur, *l. 2. C. quando lic. ab empt. disc.*
Nec autem sine scriptis celebrata dici desinit emptio venditio,
si partes contrahentes, contractu jamjam quoad obligationem
perfecto; scripturam demum conficiendam curant, contractus
n. initium semper inspiciendum est; *l. 8. pr. ff. mand. in §. 30. fin. l. 1.
ff. de pos. l. 12. ff. de SC. Mac.* nec conventio posterior statum & na-
turam

turam prioris obligationis, quæ duas initiò res fecit, mutari potest, l.9. §. 1. ff. de duob. reis. constit. aut ab ea etiam recedere partibus licet, etsi talis scriptura nondum fuerit absoluta, maioris enim probationis loco tantum interposita videtur, l. 4. ff. de pignor. l. 4. ff. de fid. instr. quia memoria nostra est labilis, l. 44. ff. de acq. pos. l. 2. §. 14. C. de P. I. E. & homines etiam ad dissentendum naturâ faciles l. 17. §. 6. ff. de rec. arbitr. l. 26. ff. de S. P. P. eorumq; voluntates usq; ad supremum vitæ spiritum mutabiles, ut, quod hodiè verbis præsentibus promittunt, in crastinum illud tollere non erubescant, l. 32. §. 3. ff. de donat. int. vir. & ux l. 4. ff. de adm. & transf. leg. l. 4. ff. ad SC. Trebell. ita ut, si de mente contrahentium non amplius constat, scriptura eam explicet, mens enim & voluntas contrahentium videtur fuisse, sicut verba sonant, l. 38. ff. de O. & A. l. 6. §. 3. ff. de off. procons. & legat. l. 7. §. 2. ff. de suppell. leg. l. 19. in fin. ff. de us. & usufr. & red. per legat. dat. nec voluntas, quæ fortassis ex conjecturis tantum colligi potest scripturæ est præferenda, l. 3. ff. de R. C. sed instrumento publico tamdiu creditur, donec contrarium fuerit probatum, l. 18. C. de probat. l. 13. C. de non num. pec. l. 14. C. de contr. & comm. stip. §. 11. §. de inut. stip. manifestum enim & evidens dicitur, quod per instrumentum publicum apparet, c. cum dilecti de donat. Notarij itaq; qui publica instrumenta ex partium voluntate & rogatione conscribunt, caveant, ne fallum quid scienter conscribant, ac postea in eam incidant pœnam, quæ est in pr. tit. 55. vers. scriba verò F. 2. & sibi ædificent ad gehennam, quicquid enim contra conscientiam sit, id ædificat ad gehennam, c. liceras §. & quicquid de restit. spoliat. & c. omnes 28. quæst. 1. Semel itaq; perfectâ emptio venditio tam in, quàm sine scriptis nullus contrahentium altero invito ab ea resilire potest, l. 6. in fin. C. pro soc. l. 3. §. C. & l. 1. vers. quia pro una. ff. de resc. vend. l. 5. C. de O. & A. l. 1. in fin. C. de pact. int. empe. & vend. Contractus enim ex conventionem legem accipiunt, l. 1. §. 6. ff. de pos. l. 23. ff. de R. I. Ne quidem rescripto Principis, l. 3. C. de resc. vend. rescripta enim contra jus elicitâ ab omnibus Judicibus refutari possunt, l. 7. C. de prec. imp. offer. aut jacturâ arthæ, aut datione dupli pretij, l. 6. C. de resc. vend. Nec obstat l. 17. C. de fid. instr. quia lex hæc loquitur de contractu nondum

dum impleto, sed implendo, quemadmodum enim emptio perfecta absq; data arrha non annihilatur poenitentia unius contrahentis per dictas LL. ita multo minus annihilabitur, si arrharum datio intercesserit, quia eatenus intervenire solet, ut probatio magis augeatur & corroboretur, contractum fuisse celebratum, *in pr. 35. ff. de contr. empt.* Quae autem ad alicujus augmentum & corroborationem sunt introducta, in ejusdem infirmationem & diminutionem eadem non debent, *l. 19. ff. de legat. l. 4. §. 4. ff. de re judic.* nulla etiam est inter rem pretiosam imprimis, quae vendita est, & ejusmodi annulum aut sumptus exiguos proportio. Nec si altera pars in implendo contractum moram fecerit, *l. 14. C. de resc. vend. l. 12. C. de R. V. l. 8. 9. C. de contr. empt.* Aut si inaequali injustoq; pretio res venerit, *l. 4. 15. C. de resc. vend.* quia se invicem quodatenus decipere licet, *l. 16. §. 4. ff. de minor. l. 22. ff. loc. cond.* nec propter minimam causam rem bonâ fide venditam inemptam fieri jura etiam permittunt, *l. 54. ff. de contr. empt. l. 3. C. de resc. vend.* graviter autem laesio ac deceptis succurritur, *l. 5. C. de dol. mal. l. 3. C. comm. praed. urr. judic. l. 36. ff. de V. O.* deest enim tunc consensus, quando immodica laesio ultra dimidium contingit. Si n. liceret poenitere, infiniti contractus rescinderentur, & fenestra defraudandi contrahentibus aperiretur: Judici itaq; interest, venditiones jure factas semper manere ratas, *l. 7. C. de resc. vend.* Quemadmodum etiam ab una parte non perficitur hicce contractus, ita nec rescindi debet. Contractus enim ab initio sunt voluntatis, ex post facto vero fiunt necessitatis *l. 5. C. de O. & A. l. 39. C. de rr. ansact. l. 36. in fin. ff. de judic. l. 17. §. 3. vers. voluntatis est. ff. commod. l. 1. ff. de pact. l. 1. 2. 3. ff. de O. & A. §. rr. J. mand. in pr. l. 1. ff. de constit. pec. nec etiam quis consilium suum in alterius injuriam mutare debet, *l. 75. ff. de R. L. arg. l. 8. §. 9. in fin. ff. de legat. r. c. quod semel 21. c. mutare consilium. 33. de R. L. in 6.* Sic nec venditio propter publicas pensitationes, tributa scilicet & vectigalia, facta ex Judicis autoritate bonâ fide, auctione publica, & omnibus ad licitationem admissis, retractari potest à priore Domino pretium etiâ offerente, vel creditore jus pignoris pretendente, *r. c. C. si propter publ. pensitat. vend. Ratio in fin. l. 1. C. de e.* Mutuo tamen partium dissensu & re*

& re adhuc integra, h. e. ijs, quæ ab utraq; parte sunt præstanda, nondum præstitis, à tota emptione recedi potest. l. 6. in fin. ff. de eoner. empt. §. fin. §. quib. mod. toll. obl. in pr. l. 58. ff. de pact. l. 2. §. 5. §. 1. ff. de resc. vend. l. 30. ff. de solution. l. 1. §. 6. ff. de act. empt. quamvis fidejussor vel arrha intercesserit, l. 3. ff. de resc. vend. l. 1. 2. C. quando lic. ab empr. reced. Datio enim arrha non facit desinere rem esse integram, nisi pretij nomine fuerit data, l. 2. C. eod. Re autem non integra, h. e. ijs, quæ præstanda fuerunt, vel ab utraq; vel unâ saltem parte, jamjam præstitis, dissolvitur contractus merce retrotradita, pretioq; restituito. §. fin. §. quib. mod. toll. l. 2. C. de resc. vend. l. 58. ff. de pact. l. 153. ff. de R. I. l. 1. C. quando lic. ab empr. disc. Nova autem emptio tunc dici non potest ut propterea in re feudali novatradenda esset gabella. (C) Hac divisio generalis & communis est cum omnibus alijs contractibus, Locatione scilicet, l. 20. ff. loc. cond. Societate, l. 6. C. pro soc. Mandato, §. penult. §. de mand. Stipulatione, §. 2. §. de V. O. Omnes enim ferè contractus ejus sunt natura, ut quamprimum existere vel suspendi possint, & ut pacta admittant. Eam etiam ob causam Juri monument, in contractibus id esse spe. Standum, quod fuerit actum, l. 34. ff. de R. I. l. fin. ff. qui sine manu. miss ad libert. perven. l. 41. ff. de V. O. l. 18. ff. de O. & A. l. 6. §. 1. ff. de contr. empt. Quod n. initio h. e. in ipso contractu inter contrahentes convenit, id, modò sit honestum, dicitur contractui legè dare l. 23. ff. de R. I. l. 1. §. 6. ff. de pos. Si v. ex intervallo fiat pactu h. e. postquam contractus jamjam est perfectus, dum tale pactum, hæc vires non habet. Pura autem an Conditionalis sit emptio, apparet ex eo, quando constat, quid actum fuerit inter contrahentes, l. 2. ff. de indicem add. dependet enim ex eorum arbitrio. Nec conditionalis posterior tollit priorem emptionem puram, pr. l. 7. ff. de resc. vend. Purè autem coneracta emptio venditio dicitur, quãdo nulla temporis præfinitio aut conditio huic contractui adjicitur, §. 4. §. de empr. vend. v. g. hæc domus sit tibi vendita 100. aureis, vel hæc res sit tibi emptã 25. Imperialibus, sive Titius fiat Consul, sive non. Et sic contracta statim, postquam de re & pretio partes contrahentes convenerunt, censetur perfecta, l. 8. §. 1. ff. de per. & comm. rei vend. ita ut ex ipsa negotij translatione quamprimum constituatur emptor & vèditor,

ac illud, quod in contractum venit, peri & agi possit, quia &
venit & cesit dies, l. 4. ff. de R. l. §. 2. J. & l. 41. §. 1. ff. de V. O. l. 123. pr.
ff. de V. S. Nisi ex re debita seu vendita dilationem capiat obligatio §. fin. J. de inut. stip. pr. l. 73. ff. de V. O. aut locns solutioni ad-
jectus spatium aliquod inducat & determinet, d. l. 41. §. 1. quod
commodius & res tradi, & pretium solvi possit, l. 137. §. 2. ff. eod. l.
105. ff. de solution. (D) Conditionaliter celebrata dicitur, 1. quado
contractui adjicitur conditio legibus approbata, l. 7. ff. de contr.
empt. §. 4. J. de empt. & vend. v. g. si navis hodie soluta e Suecia
incolumis redierit Hamburgum, empta tibi sit hæc res mea tot
floreus. Condiciones enim, nisi sint tam per naturam, quam
per leges possibiles, §. 10. 23. J. de inut. stip. l. 26. 35. §. 1. ff. de V. O. l. 31.
& l. 185. ff. de R. l. prorsus pro non adjectis habeantur, l. 135. ff. eod.
l. 104. in fin. §. 1. ff. de legat. l. 1. 20. in fin. pr. ff. de condit. inst. l. 5. C. de
LL. c. nemo potest. 6. c. non est obligatorium. 58. de R. l. in 6. imò con-
tractus ipse, aliàs utilis, per eas redditur nullus, §. 23. J. de inut.
stip. arg. à contrario l. 31. ff. de V. O. l. 34. §. 2. ff. de contr. empt. ac con-
trahentes inter se tantum jocari nec velle obligari videntur, l. 31.
ff. de O. & A. Quæ tamen condiciones, etiam utiles, initio con-
tractus adjectæ aliâ pactione postea immutari possunt, ijs sci-
licet nondum impletis, quæ utrinq; præstari debuerunt, quem-
admodum à tota etiã emptione abire licet, pr. J. de empt. & vend.
l. 6. in fin. ff. de contr. empt. Ante conditionis a. existentia neq; ob-
ligatio neq; actio nascitur, sed eâ demum existente perficitur, &
ad tempus contractus retrotrahitur venditio. l. 213. ff. de V. S. in
pr. l. 7. ff. de contr. empt. in pr. l. 8. ff. de per. & comm. rei vend. licet
enim actum quidem sit de obligando, tamen obligatio illa vi-
detur suspensa, §. 4. J. de V. O. ita ut, si conditio adjecta non exti-
terit, contractus etiam non valeat, aut certè nunquam aliquis
fuisse intelligatur, l. 37. in fin. ff. de contr. empt. l. 8. pr. ff. de per. &
comm. rei vend. Spes vero illa, quæ conditionali venditioni in-
est, ad heredes, etiam si eorum mentio in contractus principio
facta non fuerit, transmittitur, si fortè pendente conditione,
contrahentibus mors obtigerit, l. 13. C. de contr. & comm. stip. §. 4.
J. de V. O. l. 8. §. 4. ff. de pignor. act. ita ut conditione existente, he-
redes sibi invicem sint obligati ad servandum contractum, pr.

l. 8. ff. de per. & comm. rei vend. Nec res pendente conditione a venditore tradita ab emptore usucapi, sed, si venditor forte illius rei verus Dominus non fuerit, vindicari potest adhuc a vero Domino, *l. 2. §. 2. pr. ff. pro emptor. d. l. 8. pr. ff. e. d. & emptori quoq;* partem pretij solutam repetere licet, si res ante conditionis existentiam perierit, fructus verò medij temporis remanent apud venditorem, *d. l. 8. in fin. pr. 2.* Quando contractus celebratur in diem incertum, v. g. fundus Cornelianus esto tibi venditus aureis 100. si Titius mortuus fuerit. Ante hujus enim diei incerti existentiam etiam agi non potest, quia die incerto pendente debitor quis dici non potest, *l. 10. ff. de V. O.* Ast si certus sit adjectus dies, contractus conditionali promissioni non comparatur, sed quam primùm quis obligatur, etiam si dies nondum venerit, ita tamen, ut ante diem adjectum cum effectu id, quod ex contractu debetur, peti atq; exigi non possit, quia is, qui debet in certum diem, debitor est, *l. 10. ff. de V. S. 3.* Quando pretium vel torus contractus in arbitrium tertij est collatus, §. 1. *vers. sub hac conditione. 7. de empr. vend.* Conditionalis autem non est, si displicuerit tibi res mea, inempta sit, sed resolvitur tantùm sub conditione, *l. 3. ff. de contr. empr. l. 2. §. 4. in fin. & §. 5. ff. pro empr.* (E) Aversione sive per aversionem, sive in aversione, gr. *d. Deo. os,* cumulatim vel coacervatim, germ: *über haupt / ins gesambt in einer Summa /* dicitur facta venditio, quãdo universa res, quantæ & quotcunq; etiam fuerint, uno certo pretio venduntur, v. g. omne vinum, quod est in hac, vel illa cella, omnes oves; seu torus grex, aut tota auri massa, *l. 35. §. 5. nam si omne §. 6. ff. de contr. empr. (E)* Non aversione, germ: *us den auschlag kauffen /* dicitur fieri, quando res non uno pretio, sed singularitim, ut appareat, quantum ematur, *l. 34. §. 5. ff. de contr. empr. venduntur ad certam mensuram, pondus vel numerum, v. g. singulae vini amphoræ ex hac vel illa cella, vel libræ argenti, vel oves seu corpora ex hoc vel illo grege, pro certo pretio l. 35. §. 5. in pr. ff. eod.* Talis venditio comparatur conditionali, *d. l. 35. §. 5. vers. quia venditio ff. d. t.* quemadmodum enim pendente conditione non datur regressus à contractu, *l. 8. ff. de per. & comm. rei vend.*

vend. ita etiam in hac venditione non datur locus penitentiæ,
sed ante etiam mensuræ, ponderis vel numeri præstationem, di-
citur quoad obligationem perfecta. (G) Dicitur, quando in ge-
nere servus, domus, ager, vinea, equus, bos, ovis, poculum ven-
ditur pro certo pretio. (H) Dicitur, quando in specie hæc do-
mus, vinea, hoc chorreum, poculum venditur. (I) Pacta hæc,
quæ huic & alijs bonæ fidei contractibus adjici solent per *l. 2. C.
de pact. inter empt. & vend. l. 72. ff. de contr. empt.* non sunt planè
ipsi contractus naturæ & substantiæ contraria, *l. 12. ff. de precar.
v. g. ne dominium in emptorem transeat, l. 80. S. fin. ff. de contr.
empt.* vel contra bonos mores aut juris regulas, qui enim contra
jura contrahit, dicitur esse in mala fide, *l. 7. in fin. C. de agricol. cen-
sit & colon.* v. g. ne dolus præstetur in bonæ fidei judicio, *l. 23. ff.
de R. l. l. 27. S. 3. ff. de pact. l. 1. S. 7. ff. de pos. in pr. l. 17. ff. commod. ut ut
servus venditus pugnet cū bestijs, l. 42. ff. de contr. empt.* Talia non
pacta non observari, sed prorsus repelli debent, *l. 6. & 30. C. l. 27.
S. 4. l. 28. pr. ff. de pact. l. 4. C. de inur stip. l. 15. S. 1. ff. ad L. Falco. S. C. de
L. L. ac pro infectis haberi, l. 12. S. 1. in fin. C. de SS. Eccl. c. 64. que cõ-
tra jus. de R. l. in 6.* In diem autem addictio est traditio quædama
rei qualificata, quæ quidem obligationem non suspendit, sed
traditionem & complementum tantum contractus, *S. 3. 7. de V.
O.* v. g. si res vendita penes emptorem sub tali pacto collocatur,
ut nisi intra certum & præfixum tempus, quo res abeat rursus
à Domino, sive emptore *l. 1. ff. de in diem addit.* alius fortassis
emptor existat, & meliorem offerat conditionem, res ei sit
empta, *l. 1. 2. in pr. l. 4. S. 5. ff. de in diem addit.* Quæ venditio non
conditionalis, sed pura videtur, & resolvitur tantummodò sub
conditione, si melior fuerit allata, *l. 2. pr. ff. d. t. & l. 2. S. 4. ff. pro
empt.* Melior a. conditio oblata dicitur, si pretium auctum,
aut ejus solutio maturior & facilior, vel locus commodior pre-
tio solvendo dictus, aut aliud quid in venditoris utilitatem sit
adjectum, *l. 4. S. 6. l. 5. ff. eod.* Hæc itaq; sine fraude *l. 4. S. 5. l. 6. in pr.
ff. de in diem add.* allatâ, de qua prior emptor est certiorandus,
ut id, quod ab alio fuit adjectum, adjicere possit, *l. 7. 8. ff. eod.* in
santum à priorè contractu receditur, & nova videtur contracta.

emptio l. 4. §. 2. l. 6. §. 1. in fin. ff. de l. 72. in fin. pr. ff. de contr. empt. l. 58 in fin. ff. de pact. ut etiam prior emptor conditionem meliorem ab alio allatam acceptare & augere veller, nihilominus venditori fructus interim perceptos refundere teneatur, & venditor quoque emptori sumptus medio tempore necessario erogatos l. 2. §. 1. l. 6. 16. ff. de in diem add. in pr. l. 21 l. 23. §. 1. 8. ff. de adil. ed. Venditor semel admittens meliorem conditionem non amplius ad primam emptorem, qui contractum servare recusat, habet regressum, l. 14. §. 2. ff. de in diem add. Si autem nemo meliorem offert conditionem, aut falsus fortan exiit, tunc dominium & fructus medio tempore percepti manent penes emptorem, tanquam Dominum, l. 1. in fin. quare a Domino l. 2. §. 1. l. 4. §. 4. §. 1. 6. pr. ff. eod. (K) Dicitur, quando res ita venditur, ut pretio quando unquod vel intra certum tempus oblato res restitui debeat, l. 23. C. de pact. inter empt. & vend. Competit tam ipsi venditori, quam ejus heredibus, contra emptorem ipsiusq; heredes, etsi expressa eorum mentio non fuerit facta per l. 13. C. de contr. stipul. l. 9. ff. de probat. l. 2. C. de pact. inter empt. Nisi contrarium actum appareat vel ex ipsis Contractus verbis, vel ex conditione apposta. Imò extraneo etiam cedi potest, quia regulariter jura & conditiones tam personales, quam reales conventionibus in alium transferri possunt per l. 22. C. mand. l. fin. C. de her. & act. vend. Uni autem ex pluribus coheredibus, invito emptore, non competit, si ab omnibus simul uno pretio tota fortassis fuerit vendita hereditas, arg. h. §. 1. ff. si pars hered. per. Nec etiam uni ex duobus venditoribus, si ambo simul uno pretio prædium seu feudum indivisio vendiderint, & unus partem tantum, non totum fundum redimere voluerit, l. 78. §. 2. ff. de contr. empt. l. 19. ff. de pignor. Ratio in h. §. C. comm. div. l. 77. §. 20. ff. de legat. 2. l. 26. ff. de S. V. P. l. 26. in fin. §. 4. ff. de cond. l. indeb. Secus autem si singuli suam partem peculiari pretio vendiderint, hoc enim casu tot essent venditiones, quot partes. Aut unus venditorum vel heredum totum pretium cum sufficiente cautione de retro vendendo socijs aut heredibus, quod est supra ejus partem, obtulerit per l. 78. §. 2. ff. de contr. empt. l. 31. §. 8. ff. de adil. ed. Extra damnum enim & injuriam est emptor sive unus sive plures refuso pretio retrahant.

hant. Elaplotamen redimendi tempore venditor oblato pretio rem; invito emptore, amplius redimere nequit, *l. 135. §. 2. ff. de V. O. l. 23. in pr. ff. de recept. arbitr. l. 2. ff. de pact. inter empr. & vend. l. 21. ff. de vulg. & pupill. substit. l. in §. 1. ff. de legat. 2.* Nec venditor, si citra pacti observationem emptor rem rursus venderit, ab emptore secundore vindicare potest, sed datur ei actio personalis contra emptorem primum ad consequendum interesse, *l. 1. 12. ff. de act. empr. arg. l. 4. §. 3. ff. de L. Commiss.* Nec emptor, si simpliciter absq; ulla pretij mentione hoc pactum fuerit inter contrahentes conceptum, tenetur venditori pro eo pretio, quo ipse accepit, rem revendere, sed pro illo, quo res temporere venditionis vendi potest, *l. 2. C. de patrib. qui fil. distr. l. 3. §. 5. ff. de jur. fsc.* Sed fructus tamen tempore retrovenditionis adhuc pendentes inter partes dividuntur, percepti intra revenditionis tempus manent apud emptorem, *arg. l. 5. C. de act. empr. junct. a l. 2. §. C. de pact. inter empr. & vend. (L)* Venditoris tantum gratia solet apponi *l. 2. §. ff. ad L. Commiss.* ne, cum plerumq; in solutione pretij soleat vexari, opus sit, ut interpellet emptorem ad solvendu pretium; tale siquidem pactu interpellare debet pro homine, *l. 12. C. de contr. vel comm. stip. l. 2. §. 4. ff. de L. Commiss.* ita ut, nisi emptor pretium intra diem prescriptum solvat, res inempta existimetur, *l. 2. §. 4. in pr. ff. de L. Commissor. l. 2. §. 3. ff. pro empror.* & emptor teneatur non tantum rem emptam, sed etiam id, quato minoris postea res fuerit vendita, restituere *d. l. 4. §. 3. ff. eod.* ac amittere, quod vel nomine arrhae vel pretij jamjam persolvit, *arg. l. 25. §. 1. ff. de petit. hered. l. 6. in pr. & l. fin. ff. ad L. commiss.* idq; propter commissam moram pretij non persoluti & fructuum interea perceptorum luerum *l. 4. §. 1. in pr. ff. d. r.* Nisi aliud quid actum appareat, quod servandum *per. l. 34. ff. de R. l.* aut emptor iustas docere possit causas, quibus in explicanda ad diem solutione fuerit impeditus, *l. fin. ff. de L. Commiss.* aut venditor ipse in rei venditae traditione aut aliorum praestatione moram commiserit, moram enim emptoris accusare nequit, quam ipse caulavit venditor, *l. fin. §. 1. ff. de resc. vend.* Cum autem Lege Commissoria celebratur venditio, magis est, ut sub conditione resolvi, quam subconditione contra-

contrahi videatur, *l. 1. ff. de L. Com.* unde etiam hæc conditio dicitur
 resolutive, ac suspensiva est opposita: Sicut n. suspensiva hoc
 operatur, ut eâ existente contractus retrò purè celebratus fuisse
 credatur; ita ex adverso efficit conditio resolutive, ut eâ existente
 retrò nihil actum fuisse videatur: Et adeò resolvitur hoc modo
 venditio, ut dominiû rei vendita ipso jure redeat ad venditorem;
 Hinc etiam *l. fin. ff. de L. Commiss.* vindicari posse, scilicet rem,
 & apertius *l. 3. ff. eod.* dicitur emptorem fructus interim saltem
 percipere, commissâ verò morâ nihil penes eum re fidere oper-
 tere ex re, in qua fidem fefellisset. *Jt. l. 4. C. de pact. inser. empt. &*
vend. dicitur venditorem hoc casu rei vindicationem eligere
 posse. Cui non obstat *l. 3. C. d. t.* ubi venditorem non rei vindi-
 cationem, sed actionem ex vendito habere traditur, quia loquitur
 de emptore, qui pretij partem jam exsolvit, & certâ specie
 pacti, cui insistendum per *l. 34. ff. de R. I.* ita ut ultra ejus natu-
 ram non porrigatur. Videtur autem pactum esse tale, non ut
 res ipso jure sit inempta, sed ut retro vendatur. Lex dicitur hoc
 pactum, non quod sit species juris scripti, prout definitur in *§.*
4. 7. de I. N. G. & C. privati enim talem inter se legem condere
 non possunt; sed h. l. Lex accipitur pro conventionem, *l. fin. ff. de*
L. Commiss. arg. l. 10. C. de pact. prout etiam pacta Contractuum
 leges dicuntur, *l. 23. ff. de R. I. l. 1. §. 6. ff. de pos. l. 7. §. 5. ff. de pact.* Com-
 missoria dicitur, quia nisi solutio ad diem præscriptum sequa-
 tur, lex hæc propter moram factam committit rem & emptio-
 nem arbitrio venditoris, an eam velit ratam vel irritam habere,
 unde etiam purè censetur celebrata venditio, quia elapso sine
 solutione die præfixo in potestate est venditoris, vel exercere
 legem hanc Commissoriam, vel eâ relicta pretium petere ex ven-
 dito actione, *l. 2. 3. 4. §. 2. ff. de L. Comm. teneria. emptor actione*
ex vendito non posset, nisi venditio purè constitisset. Unâ v.
viâ electâ ad alterâ postea non datur amplius regressus, l. 4. §. 2. in
fin. §. l. 7. ff. cod. l. 3. in fin. §. 1. ff. pro soc. Electione enim unius jus
 alterius accrescit emptori, *l. 20. ff. de opt. legat. l. 75. ff. de R. I. arg. l.*
84. §. 9. l. 5. in pr. ff. de legat. 1. Renunciâsse autem huic legi,
 quod potest per *l. 29. C. de pact. l. 51. C. de Episc. & Cler.* firmamque
 habere velle emptionem venditor videtur, si post diem præfixû,

pretium aut usuras ab emptore vel accipiat, vel petat; hæc enim aliter, nisi ex causa emptionis, peti non possunt, *l. 6. §. 2. & l. 7. ff. de L. Commis.*

THESIS III.

Ad substantiam hujus contractus hæc necessario requiruntur; (A) Consensus Partium contrahentium, (B) Res seu merx, quæ ex parte Vendoris traditur Emptori, (C) & Pretium, quod ex parte Emptoris Vendori solvitur pro re seu merce tradita (D).

(A) Dicuntur Substantialia, quia per ea Contractus hic est id, quod est, & adeo sunt necessaria, ut, si unum ex hisce mutaretur vel omitteretur, totus contractus corrueret, inq; aliam formam transformaretur, *l. 2 §. 9. 72 ff. de contr. empt. l. 9. §. 3. ff. ad exhib. Substantia autem hujus contractus est duplex; Propria, quæ sunt res & pretium. Et Communis, quæ in omnibus contractibus requiritur, l. 1. §. 3. ff. de pact. l. 3. ff. de O. & A. estq; Consensus, qui tamen in hoc contractu tanquam forma, quæ solâ consistit, l. 9. ff. de contr. empt. in alijs tanquam causa efficiens consideratur l. 1. §. 3. ff. de pact. Accidentalibus hujus contractus sunt, quæ non tantum ad contractus substantiam non pertinent, sed omnino etiam extra ejus sunt naturam, & ita abesse & adesse possunt salvâ contractus substantiâ v. g. arrhæ datio, l. 35. in pr. ff. de contr. empt. it. si inter emptorem & venditorem ita conventum sit, ut res vendita maneat venditori locata, l. 79. ff. eod. (B) Consensus hic fit i. a parte tam Vendoris, quam Emptoris, circa eundem scilicet contractum presentem Emptionis & Venditionis, eandem rem & idem pretium: Traditio enim rei & pretij numeratio ad hujus perfectionem haud est necessaria, sed tantummodo ad impletionem & consummationem, l. 1. in fin. l. 9. in pr. ff. & l. 2. C. de contr. empt. i. r. 7. de obl. qua ex conf. quem admodum dictum est in th. i. lit. H. Interdum quoq; requiritur aliorum consensus in rebus immobilibus & de earum jure habi-*

habitis, ex jure ~~retractus~~ quod etiam dicitur jus Congruū,
Retractus, Presentationis Germ. das Zugrecht/der Vorlauff
Einstand/ die Ablösung oder Abreibung/ *constit. Imp. Frid.*
I. de jure retractus. l. 1. §. C. de contr. empt. Hoc autem jus non
nisi diligenter observatis certis quibusdam requisitis, retractenti
permittitur. II. Sit Liber: Unde sequitur, quod nemo invitus
regulariter ad venditionem rerum suarum compellatur, *l. 11. 13.*
14. C. de contr. empt. l. 1. §. C. de resc. vend. l. 16. C. de jure de lib. Con-
tractus enim sit ab initio voluntatis, *§. 11. 7. mand. l. 17. §. 3. ff. com-*
mod. l. 5. C. de O. & A. l. 1. §. 3. ff. de pact. l. 11. ff. de R. I. l. 9. ff. de act. rer.
amor. Consentire autem non intelligitur, qui cogitur, *l. 1. ff.*
quod met. caus. gest. l. 4. 116. ff. de R. I. neq; etiam delibans præci-
pitandus est, *l. 1. §. 12. in fin. ff. de sac. eccl. Hinc etiam Notarii*
in instrumentis hæcce ponunt verba, mit Vorherwohlbe-
dachten gemüch/ und guttem Wissen und Willen/ trenlich/
ohne arg list und gefährde. Nonnunquam tamen, quibus in
casibus postea coacta voluntas etiam dicitur voluntas *per l. 21. §.*
5. ff. quod met. caus. quis cogi pro justo pretio potest à Magistratu
advendendum, i. ob justam & necessariam causam tempore sum-
mæ scilicet famis & caritatis annonæ, ut consulatur neces-
itati publicæ l. 1. §. 11. ff. de off. Praef. urb. l. un. §. 14. in fin. C. de cad. toll.
In hoc enim casu omnia debent esse communia, & ma-
ximè cibaria, l. 2. §. 3. ff. ad L. Rb. de jact. quia homines de-
vento more accipenserum vivere non possunt, l. 2. in fin. C. de a-
lim. pup. prest. Si nim: Venditor habuerit abundantiam re-
rum victualium: Non autem si tantum pro sua familia susten-
tanda sint sufficientes, l. 6. C. de servit. & ag. 2. Ratione utilitatis
publicæ etiam subditi bona sua vendere tenentur, l. 2. C. pro quib.
caus. serv. pro præm. libert. accip. Utilitatis enim publicæ cau-
sâ à juris communis regulis recedere licet, ac multa eo in casu
permittuntur, quæ aliàs permilla non sunt, l. 51. vers. multa autem
jure civiliff. ad L. Ag. l. 3. ff. de off. Praetor. 3. Venditor etiam rem
suam semel exponens venalē, cogi potest eam vendere pro justo
& à Judice taxato pretio, l. 12. in pr. ff. de relig. l. fin. C. de patr. qui
fil. distr. si subest necessitas, aliàs secus, ac res etiam est victualis

11007

C 3

& ad

& ad hominum usum communem necessaria, non verò alia
pretiosa, per l. ii. C. de contr. emp. 4. Ratione scilicet potest Do-
minus cogi ad vendendum servum suum §. 2. f. & l. 2. ff. de his,
quis sui vel alien. jur. 5. Quando quis emit fundi partem pro in-
diviso, tunc compelli potest ad alteram partem etiam emendam,
& vice versa, l. 13. §. 17. ff. de act. empt. l. 7. §. fin. ff. comm. div. l. 78. §.
4. ff. de jur. dot. 6. Testamento quoque heres vel legatarius ad ven-
dendam rem vel emendam aliquam à testatore sciente damnari
& cogi potest §. 4. 5. 6. 7. de legat. l. 49. §. 8. l. 66. ff. de legat. i. §. 1. ff. de
sing. reb. per fidei cred. idque favore ultimæ voluntatis, quæ tanquã
lex & regina attendi debet c. 2. Nov. 22. l. 19. in pr. ff. de condit. & de-
monst. l. 5. ff. quemadmodum testam. oper. l. i. C. de SS. Eccl. III. Con-
sensus sit etiam perspicuus & certus, qui nihil habet erroris ad
mixtum, perfectus & ab omni defectu solutus. Ambigua enim
& obscura interpretantur aliàs contra proferentem, l. 39. ff. de
pat. l. 21. 33. ff. de contr. empt. l. 172. ff. de R. I. Et contractus quoque vel
rotus, vel saltem pretiũ in arbitrium emptoris, aut tertij, alienus
qui nec vult nec potest ferre arbitrium, collatus, redditus vendi-
tionem nullam, l. 35. §. 1. ff. de contr. empt. §. 1. f. de emp. & vend.
Dissensus quoque; sive error facti, qui excusat, non juris, l. 2. 7. 10.
C. & l. 2. 4. 8. ff. de I. & F. I. si intervenit, contractus ipso jure
fit nullus, l. 57. ff. de O. & A. Non enim videntur consecrare ex-
rantes, l. 2. in pr. ff. de judic. l. 8. 6. C. de l. & F. I. l. 15. ff. de jurid. l. 23. C.
de loc. cond. nec dominium rei suæ venditæ in emptorem trans-
ferre, l. 20. C. de loc. cond. l. 76. ff. de R. I. Distingendum tamen
est inter errorem; fit enim vel tantum in nomine, & tunc si de
corpore constat, valida est emptio, l. 9. §. 1. ff. de contr. emp. l. 1. §.
2. ff. de pignor. act. l. 22. 32. ff. de V. O. l. 4. ff. de legat. i. l. 4. C. de testam.
§. 29. f. de legat. & id semper videtur venditum, quod venditor
intellexit, l. 34. in pr. ff. de contr. empt. Vel in corpore seu re ipsa
principalis, tuncque; nulla est emptio, ratio in pr. l. 8. ff. de contr.
emp. v. g. si ego putem me tibi vendere hunc equum., tu vero
putares te emere illum, l. 4. ff. de legat. i. l. 9. in pr. ff. de contr. emp.
l. 83. §. 1. l. 137. §. 1. ff. de V. O. §. 22. f. de inut. stip. & quod hoc in casu
datum est, id condici potest, per l. 41. §. 1. in fin. ff. de contr. emp.
Vel in materia seu substantia rei, cum scilicet aliud pro alio
vendi-

venditur, & hic subdistinguitur, vel enim materia est totalis &
planè alia, quam quæ forte fuit exhibita, v.g. plumbum pro
stanno, stannum pro argento, vel aliquid argento coopertum
pro solido argento, æs pro solido auro, tunc nullus est contra-
ctus, utrinq; enim proportio servanda venit in emptione, *l. 9. in
fin. l. 4. ff. de contr. empr.* Nisi intersit emptoris, servari emptio-
nem, *l. 45. in fin. ff. de contr. empr. l. 22 ff. de V. O.* Vel est par-
tialis, v.g. aurum corruptum pro puro, *l. 14. ff. de contr. empr.* ita
tamen, ut Judex, cujus est providere, ne quis damnum aut lu-
crum iniquum sentiat, *in pr. l. 6. ff. de off. Præs. id.* minuat pretium
per. l. 17. ff. de contr. empr. & venditorem cogat ad id solvendum,
quanti inter erit emptoris, deceptum non esse, *l. 21. §. 2. ff. de act.
empr. Vel in nuda aliqua qualitate, & valet, l. 10. u. §. 1. ff. de contr.
empr. arg. l. 65. §. 2. ff. de condit. ind.* Vel in sexu, & vitiatur, *l. 11.
in fin. ff. de e.* Vel in pretio & redditur invalida, *l. 9. in pr. ff. de
contr. empr. Ratio in l. 2. §. 1. ff. eod.* Vel in ipso contractu, v.g.
si quis rem ut emptam accipiat, alter tradat animo mutuandi vel
commodandi, non vendendi, contractus utiq; invalidus est, *in
pr. l. 9. ff. de i. arg. l. 18. ff. de R. C. l. 15. ff. de jurisd.* Contractus n. est
species conventionis *l. 7. ff. de pact.* conventio autem est duorum
pluriumve in idem placitum consensus, *l. 1. §. 2. ff. eod.* Consen-
sui quoq; obstat & venditionem reddit invalidam, nisi in ven-
ditoris utilitatem & liberationem tendat, *l. 12. §. 2. ff. quod mer.
caus.* In carceratio, *l. 22. 23. §. 1. ff. eod.* quia ubi non est libertas
corporis, ibi nec mentis adesse præsumitur. It. Vis ac metus, *l.
116. pr. ff. de R. I. l. i. pr. l. 4. §. 21. §. 1. ff. Et l. fin. C. de his que vi mee.
caus. l. 5. C. de inut. stip. l. 9. C. de contr. stip. l. v. C. de resc. vend.* Alle-
gans autem probare tenetur, *l. 8. C. eod. l. 13. C. de transact.* &
quidem justum, qui solus excusat, *c. fin. X. de appell.* non quod
justè inferatur, quia de tali metu justè illato conqueri quis non
potest *arg. l. 21. ff. quod mer. caus.* sed quod sit probabilis & non
vanus, quippe cum vani timoris nulla sit excusatio, *l. 184. ff. de
R. I.* Ideoq; vel relinquitur arbitrio judicis, qui metus sit justus
dicendus, *per l. 3. ff. quib. ex caus. maj. in int. rest. vel requiritur
metus mortis vel corporis, l. 3. §. fin. ff. quod mer. caus. l. 8. C. de
resc. vend. vel fama, quippe quæ vitæ æquiparatur, l. 8. §. 2. ff. eod.
l. 9. ff.*

l. 9 ff. de man. vind. & omni cōmodo pecuniario præferenda est, l. 26. ff. si quis omis. caus. testam. ab int. vel bonorum aut, iterum, quippe quæ vita & secundus sanguis hominis dicuntur, secundum gloss. l. 17. C. de advoc. div. judic. & paria sunt bonis aut vitæ indidari, Auth. quod mater. C. de rev. don. Talis n. cadit in virum cōstātem, l. 6. ff. quod met. caus. c. 15. 28. X. de sponsal. præsertim præses, non suspicio inferēdi, l. 9. pr. ff. eod. Nihil etiā magis contractum est consensui ac bonæ fidei, quàm dolus, l. 23. ff. de R. I. l. 5. C. de resc. vend. Non autem bonus dolus, qui secundum l. 1. §. 3. ff. de dol. mal. est humana prudentia vel solertia, & tam à natura, quàm à jure permittitur. In rebus bellicis à bellorum ducibus dicitur Stratagemata, unde etiam ea, quæ cum dolo opportunè fiunt, majoris æstimant momenti, quàm quæ manifestè & cum violentia perficiuntur. v. g. cum quis cōtra hostem latronemq; aliquid machinetur, d. l. §. in fin. §. l. 26. ff. de capt. & postlim. revert. aut in contractu, si quis contrahentium alterum non in re, ut vitiosam dare liceat pro bona, morbosam pro sana, sed in pretio circumveniat & decipiat, ut si rem distracturus carius distrahendi, & comparaturus vilius comparandi vocum gerat, l. 8. C. de resc. vend. l. 16. §. 4. ff. de minor. l. 22. ff. loc. cond. Ideoque cautè & circumspectè negotiandum & mercandum est, l. 2. C. de furt. §. serv. corr. quia quilibet lucri causa cōtrahit, l. 25. §. 1. ff. de O. & A. modò non sit ultra dimidium justī pretij & infinite l. 2. §. C. de resc. vend. Sed Malus, qui secundum l. 1. §. 2. ff. de dol. mal. est fraudulenta machinatio alterius decipiendi causa adhibita, seu omnis calliditas, fallacia, machinatio ad circumveniendum, fallendum, decipiendumq; alterum adhibita, v. g. si quis rem decipiendi gratia laudavit, ut majori pretio emeretur, talisque in omnibus, & maxime in bonæ fidei contractibus, est illicitus, ac contractum ipso jure reddit irritum, l. 23. ff. de R. I. l. 5. §. 2. ff. commod. l. 7. in pr. ff. de dol. mal. l. 3. §. 3. ff. pro soc. Si ei causam seu principium & originem dederit, veluti si quis neq; propositum neque animum habens alienandi vel contrahendi, ab aliquo inducatur dolo cōsilio & persuadeatur, ut eo modo, quo velut persuasor, negotium gerat, l. 16. §. 1. ff. de minor. l. 7. pr. ff. de dol. mal. §. in fin. ff. pro soc. l. 5. §. C. de resc. vend. nemini enim dolus

cong

contra æquitatem naturalem profit, l. i. *pr. ff. de dol. mal. l. i. §. i. ff. de dol. mal. & met. except.* Allegans autem hunc etiam probare, licet non directe, cum in animo subsistat, tamen indirecte, tenetur ex manifestis & perspicuis conjecturis ac indicijs, l. i. 8. *§. i. ff. de probat. l. 6. C. de dol. mal. l. 2. §. i. ff. de dol. mal. & met. except.* enormi presertim læsione, l. 5. *§. fin. C. de dol. mal. l. 17. §. i. ff. que in fr. cred.* Dolus autem malus coincidens, cum scilicet quis non dolo inducitur ad contrahendum, sed sua sponte contrahens decipitur, ut si id, quod aurum putabat, ærum esset æs, emerit ab aliquo, vel si liberæ esse ædes, quæ debent tamen servitutem, non facit contractum nullum, quoniam in corpore, licet non in materia, consensus fuit, §. i. *7. de except. l. 22 ff. de V. O. l. 5. C. de in ut stip.* Decipiens tamen tenetur ad interesse decepto, l. 13 *§. 4. ff. de act. empt. l. 43. in pr. §. 2. ff. de contr. empt. l. 22. ff. de V. O.* Nec non extrema ebrietas consensusi contraria est ob consequentem defectum, quia mentis inducit exitium, *c. à impulari 14. de vit. & honest. Cleric. dist. 35. c. 6.* Ubi autem deficit mens, ibi nullum etiam vitæ gerendæ consilium, nullus consensus, qui tamen maxime in hoc contractu requiritur, adesse, & per consequens nulla obligatio & actio oriri potest, l. i. *ff. de pact. l. 209 ff. de V. S.* Unde homo in summo ebrietatis gradu constitutus comparatur ijs, qui omnes contractum celebrare nequeunt, veluti infanti, mente capto, furioso, dormienti, *dist. 35. c. venter. §. c. 13. o. 7. q. 11.* Deniq; iracundia quoque consensum impedit, quia iracundus, quamdiu in calore iracundia consistit, nihil distat ab insano, est extra seipsum; & vacuum omni consilio. Ubi enim ira animum invasit, illic rationis lumen extinguitur, & ut fumus hebetat oculos, ne videri queant ea, quæ ante pedes sunt: sic obortâ irâ rationi caligo obducitur, ut seipsum quis agnoscere nequeat. Basilius iracundus comparat ebrijs, quia amisso rationis usu inepti sunt audiendis admonitionibus, propterea etiam nihil rectè, nihilque consideratè, cum iracundia sit hostis consilio, furorq; brevis, mentèq; præcipitet, agere possunt, sed omnia tâquam ab insano profecta æstimantur. Unde etiam iracundus non obligari potest, nisi perseveraverit in eo, quod per iracundiâ gesit, l. 48 ff.

D. de ebrietas et insano de

ff. de R. l. l. 3. ff. de divort. aut Eccles. bona sua vendiderit, caus. 7. c. 3. sunt qui opes. q. 4. Cùm itaq; Consensus, ut dictum, necessariò requiratur ad hunc contractum; per l. 55. in fin. ff. de O. & A. sequitur, ut secundum l. 12. ff. de contr. empt. de Personarum potestate & habilitate plenius inquiratur, quæ consentire, adeoq; hunc contractum celebrare possint vel non: earum gratia omne jus constitutum est, l. 2. ff. de stat. hom. Primò quidem omnes in genere, qui legitimam suorum bonorum administrationem habent, & quilibet ratione aliquid de suis rebus, vel natura, vel jure seu lege, vel alio modo non impediuntur alienare & vendere, tam venditor, quam emptor §. 41. J. de R. D. l. 21. C. mand. arg. l. 5. C. de O. & A. l. 3. in pr. fin. F. 2. Iniquum enim aliàs esset, ingenuis hominibus liberam de suis rebus disponendi facultatem non relinquere, l. 2. ff. si à parent. quis manum. l. 58. ff. de Procurat. l. 17. §. 2. ff. de jurejur. Tam præsentibus quam absentibus, contrahentium enim præsentia, ut dictum in lit. G. th. 1. non requiritur ad hujus contractus perfectionem, quia consensus fieri potest per nuncium in specie tamen ad hunc contractum celebrandum ablegatum, l. 9. C. si quis alteri vel sibi sub alter. nom. Nemo enim sine mandato alteri quid emere potest, l. 73. §. fin. ff. de R. l. Uude non valet, si dicerem, ego huic vel illi venderem huncce meum equum pro 60. vel 70. Imperial. & alius quispiã audiens afferret ei mentem meam, isq; etiam consentiret. Vel per Epistolam, l. fin. C. si quis alt. vel sibi sub alt. nom. l. 2. §. 2. ff. de O. & A. l. 1. §. fin. ff. de contr. empt. t. de obl. ex cons. l. 2. pr. ff. de pact. Cæci, quia ipsis ratione intellectus, loquelæ & auditionis nihil de sicut, quò minus momenta rerum non satis feliciter assequi, & ita consensum suum in re aliqua declarare possint. Claudii, Muri, quò nihil eloqui possunt, §. 3. 7. quib. permitt. non est fact. Surdi, qui omninò non exaudiunt, d. l. ac alij corpore laborantes, quamvis naturã sint tales, modò rerum suarum gerant administrationem, l. 11. pr. ff. de contr. empt. arg. l. 6. ff. de judic. l. 48. ff. de O. & A. l. 4. §. 1. ff. de pact. arg. l. 1. §. 1. 4. 15. ff. de O. & A. l. 27. C. de transact. l. 73. in pr. ff. de jur. dot. Ubi enim non voce, sed præsentia animi, intellectu ac consensu tantum opus est, ibi hi supra dicti omnes commodè contrahere & obligari possunt, l. 124. ff. de

de R. l. l. 109. ff. de V. S. arg. l. 2. ff. de bon. posses. fur. inf. mur. surd. Si-
quidem animus sive consensus, quo contractus consensuales
confirmantur l. 35. in fin. ff. de V. O. non tam ex suffragio, quam
ex signis & conjecturis seu actibus exterioribus declarari & col-
ligi potest juxta illud: Intima permores cognoscimus exte-
riores, c. ex studijs X. de presump. l. 32. §. 1. ff. de LL. l. 20. ff. de acq. her.
l. 5. ff. rem rat. hab. quemadmodum etiam illi, qui piper de terris
Orientalibus apportant, nec intelligunt, nec intelliguntur, qua-
do interpretibus destituuntur, nutu tamen & signis vendunt, ac
sic hunc contractum celebrant. Deportari sive hodie Banni-
ti, item Excommunicati; Contractus enim hic est Jurisgenti-
um. Quae autem sunt jurisgentium, ea ipsis non sunt interdi-
cta l. 15. ff. de interd. & releg. l. 5. §. fin. ff. de bon. proscript. Sed tan-
tum ea, quae sunt juris civilis, l. 17. §. 1. ff. de pen. l. 1. C. de her. instit.
secundum quod reputantur pro mortuis, l. 6. §. 12. ff. pro soc. ac
omnibus privilegijs exuuntur, l. 1. §. 8. in fin. ff. de bon. poss. contr.
l. abb. c. 5. feliois. in de pen. 6. c. dilecti. de excepti. c. 7. intelleximus. de
judic. c. pia. de excepti. in 6. Nobiles quoque superfluas suas res bene
posunt vendere per l. 21. C. mand. Ast solius quaestus gratia res
comparare & revendere, ac ita se totum mercaturae dedere, est
actus nobilitati contrarius, l. 3. C. de commerc. & mercator. l. 15. C.
de re milit. l. 31. C. de loc. cond. l. 6. C. de dignit. l. 2. C. de carbon. edit. l.
27. C. de decur. Nisi talis consuetudo in aliquo loco esset re-
cepta, quae observari posset arg. l. 34. ff. de R. L. aut summa neces-
sitas & paupertas id reposeret, quae non habet legem, l. 5. §. 11.
ff. de oper. nov. nunc. l. 45. §. 4. ff. de excus. tut. sed saepe presbos non
audenda audere cogit, Nov. Imp. Leon. 96. Usufructuarius seu
Legatarius potest jus suum in re usufructuaria seu legata, h. e.
perceptionem omnium fructuum quovis modo, invito etiam
proprietaryo seu herede, alienare & vendere cuivis extraneo,
l. 9. §. 6. l. 12. §. 2. l. 38. 39. 67. ff. de usufr. l. 8. ff. de reb. autorit. jud. poss.
vel vend. l. 66. ff. de jur. dor. l. 8. §. fin. ff. de peric. & comm. rei ven. l. 14.
C. de contr. empi. Jure n. ususfructus omnes fructus suos facit
per l. 7. ff. de usufr. & §. 7. 38. de R. D. & per consequens, quia sunt
ipsius, jure etiam dominij alienatio eorum ac venditio erit co-
cessa per §. 1. 7. & l. 22. ff. de V. & H. d. 12. §. 2. ff. de usufr. Cujus enim

rei plena alicui est potestas, ei etiam facultas erit eam alienandi
per l. 21. C. mand. Tutori autem usumfructum pupillo lega-
tum hoc non permittitur. Non tamen jus utendi fruendi
vendi potest, & hoc cedendo extraneo nihil agitur, per § 3. 7. de
usufr. l. fin. C. de reb. alien. non alienand. l. 66. ff. de jur. dor. quia
hoc jus est personale, adeoq; soli personæ cohæret, l. 3. in fin. ff.
quib. mod. usufr. amitt. l. 1. ff. de servitut. Venditum a illudius
percipiendi fructus extinguitur eam persona venditoris seu u-
sufactuarius, non emptoris, cui usufructuarius vendidit, l. 9.
§. 1. ff. loc. cond. l. 8. §. fin. ff. de peric. & comm. rei vend. Resoluto
enim jure datoris resolvitur etiam jus acceptoris l. 31. ff. pignori.
196. ff. de Re. arg. h. in fin. ff. de constit. Princ. & privilegium 7. de
R. l. in 6. & fructus tempore usufructus extincti, maturi quidem,
sed tamen nondum percepti, perveniunt ad Dominum proprie-
tatis, non ad emptorem, quemadmodum etiam non pervenis-
sent ad usufructuarij heredes, l. 13. ff. quib. mod. usufr. amitt. §.
37. 7. de R. D. l. un. §. 6. C. de caduc. toll. l. 38. §. 10. ff. de V. O. Emphy-
teuta quoq; si ipsi à Domino proprietatis liberrima alienandi
potestas in instrumento fuerit concessa, potest meliorationes
suas & ipsum jus emphyteuticum extraneo vendere, emptorq;
in possessionem, si ipse Dominus nolit inducere potest l. 3. C.
de jur. emph. l. 8. §. 16. ff. quib. mod. pign. vel hyp. sol. Si vero in in-
strumento de alienando rem emphyteuticam nulla fuerit facta
mentio, tunc emphyteuta tenetur Domino proprietatis cum
specificacione certi pretij pro re emphyteutica oblati denuncia-
re, adesse emptorem, eiq; emendi prerogativam seu jus em-
phyteuticæ offerre; Sed si noluerit factæ hæc denunciacione Domi-
nus voluntatem suam explicare intra 20 menses, tunc emphy-
teuta, eo etiam in vitissimo, nihilominus meliorationes suas &
jus emphyteuticum in alium idoneum & non prohibitum po-
test transferre ac vendere, & Dominus soluto laudemio, quod
præstatur honorarij loco pro subscriptione & inductione in
possessionem, tenetur novum emphyteutam in possessionem su-
scipere, idq; de natura hujus contractus, h. j. C. d. r. Azo ibidem
num. 9. Procuratores generalem & liberam omnia in bolito-
rum administrationem habentes, si negotiorum ratio & usus Do-
mini

mini id exigat, etiam hunc contractum celebrare possunt nomine Domini, l. 9 §. 4 ff. de A. R. D. §. 43. ff. de R. D. aut speciale ad hunc contractum celebrandum mandatum habent, alias secus, per l. 16. C. de Procurat. Nisi essent res peritura vel attrita l. 63. ff. eod. Idem est iudicium de Syndico seu Procuratore Civitatis & Communitatis deputato ad hunc contractum. Heres, i. i. C. de her. & act. vend. Vir & uxor, licet minoris sit pretij, quam estimari potest, dummodò non animo donandi facta sit venditio, sed animum verè vendendi & alienandi habuerint, aliàs si idcirco commentus sit maritus venditionem, ut eo facilius donare posset uxori, minimè valebit, l. 38. ff. de contr. empt. l. 5. §. 1. l. 7. §. 6. l. 31. §. 3. ff. de donat. inter vir. & ux. Debitor res quoque nonnullas potest vendere, si modò reliqua facultates suas ad persolvendos creditores adhuc sufficientes erunt, §. 3. ff. quib. manum. lic. Filiusfam. ex omnibus contractibus, excepto Mutuo & Voto, §. 7. ff. quod. cum eo, qui in alien. pot. t. i. pr. ff. ad SC. Mac. pr. ff. de nupt. adeoq; etiam ex hoc contractu obligatur in solidum, & cum eo tanquam cum patre fam. agi potest, Pater verò ex filij contractu peculiotenus tantùm tenetur, l. 57. ff. de iudic. l. 44. 45. ff. de pecul. l. 39. ff. de O & A. l. 141. §. 2. ff. de V. O. Quicquid autem filius acquirit, id acquirit patri, §. 1. ff. de serv. stip. At cum Patre, vel Pater cum filio contrahere nequit, §. 6. ff. de inut. stip. l. 2. pr. ff. de contr. empt. quia inter hos nulla obligatio aut actio civilis esse potest, propter ius patriæ potestatis l. 7. ff. de O & A. l. 4. ff. de iudic. l. 16. ff. de furt. §. 12. ff. de oblig. qua ex del. Pater enim & filius iure civili censentur una esse persona, l. 11. §. fin. C. de impub. & alijs substitut. §. 4. in fin. ff. de inut. stip. Unde si oriretur obligatio civilis, sequeretur, quod pater sibi ipsi esset obligatus. Nisi fortassis contrahens si eret de castrensi vel qs. castrensi, in quibus filius reputatur pro patre fam. l. 2. ff. ad SC. Maced. aut adventitio peculio, in quo patri ususfructus non debetur, l. 2. pr. ff. de contr. empt. l. 4. ff. de iud. c. l. 15. §. 1. ff. de cast. pecul. c. 1. pr. Nov. 17. Auth. excipitur. C. de bon. qua lib. Servus nomine & voluntate Domini hunc contractum quoq; celebrat, sed Dominus, non servus, ex eo obligatur, l. 1. pr. ff. quod iust. l. 1. pr. ff. de in rem vers. Contractus enim

actus videtur ab eo comprobatus, cuius voluntate fuit celebra-
tus, l. 9. §. 3. in fin. ff. de SC. Maced. Si vero servus in emptione
vel venditione errore aut dolo plus minusve, quam à Domino
in mandatis habuit, emerit vel vendiderit, aut in demonstrandis
finibus agri venditi demonstraverit, in tantum valet contractus,
in quantum Dominus consentit l. 2. ff. de acq. pos. l. 49. ff. de R.
l. l. 18. §. 1. ff. de contr. empr. Factum enim servi Domino igno-
ranti non obesse, l. 2. in fin. ff. de eo, per quem fact. erit, quò mi-
nus in judic. nec per eum deterior, sed melior Domini conditio
fieri debet, l. 133. ff. de R. l. Ex natura, contrariorum nunc facile
est iudicium de ijs, qui contrahere nequeunt, l. 21. §. ii. pers. absur-
dum. ff. de arbit. Exuti autem sunt licentiã contrahendi vel
Naturã, vel Legẽ. Naturã quia destituuntur consensu, qui ta-
men hoc in contractu est de substantia, v. g. Pupilli, qui tam ra-
tione, quam favore ætatis pupillaris indistinctè ullam rem sine
tutoris autoritate alienare & vendere nequeunt, in fin. §. fin. 7.
quib. alien. lic. l. 5. ff. de R. l. l. 5. §. 1. l. 9. pr. §. 1. ff. de aut. tut. l. 41. ff. de
cond. in d. l. 43. 59. ff. de O & A. l. ii. ff. de A. R. D. l. i. C. de inur. stip.
Et licet facta sit alienatio aut venditio, non tamen tenentur,
nec etiam opus est restitutione in integrum, quia nulla obligatio
tam activa quam passiva illis cõpetit jure civili stricto, l. 43.
ff. de O. & A. In hac enim ætate propter infirmitatem intelle-
ctus nec velle nec nolle creduntur, l. 189. ff. de R. l. Et si quidem
aliquis ijs sit consensus, tamen est imperfectus & illegitimus,
nec ullius in alienando effectus, nisi suffulciatur tutoris au-
toritate, quæ supplet id, quod pupilli iudicio deest, l. 34. §. 2. ff. de
acq. pos. Hinc qui sine tutoris autoritate à pupillo emit, non
bonã fide emisse videtur, l. 27. ff. de contr. empr. Res tamen ita
vendita, nisi restituito pretio, quod in suam converterat utilita-
tem, vindicari non potest, l. fin. C. de usucap. pro empr. Tenentur
enim ex contractu, si locupletiores facti sunt, l. 13. §. 1. ff. de con-
dit. ind. l. 8. §. 15. ff. ad SC. Vell. l. 5. in pr. §. 1. ff. de aut. tut. l. 3. pr. ff.
commod. l. 3. §. 4. ff. de neg. gest. l. 4. §. 4. ff. de dol. mal. §. mer. except.
Ratio in l. 14. ff. de cond. ind. l. 206. ff. de R. l. Aut ex dolo, si ejus
sunt capaces, l. 1. §. 15. ff. de pos. l. iii. ff. de R. l. Ratio in l. 12. ff. de dol.
mal. l. 2. ff. de eo per quem fact. quò minus in judic. l. 1. §. 1. ff. de dol.
mal.

mal. & met. except. Aut contractum in pupillari etate sine tu-
toris autoritate celebratum majores facti raturum habuerint,
quia impedimentum illud, quod antea contractum reddidit in-
validum, per ratihabitionem cessat, & nova causa actum con-
firmans supervenit, *l. fin. C. si mai. facti. alienat. sine decr. fact. ma-
hab.* Sed distinguendum tamen est inter pupillos, Alij enim sunt
adhuc Infantes h. e. minores septennio *l. 13. C. de jur. delib.* hi neq;
sibi alios, neq; se alijs tam naturaliter quam civiliter obligare
possunt, *l. 41. ff. de condict. ind. l. 1. §. 2. ff. de admin. tut. l. 1. pr. ff. de
V. O. l. 59. ff. de O. & A.* quia nullum habent intellectum & con-
sensum nec multum à furiosis distant, sed idem jus in utrisque
statuitur, *§. 1. §. 7. de inut. stip. l. 12. ff. ad L. C. de sicar. l. 9. ff. de acq.
ber. l. 60. ff. de R. V.* nec intelligunt quid loquantur, multo minus
quid agant, *l. 14. ff. de sponsal. l. 1. §. 13. ff. O. & A.* Alij Infantia pro-
ximi, qui nuper desierunt esse infantes, sed minores tamen sunt
11. annis, & alij Impuberes seu pubertati proximi, qui nim: ex-
cesserunt annum 11. sed nondum impleverunt annum 14. quia
ante pubertatem judicium actu adesse, ut ineffectum deducere
possint, non prælumitur, *§. 1. §. 7. quib. non est permis. fac. test. l. 12.
§. 2. ff. de judic. c. 1. de regularibus in 6. & tales, quicquid enim vi-
dent, adhuc ignorant, l. 1. vers. impuberes. C. de fals. mon. sine tu-
toris autoritate se alijs non, sed sibi alios obligare possunt, §. 9.
§. 7. de inut. stip. §. 2. §. 7. quib. alien. lic. l. 13. §. 29. ff. de act. empr.* Melio-
rem enim non deteriorem conditionem suam sine tutoris au-
toritate facere possunt pupilli, *pr. §. 1. §. 9. pr. ff. de aut. tut. l. 28. pr.
ff. de pat. l. 11. ff. de A. R. D.* Autoritatem autem suam præstitisse
dicitur Tutor, si id, quod à pupillo gestum est, approbaverit,
vel non contradixerit, *l. 3. ff. de aut. tut.* quæ autem probari, non
præsumi debet, *l. 13. §. 2. ff. de public. in rem act.* Ideoq; non va-
let venditio, nisi ex ea, uti dictum, pupillus conditionem me-
liorem sibi fecerit, licet post intervallum accesserit aut interpo-
sita fuerit autoritas tutoris per epistolâ, quia tutor statim in ipso
pupilli negotio præsens esse debet, ita ut expressis verbis, non
nutu vel signis, aut per nuncium vel epistolam autoritatem su-
am interponat, & præsentia suâ omnem dolum & merum ex-
cludat, *§. 2. §. 1. §. 1. §. 5. ff. de aut. tut.* Paria aliâs sunt, aliquid
pror.

propterea non fieri, vel fieri, sed non legitime, l. 2. ff. eod. l. 6 ff. qui
satis cog. Sufficit autem etsi plures sint contutores, sola au-
toritas tutoris administrantis, l. 4. § in pr ff. & l. fin. C. de aut. tut.
l. 1. C. si ex plurib. tut. vel cur. Nisi forsitan fuerit negotium omnes
tutores concernens, d. l. fin. C. eod. aut administratio fuerit divisa,
tunc quilibet in sua administratione autor tantum recte fieri
potest, d. l. fin. C. eod. l. 51 ff. de admin. tut. Interponendo autem
autoritatem suam tutor bene sibi prospiciat, ut res pupillae salvas
conferret, easque non deteriores, sed meliores reddat, l. 1. ff. pup.
rem salv. for. l. 21. 23. C. de admin. tut. §. 2. ff. de satis dat. tut. vel curat.
alias non tantum id, quod pupillo ob eius autoritatem decedit,
apud tutorem accedit, sed etiam pupillus restitutionem integra
petere, per l. 2. 3. & l. 1. C. si tut. vel cur. interv. & si per haec duo
remedia nondum satisfactionem suam accipit, contutorem et-
iam non administrantem ad restituenda ea, quae ipsi adhuc per
priorem tutorem administrantem ad restituenda ea, quae ipsi ad
huc per priorem tutorem administrantem desunt, convenire
potest, l. 3. §. 2. ff. de admin. tut. Nisi suspectum prius fecerit
tutorem administrantem d. l. Sunt enim Contutores quos ob-
servatores actus eius & custodes dati, d. l. §. 1. §. fin. ff. eod. Mi-
nores 25. annis, qui vel habent, vel non habent curatores, Priori
casu, quia propter interdictam rerum suarum administrationem
& alienationem aequiparantur impuberibus ac prodigis, l. 3. C. de
in int. rest. min. etiam sine curatoris autoritate hunc contractum
celebrare nequeunt, d. l. 3. propter defectum partim iudicij,
quod admodum adhuc fragile, infirmum, multisque captivibus
ac insidijs expositum est, l. 1. pr. ff. de minor partim consensus, sine
quo tamen nullus contractus perfecte celebrari potest, l. 18. ff.
de R. C. l. 1. §. 3. ff. de pact. Hoc enim sine curatores dati sunt, ut
cum peritatem negotia tueri apteque gerere nequeant, alij illa
tueantur ac gerant pr. ff. de cumt. l. 1. §. 3. l. 3. pr. ff. de minor. l. 20. ff.
de rit. nupt. l. 8. pr. C. de nupt. Nisi contrahendo meliorem suam
fecerint conditionem, l. 1. §. pr. ff. & §. 1. ff. de aut. tut. l. 3. §. 4. l. 6. pr.
ff. de neg. gest. l. 3. pr. commod. l. 13. §. fin. ff. de cond. indeb. Postero-
ri casu res suas immobiles etiam sine decreto & consensu Ma-
gistra-

gistratus non rectè vendunt, l. 4. ff. de pred. & alijs reb.
min. l. 3. C. quando decr. non opus est l. 3. C. de his qui ven. atq. im-
pern. res vero mobiles possunt: laesi tamen, probatà prius æ-
tate & læsione, l. 24. §. 1. in fin. ff. de minorib. l. 4. 5. C. de in int. rest.
min. restitui possunt, l. 3. C. de r. l. 9. §. 4. ff. de iurejur. l. 1. 7. §. 3. in fin.
ff. de minor. licet dolus adversarij non sit probatus, l. 5. C. d. i. Ni-
si juramento spontaneo se venditionem non retracturos confir-
mãrint, l. 1. C. aut b. sacramentum. C. si adv. vend. l. 21. in fin. ff. de dol.
mal. c. 53. §. fin. F. 2. salus enim animæ omnibus temporalibus lon-
gè præferenda est. Aut pro majoribus se gesserint animo de-
cipiendi adversarium, l. 52. §. 15. ff. de furt. l. 2. §. 1. C. si min. maj. se
dix. Ratio in d. l. 2. C. eod. Aut majores facti per quinquennium
tacuerint, l. 3. §. 1. ff. de minor. l. 1. 2. C. si min. mai. fact. Furiosi,
die Unsinige/ Tollen/ Rasende/ qui evidenti rabie furoris
laborant, Mentè capti, qui nullum furorem, extrinsecus osten-
dunt, sed sub quadam latente animi quiete, ac sine mente sunt,
die Narren/ Albern/ Wahnwitige/ Thoren/ die/ ut dicitur,
ihre sünff Sinn nicht bey sammen haben/ ac omnes, qui ra-
tione & judicio carent, voluntatemq; non habent, & nomen
suum ignorant, suiq; non sunt, arcantur ab hoc contractu, l. 5.
40. ff. de R. l. 1. §. 12. ff. de O. & A. l. 1. §. 3. v. quia affectionem ff. de acq.
pos. l. 7. §. 9. ff. quib. ex caus. in posses. ear. Contractus enim hic ani-
mi judicio & excerta scientia peragi debet. Furioforum au-
tem duo in jure nostro sunt genera per l. 13. §. 1. l. 14. ff. de off.
Pres. §. 1. 7. quib. nõ est perm. fac. test. l. 18. §. 1. ff. de acq. pos. l. 6. pr. l. 7.
ff. de curat. furios. l. 22. §. 7. ff. sol. matr. Unum est eorum, quorum
furor est intermissus, & dilucida habent intervalla sive induci-
as, l. 22. §. 7. ff. sol. matrim. l. 20. §. 4. ff. de testam. Hi omnia nego-
tia, ideoq; etiam hunc contractum tempore intermissi furoris
rectè gerunt ac celebrant, nec superveniens etiam furor negoti-
um rectè gestum perimere potest, l. 20. §. 4. ff. de i. l. 6. C. de curat. fur.
§. 1. 7. quib. non est perm. fac. testam. l. 2. C. de contr. empt. l. 16. §. 2. ff. de
rit. nupt. Alterum est eorum, qui perpetuo furore agitantur ac
continua mentis alienatione sūt, omniq; carent intellectu, d. l.
22. §. 7. ff. eod. Et hi, etiãsi delinquant, nõ pleantur, l. 12. ff. ad L. C.

E

de

de fcar. l. 9. §. 2 ff. ad L. Pomp. de parric. satis enim ipso puniuntur
furore l. 13. 14. ff. de offic. Præs. d. l. 9. §. 1. ac afflicti non addenda
est afflictio, l. 28. in fin. C. de epis. aud. l. 33. §. 2. in fin. C. de Episcop. &
Cler. Et de his etiam h. l. sermo est, qui nullum negotium con-
trahere possunt, etiam si autore Curatore pinguiorem reddant
conditionem suam l. 1. §. 2. ff. de O. & A. §. 8. J. de inut. stip. l. 5. ff. de
R. l. l. 63. ff. de acq. her. Nulla enim eorum est voluntas & con-
sensus tam in acquirendo quam in alienando l. 2. C. de contr. emp. l. 16.
§. 2. ff. de rit. nupt. l. 40. ff. de R. J. l. 47. in fin. ff. de acq. hered. ni-
hil indicij ijs inest, menteq; prorsus carent, §. 1. J. quib. non est
perm. fac. test. l. 20. §. 4. ff. de testam. l. 22. §. 7. ff. sol. matr. non intelli-
gunt, quid agunt, §. 8. J. de inut. stip. l. 2. §. 3. ff. de jur. Codic. sed
mortuorum, absentium, ignorantium, quiescentium & dormi-
entium loco habentur, l. 24. ff. rem rat. hab. l. 4. ff. de divort. l. 2. §. 3.
in fin. ff. de jur. Codic. l. 124. in fin. ff. de R. l. l. §. 3. ff. de A. vel A. P.
l. 17. §. 11. ff. de injur. neq; fidejussor pro ijs intervenire potest, l. 6.
ff. de V. O. Emens tamen à furioso, si ignoraverit eum furore esse
corruptū, usucapit, l. 7. §. 2. ff. de publ. in rem act. Lege prohibetur,
Prodigi, quia in hoc contractu necessariò requiritur consensus
& ratiō vel dominij vel possessionis vacua, l. 1. pr. l. 2. §. 1. l. 3. §.
1. l. u. §. 2. ff. de act. emp. His aut commercium interdictum, & quia
bona sua rationabiliter gubernare nequeunt, libera quoq; eo-
rum administratio adempta est, Ulp. in fragm. rit. 21 §. 12. in fin. l.
1. pr. ff. de curat. furios. §. 2. J. quib. non est perm. fac. test. Ideoq; quia
nihil habent in bonis, l. 10. pr. ff. de curat. furios. neque voluntatem
aut consensum in contrahendo & obligando habere,
neque aliquid ad alios transferre possunt, d. l. 10. pr. §. 1. l. 16.
§. 1. ff. eod. l. 40. ff. de R. l. l. 6. ff. de V. O. l. 20. ff. de contr.
emp. l. 18. pr. ff. de testam. Comparantur etiam quoad bonorum
administrationem & alienationem ademptam furiosis, d. l. 30.
ff. eod. §. d. l. 6. ff. eod. §. 3. J. de curat. l. 1. ff. de cur. fur. l. 7. §. 9. §. 12.
ff. quib. ex caus. in pass. cat. l. 25. ff. de fidejuss. l. 13. §. 2. C. de sentent.
pass. & restit. quia ut furiosi desipiunt animo, sic prodigi mori-
bus, & in diminuendis bonis furiosum facere videntur exitum,
l. 12. §. 2. ff. de curat. & rap. dat. neq; etiam pro ijs fidejussores in-
tercedere possunt, l. 6. ff. de V. O. l. 16. pr. ff. de fidej. neq; jurame-
to ad

to adjectio contractus confirmantur, l. 7. §. 16. ff. de pact. l. 27. ff. de
probat. l. 5. C. de LL. Extra autem bonorum administrationem
asimilantur pupillis & minoribus, quia exemplo eorum, etiam
acquirendo conditionem suam meliorem facere possunt absq;
curatore autore, l. 9. §. 7. ff. de R. C. l. 6. ff. de V. O. l. 4. dabimus. §. 1.
in fin. ff. de priv. cred. l. 5. §. 1. ff. de acq. her. l. 3. C. de in ini. res. min.
Nov. Leon. 39. Prodigus a. dicitur, qui neq; tempus, neq; finem
neq; discrimen expensarum honestarum & inhonestarum, de-
centium & indecentium habet, sed bona sua dilacerando &
dissipando profundit, l. 1. pr. ff. de cur. fur. Sed sola lex non, ut
olim, quempiam efficit prodigum, sed quia non tantum in facto
consistit, verum etiam ob varias personarum, rerum, tempo-
rum, caularum ac facultatum circumstantias tam probatu qua
cognitu difficile videtur, ita ut opinioni ac iudicio vulgi per-
mitti non possit, hodie auctoritas quoq; & declaratio Magistratos
requiritur, ut pravia causa cognitione talem hominem declaret
prodigum, ipsiq; administrationem rerum suarum adimat,
eamq; dato curatori commiteat, l. 10. ff. de curat. furios. l. 1. 12. §. 2.
ff. de cur. & tue. dat. l. 27. pr. ff. de minor. Reip. enim interest, ne
quis re sua male utatur, & ut locupletes habeat sub se subditos,
§. 2. 7. de his qui sui vel alien. jur. Nov. 8. in pr. l. 25. §. 11. ff. de her.
pet. Quicquid itaq; ante declarationem cum eo, qui bona sua
etiam male administrat, gestum & contractum est, manet ratu,
§. 2. 7. quib. non est permis. fact. test. quia nondum jure prodigus
esse intelligitur, etsi facto sit prodigus, arg. d. §. 2. l. 6. ff. de V. O. l.
18. pr. ff. de testam. Nisi quis cum maximo luxurioso contrahat
quem scit, illico pecuniam turpiter consumpturum, l. 8. ff. pro
empt. Si autem prodigus declaratus postea ad sanos mores re-
versus fuerit, recte etiam cum eo contractus celebrari possunt,
quia tunc ipso jure ante novam declarationem pro prodigo non
amplius habetur, l. in fin. pr. ff. de cumt. furios. Sed ignorans rem
a prodigo emptam potest, sed sciens non potest usucapere, l. 10.
ff. de usurpat. & usucap. l. 26. ff. de contr. empt. l. 7. §. 3. ff. de public. in
rem act. l. 2. §. 16. ff. de pro empt. Ratione quidem officij privati
Tutor administrans rem a pupillo emere nequit ob suspicione
fraudis, l. 34. §. 7. ff. de contr. empt. l. 5. §. 2. ff. de aut. int.
Neque ejus Uxor, l. 5. C. de contr. emption. neque alius

eius nomine, l. 46. ff. d. t. Quod enim quis per alium facit, per seipsum fecisse intelligitur, c. 67. quod alicui & c. 72. qui facit, de R. l. in 6. l. 2. §. 1. ff. de admin. rer. ad civi. pertinet. l. 5. §. 3. ff. de aut. tut. l. 1. C. de his qua vi metusve caus. gest. l. 3. pr. ff. quod ve aut clam. l. 1. §. 12. ff. de vi & vi armat. Alias ipse autor in rem suam esset, & nãvice & venditor & emptor contra l. 1. & 5. pr. ff. de aut. tut. §. 3. F. eod. l. 10. ff. de iur. d. l. un. C. ne quis in sua caus. judic. Nisi fiat palãm & bonã fide, veluti in auctionem pupilli, l. 1. & 5. pr. ff. de aut. tut. l. 2. §. 8. ff. pro emptor. & iusto pretio, ac alterius contutoris, Judicis vel conjunctorum autoritate & comprobatione seu rati habitione ad vitandum dolum malum, l. 3. pr. l. 54. ff. de admin. tut. l. 5. §. 2. ff. de aut. tut. Aut res pupilli sub hasta vendantur, utile enim tunc est pupillo, quàm plurimos habere licitatores, quia res plus offerentibus addicitur. Aut tutor ex necessitate se substituat in locum emptoris, qui rem pupilli iusto pretio emit, & id debito tempore non solvit, pretium quoq; idem inferat rationibus pupilli, remq; retineat, l. 56. ff. de admin. & peric. tut. Contutores tamen, quibus tutela administratio non est decreta, rectè à pupillis emere possunt, l. 6. ff. de aut. & constitut. Ratione officij publici Administratores ijs, qui munus aliquod publicum gerunt, neq; eam rem, quam ex officio suscepto administrant, & alias vendi necesse est, neq; ab ijs, quibus sunt prepositi, emere possunt; idq; ob præsumptum timorem, quem incutiunt subditis, & si quid emerint, rem amittunt & in quadruplum fisco tenentur, l. 46. 62. pr. ff. de contr. empt. l. 33. ff. de R. C. l. 3. 16. C. si cert. per. c. un. C. de contract. jud. l. 46. §. 2. de iur. fisc. Exceptis ijs, quæ ad alimoniam & vestes pertinent; aut specialiter à Principe sunt concessa; aut quando à Fisco prædia paterna venduntur; aut finito officio emunt, l. un. C. de contract. judic. l. 46. 62. ff. de contr. empt. Sic Imperator nihil de Imperio alienare & vendere potest autoritate propriã, sed omnia Imp. Rom. concercencia deliberanda proponere tenetur, arg. l. 8. C. de LL. sed de suis potest; & tunc ex contractu tam extraneis, quàm suis subditis jure Naturæ & Gentium obligatur, ad præstandum, l. 3. C. de quadrienn. prescript. l. 2. C. ne sic rem, quam vendid. evinc. l. 5. C. de locat. prædior. civil. Advocatus & Clie's pen-

pendente lite; Medicus & Egrotus tempore morbi ad evitan-
dam suspicionem; l. 6. §. 2. C. de postul. l. 9. C. de Profess. & Medic. l. 3.
ff. de extr. ord. cognition. Venditio enim vi metue extorta,
quemadmodum inter hæc personas præsumitur, ipso jure est
nulla; l. 7. in pr. ff. de dol. mal. l. 8. C. de resc. vend. l. 4. §. 8. 11. C. de bis,
quæ vi metue caus. gest. nec etiam obligatio ex promissione,
quoad consensum scilicet liberum, oritur; quod tamen fieri de-
bet, per l. 16. ff. de R. I. Milites eo in loco, ubi militant, exceptis
ijs; quæ ad victum & amictum requiruntur; l. 62. in pr. ff. de con-
tr. empt. l. un. §. 2. ff. de contr. judic. aut si paterna bona à fisco
distrabantur, d. l. 62. idq; propter affectionem singularem in bo-
na ista, quæ in his rebus spectatur; l. 35. ff. de minor. & ignomini-
am seu injuriam, quæ defunctus afficeretur, si bona ejus publi-
câ sub hasta venire permitterent, §. 1. in fin. §. quib. ex caus. manum.
non. lic. Monopola, qui soli jus vendendi in Civitate sibi usur-
pant, etiam merito ob detrimentum, quod Civitati inferunt,
ab emptione arcentur; l. un. C. de monopol. Judæi & Pagani à
commercio mancipij Christiani; l. 1. C. de Christ. mancip. (C)
Absolutâ explicatione qualicumq; Personarum, quæ contractum
hunc possunt vel non possunt celebrare; sequuntur jam Res seu
Merces, quæ ad hujus Contractus substantiam & perfectionem
adeo sunt necessariae, ut sine ijs nec consistere, imò nec intelli-
gi quidem possit emptio venditio; l. 8. ff. de contr. empt. Merx
autem, quæ sic dicitur, quod mereat pretium, est illa res, quæ
venditur; l. 1. ff. de contr. empt. l. 1. ff. de R. P. Quæ v. res emi vè diq;
possint, satis liquet ex l. 34. §. 1. ff. de contr. empt. l. 17. ff. de her. & aff.
vend. l. 1. §. 1. de R. J. D. ubi dicitur omnium rerum, quas quis habere
vel possidere vel persequi potest, i. e. quarum proprietates vel pos-
sessio; vel actio nobis competit, recte fieri venditionem: nisi
Naturâ, vel Jure Gentium, vel Civitatum moribus, vel per testa-
mentum, aut contrahentium conventionem commercio exi-
mantur, quia earum, quarum alienatio est prohibita, etiam em-
ptio & venditio est nulla l. 6. §. 2. ff. de contr. empt. c. 3. §. 1. pr. F. 2.
Ideo enim rem emimus, ut eam habeamus, & vendimus, ut pre-
tio soluto eam tradamus; rem autem, quam habere non licet,
eam ne emere quidem, imò cum non habemus, ne tradere qui-
dem

Actio possimus. Res a. vendibiles secundum iur. J. de R. corp. Et in corp. § l. 1. ff. de R. D. sunt vel Incorporales, vel Corporales. Incorporales sunt, quæ oculis conspici & manibus tangi nequeunt, sed in puro jure consistunt, ac sola animi cogitatione percipiuntur, l. 43. §. 1. ff. de A. R. D. l. 4. §. 27. ff. de usurp. & usucap. Nomina seu actiones, quæ ante, non post litem contestationem vendi possunt, siue sint reales, siue personales, pura siue conditionales, etiã in iuris & ignorantibus debitoribus, l. 2. C. de litig. l. 17. 23. §. 1. ff. l. 3. 9. C. de her. & act. vend. modò non alienentur in potentiorum, l. 2. C. de lic. potent. jus etiã actionis sit certum & liquidum: ast emptorem de debitoris divitijs certiorare venditor non tenetur, l. 4. ff. de her. & act. vend. nec ei quoq; nisi iustissimam erroris habeat causam, ob lationem succurritur, l. 7. §. ff. de l. & F. l. arg. l. 22. §. 2. ff. sol. matrim. Modò à venditore omnia, quæ ratione hujus nominis seu actionis contra debitorem vel alios tempore contractus iniri competeant, & post competere possunt, cedantur, l. 6. l. 4. pr. l. 23. ff. de her. & act. vend. l. 7. §. C. cod. Emptor tamen plus à debitore non exigere potest, quàm venditori est solutum, l. 22. 23. ff. mand. Hereditas defuncti ex testamento delata, non viventis, cujus nulla est hereditas, l. 1. ff. de her. & act. vend. l. 1. ff. pro hered. vel pro poss. Hoc casu in emptorem transeunt omnes actiones utiles activæ, omniaque jura & commoda, quæ tempore contractus ex hereditate ad venditorem perveniebant, l. 2. §. 1. 4. 5. ff. de her. vend. quamvis cessio nondum fuerit facta, quæ si sit, transeunt etiã postea directæ: Imò venditor etiã suam debitam, quod defuncto debebat, emptori solvere tenetur, l. 2. §. 6. ff. de i. Jus autem accrescendi non transit ad emptorem, sed ad heredem seu venditorem, si fortè pars hereditatis tantùm ab uno herede fuerit vendita, & alter coheres vel suam partem repudiarit, vel mortuus fuerit, quia hoc jus tantùm locum habet in ultimis voluntatibus, nõ in contractibus arg. l. 1. v. ff. de V. O. & inter conjunctos, l. 1. pr. ff. de usufr. accresc. l. 6. pr. ff. de bon. poss. quibus emptor hereditatis adnumerari nequit, nec deniq; plus ad emptorem pervenire potest,

potest, quam à tempore mortis ad venditorem pervenit, ac ipsi quoq; fuit venditū, l. 2. §. 1. 2. ff. de her. & act. vend. Neq; actiones etiam passivæ, licet onera hereditaria unâ cum hereditate transferantur in emptorem, l. 2. §. 18. ff. eod. quia venditor adeundo hereditatem semel heres factus, remanet, venditâ etiam hereditate, heres, defunctumq; representat, ac qs. contraxisse videtur cum creditoribus ac legatarijs defuncti, §. 5. 7. de obl. qua ex qs. contr. l. 4. §. 3. ff. si quis omib. caus. testam. abintest. l. 3. in fin. l. 4. ff. quib. ex caus. in poss. eat. l. 2. C. de her. vel act. vend. l. 7. §. 10. ff. de minor. l. 38. in fin. ff. de her. instir. non emptor, qui viceheres tantum est, l. 2. §. 18. ff. de her. vel act. vend. ideoq; actiones creditoribus defuncti competentes non transferuntur in emptorem, sed remanent apud venditorem, l. 25. C. de part. qui postea id, quod hoc nomine expendit, ab emptore repetere potest, l. 2. C. de her. vel act. vend. Nisi venditor solvendo esse desinat, tunc enim quod conveniri potest, l. 9. §. 1. ff. de legat. 1. l. 2. §. 18. ff. de hered. vel act. vend. aut contra emptore spontaneâ voluntate creditores actiones suas moveant, l. 2. C. de part. Venditor de certa hereditatis quantitate emptorem certiores facere, l. 14. in fin. ff. de her. vel act. vend. aut rerum singularum evictionem præstare non tenetur, l. 2. in pr. ff. de lit. C. de evict. Servitutes tam Reales, l. 30. ff. de S. P. V. l. 80. §. 1. ff. de contr. empt. l. 26. ff. de S. P. R. l. 6. §. fin. l. 10. 13. in pr. ff. commun. prædior. quam Personales, veluti Usus fructus, etiam invito herede seu Domino proprietario §. 1. 7. de V. & H. l. 38. 39. 67. ff. de usufr. l. 8. pr. ff. de reb. aut. jud. poss. At tamen in venditione usufructus intelligitur perceptio tantum fructuum rei alicujus, quæ h. l. est vendibilis, non ipsum jus utendi fruendi, quod non est vendibile, per l. 8. §. 2. ff. de per. & comm. rei vend. & l. 66. ff. de jur. dot. quemadmodum pluribus dictum est in hac ipsa lib. tit. B. vers. Usufructuarius. Incorporales itaq; res, quæ possunt vendi, non impedit, l. 4. §. 27. ff. de usurpat. & usucap. l. 43. §. 1. ff. de A. R. D. quia licet non verâ sit earum possessio & traditio, est tamen qs. possessio & qs. traditio; tradidisse n. censetur venditor rem venditam, si patitur uti frui, & usus habetur pro traditione possessionis, l. 23. §. 2. ff. ex quib. caus. maj. restit. l. 3. ff. de usufr.

§. 1. u. §. 1. ff. de publ. in rem act. l. fin. ff. de servitut. Corpora
les sunt, quarum certum est corpus & certa substantia, ita ut
sui natura & potentia, licet non semper actu, videri, tangi, tra-
di ac possideri possint, *7. de reb. corp. & incorp. l. 1. ff. de R. D. l. 3. pr.*
ff. de acq. poss. suntq; vel Mobiles, quæ moveri possunt, vel à sei-
plo, dicunturq; animales, ut equus, bos, &c. vel ab alio, ut quæ
sensu carent, v.g. supplex, fructus &c. *l. 1. §. 1. ff. de R. V. l. 93. ff. de*
V. S. l. 30. pr. C. de jur. dot. l. un. §. 7. vers. ex actio autem. C. de rei ux.
act. l. 2. pr. l. 3. pr. in vers. & nemo. C. de quadr. pr. script. vel immobili-
les, quæ moveri nequeunt, v.g. res soli, fundus, *l. 2. §. 3. ff. de vi &*
vi armat. & quæ toto coherent, veluti ædificium, *d. l. 1. §. 4. aut*
immobilibus annumerantur, ut salaria, stipendia, sportula, l.
12. C. de SS. Eccl. annui reditus seu census, & Widertausliche Zins
consistentes vel in pecunia, vel in frumento ex. in Clement.
cap. 1. vers. cumque annui reditus. de V. S. qui rectè quoque
vendi & empossunt, in pr. vers. vult n. illa Nov. 7. Sc. 1. Nov. 360.
Nov. 72. c. 7. N. 2. zu Augsp. Anno 1548. sub tit. von Wucherlichen
Contracten. si modò requisita certa diligenter observentur, ut 1.
pretium detur absq; ulla reperendi facultate, 2. pensiones vel
reditus non excedant justam ratione pretij quantitatem, 3. ven-
ditori quoq; restituta sorte, semper libera sit potestas re-
dimendi hocce reditus. Omnes enim hic tres partes essentia-
les vera venditionis ponuntur, v.g. consensus contrahentium,
pretium, quod est ea pecunia, quæ pro annuis reditibus datur,
& merx, quæ emitur, est annuorum redituum perceptio, tanquã
res vendibilis certa, *l. 8. §. ff. de contr. empr. l. 14. §. fin. C. de SS. Eccl.*
In genere omnes res, quæ in singulorum hominum commercio
versantur, ac in eorum dominium & usum perveniunt, optimè
vendi & emi possunt, *l. 83. ll. §. vers. nam de his. ff. de V. O. tam præ-*
sentes, quam futura, ut fructus intra 3. vel 4. menses nascituri,
fœtus pecorum &c. Imò etiam res spei & alex, veluti tractus
piscium, avium, mishium, *l. 8. ff. de contr. empr. l. 12. ff. de action,*
empr. §. 7. ff. de legat. Effectus autem hujus contractus in re fu-
tura & eã, quæ quidem existit, sed adhuc incerta & in spe, non
est unus & idem: priori enim casu emptio videtur conditionalis,

si nim: foetus fuerit editus, aut fructus provenerint, hinc
si prorsus nullus edatur, aut fructus nulli proveniant, emptio,
deficiente re, nulla quoq; est, per l. 8. ff. de contr. empt. sin vero
pro parte extiterint, vel foetus morbosus aut fructus tenues,
contractus manet validus, l. 39. §. 1. ff. d. t. aded ut de pretio nihil
remittere teneatur venditor, quia contractus talis haret inter
spem lucri & metum damni: In tractu vero piscium, avium, mis-
silium, venditio dicitur pura, ita ut emptor teneatur, etiamsi
prorsus nihil sequatur, nihilq; in rete incidat, per l. 8. §. 1. ff. eod.
quia hoc casu spes loco rei videtur empti. Necnon res una ea-
demq; duobus separatim, antequam tamen priori emptori ve-
dita res fuerit tradita, pretiumq; pro ea quoq; solutum, bene
vendi potest, l. 17. C. de R. V. l. 6. C. de her. & act. vend. modo do-
lus malus abfuerit, l. 30. §. 1. ff. de act. empt. contractus enim hic
non est modus acquirendi dominij, sed obligationis, l. 20. C. de
pact. §. 41. 7. de R. D. Is autem emptor postea alteri praefertur,
cui res prius est tradita, l. 31. §. fin. ff. de act. empt. l. 15. C. de R. V. al-
terii vero ob fractam contractus fidem competit contra vendi-
torem actio empti ad interesse l. 1. ff. de act. empt. l. 6. C. de her. &
act. vend. Unde etiam res aliena (qua hic contractus differt
quoq; a Permutatione, l. 1. §. 2. 3. ff. de R. P.) ab ignorante praesertim
haere de (qui propterea non committit furtum, §. 3. J. de usucap.)
absq; tamen praesudicio Domini, cujus res est, l. 6. C. de reb. al.
non alien. (qui eam semper vindicare potest, l. 28. ff. de contr. empt.
nisi ab emptore b. f. cui pro dominio est bona fides, l. 136. ff. de
R. I. fuerit usucapta, c. 87. F. 2. l. 2. 5. C. de reb. al. non alien. eo enim
casu Domino competeret postea actio ad pretium, l. 1. C. d. t.) po-
test vendi, l. 28. ff. de contr. empt. quia venditor ad transferendum
rei venditae dominium, quod in re aliena etiam fieri nequit, pr.
l. 20. ff. de A. R. D. l. 11. §. 4. ff. de R. I. l. 10. C. quod cum eo, qui in al. por.
est, gest. neg. esse dic. non tenetur, l. 25. §. 1. ff. de contr. empt. l. 11. §.
2. ff. de act. empt. sed tantum, ut eam tradat, h. e. in possessione
rei venditae mittat, emptoriq; sine interpellatione habere liceat,
l. 3. pr. l. 11. §. 2. l. 30. §. 1. ff. de act. empt. l. 1. pr. ff. de R. P. §. 2. J. de donat.
quod aequè praestari potest in re aliena cum periculo evictionis,
d. l. 11. §. 2. l. 6. C. de evict. quae huic contractui naturaliter in-

F

est,

est, ita ut, licet partes tempore contractus eam non expresse-
rint, tamen praestanda veniat, venditorq; evicta re ad pretium,
emptori restituendum compelli possit, modo specialiter de
ea non praestanda nihil conventum fuerit, l. 18. §. 1. ff. de act.
empr. l. 19. ff. de R. I. Emptor tamen, si sciens & à vero Domino
admonitus, ne emeret, nihilominus eam rem emerit, improbè
facit, furtumque qs. committit, §. 3. ff. de usucap. neq; adionem
empr. quodq; contra venditorem habet, c. 80. 87. 96. F. 2. l. 27. C.
de evict. sed rem emptam unà cum fructibus perceptis & perci-
piendis absq; pretij refusione restituere tenetur, idq; in odium
m. f. possessoris, l. 5. C. de R. V. l. 62. §. 1. ff. eod. l. 3. C. de condit. ex leg.
l. 27. ff. de contr. empr. l. 78. ff. de R. I. Fit autem res aliena etiam,
emptoris scientis, quando verus Dominus tempore traditionis
vel ratum habuit contractum, vel scivit rem esse suam, nec tamen
evidenter contradixit, l. 44. §. 1. ff. de usurp. & usucap. Alienare
enim & alienationi consentire intelligitur is, qui patitur rem
suam usucapi l. 28. ff. de V. S. nec contradicit, cum potest, l. 2. §. 2.
ff. sol. matr. l. 7. §. 1. ff. de sponsal. l. 2. in pr. ff. ad municip. l. 45. pr. ff.
ad L. Aq. l. 1. §. 5. in verb. passus est. ff. de exerc. act. Sic pignus quo-
que ex speciali pactioe, qua contractui dar legem, l. 23. ff. de R.
J. de distrahendo seu vendeudo eo, si debitor pecuniam credi-
tam intra praefixum tempus non solverit, creditor absq; ulla de-
nunciatione & propria autoritate legitime vendere potest, §. 1.
J. quib. alien. lic. l. 6. §. 8. in fin. ff. comm. div. l. 4. in pr. ff. de pign. act. l.
3. §. 1. C. de jur. dom. impetr. l. 1. pr. ff. de pact. l. 12. C. de contr. stip. Do-
lo enim malo non videtur facere, qui jure suo utitur, l. 55. 155.
§. 1. ff. de R. I. nec multis etiam postulandum precibus, quod le-
ge jamjam est permillum, l. un. C. de thesaur. adeo ut creditor do-
minium pignoris legitime venditi irrevocabiliter in emptorem
transferat, l. 3. ff. & l. 7. 18. C. de distr. pign. quod enim jure subsi-
stit, revocari non debet. in fin. l. 8. C. de r. l. 2. C. si antiq. cred. pign.
vend. ac immunis quoq; ab evictione est, etiam si res fuerit alie-
na, l. 1. pr. C. cred. evict. pign. non deb. l. 13. §. 16. ff. de act. empr. l. 10. ff.
de distr. pign. Siquid tamen ultra debitum de pretio supererit,
debitori restituendum est: quemadmodum si quid de fidei, à de-
bitore resarciendum venit creditori, l. fin. §. 4. 5. C. de jur. dom. im-
per.

peetr. l. 3. §. 20. C. de distr. pign. l. 28. ff. de R. C. l. 14. ff. de con. dict. in deb.
l. 176. ff. de V. S. Ast si nullum pactum de distrahendo fuerit
adjectum, tunc post biennium à denunciationis seu interpellationis die etiam rectè fieri potest pignoris venditio, *l. 3. §. 1. 2. C. de jur. dom. impetr. l. 4. C. de distr. pign.* Pactum autem planè contrarium de non distrahendo pignore requirit trinam denunciationem, *l. 4. §. ff. de pignor. act.* quibus non unà quidem vice, sed aliquo temporis intervallo successivè secundum Judicis arbitrium peractis, distractio demum pignoris contra cessantem & non solventem debitorem fieri potest, *l. 4. §. C. de distr. pign. l. 3. §. 4. C. de jur. dom. impetr.* Res communis quovis modo ut alienari, ita etiam vendi potest, pro parte scilicet, quæ venditori competit, etiam si res sit indivisa, *l. 12. C. de donat. l. 3. §. 4. C. de comm. rer. alienat. l. 18. ff. de contr. empt.* ante tamen, non post acceptum judicium fam. ercisc. vel comm. divid. *l. 1. §. fin. C. comm. divid. l. 13. 14. ff. fam. ercisc.* Totius autem rei communis venditio non potest præjudicare socio, quò minus possit vindicare, *l. 1. C. de comm. rer. alienat.* emptori tamen postea licet convenire venditorem evictionis nomine ad interesse. Fiscus verò, si rem communem vendiderit, socij tenentur agere ad pretium, *l. 2. C. d. t. l. un. C. de vend. rer. fisc. cum privat. comm.* Sequuntur nunc Res quas vel Jus Naturæ, aut Gentium, aut Civile, vel Mores Civitatis commercio hominum exemerunt; suntq; ejusmodi, quæ de natura rerum planè esse nequeunt, ut hippocentaurus, *S. 1. §. de inur. stip. l. 1. §. 9. ff. de O. S. A.* & propterea à scientibus nec vèdi nec emi, cum sine re nulla sit emptio & venditio, *l. 8. ff. de contr. empt.* Vel quæ quidem in commercio humano fuerunt, ast tẽpore celebratæ emptionis amplius non erant, harum itaque rerum peremptarum venditio quoq; est nulla, *l. 15. pr. l. 44. ff. d. s. quemadmodum declaratur exemplo domus combustæ in l. 57. ff. eod.* Vel quæ existunt quidem, in hominum tamen commercio non versantur, neq; etiam possideri, ulucapi, æstimari, aut alienari, aut alicujus esse possunt; *l. 23. §. fin. l. 305. 1. ff. de acq. poss. l. 9. §. fin. ff. de R. D. S. 1. §. de usucap. c. 3. sine possessione de R. I. in 6. ideoque, quia ea, quæ nullius esse possunt, nullà effici potest obligatione,*

et alicujus fiant, l. 132. ff. de R. I. etiam regulariter emi vendique
nequeunt de jure tam Canonico, c. 5. nulli. Extr. de reb. Eccl. alien.
quam Civili, l. 14. 21. 22. & Auth. hoc jus porrectum. C. de SS. Eccl.
Nov. 7. pr. & 120. & 8. J. de R. D. l. 6. pr. ff. de contr. empt. l. 83. §. 5. ff.
de V. O. Scilicet verò has res emens reddere eas cogitur absque
refusione pretij dati, l. 14. §. 1. C. de SS. Eccl. Hæc sunt vel Ho-
mines liberi, qui ab alio neque vendi, neq; ab aliquo scienter
emi & usucapi possunt, l. 6. pr. l. 34. §. 2. l. 70. ff. de contr. empt. §. 1.
J. & l. 9. ff. de usurpat. & usucap. arg. l. 83. §. 5. ff. de V. O. Libertas
enim non recipit æstimationem, aut certum pretium, quod ta-
men in hoc contractu necessariò requiritur, l. 106. l. 176. §. 1. ff.
de R. I. §. 7. vers. sed cum. J. qui & quib. ex caus. manum. l. 7. in fin. ff.
de his, qui effud. l. 3. ff. si quadr. paup. fer. dic. l. 2. §. 2. vers. corporum
liberorum. ff. de L. R. de jact. l. 103. ff. de V. O. Nec etiam, si forte liber
homo factus fuerit servus, ullo modo potest vendi, l. 83. §. 5. ff. de V.
O. Nisi major 20. annis passus se vendi, particepsq; fustit pretij, §.
4. J. de I. P. l. 7. pr. & §. 1. ff. de libem. caus. aut miles hostem suum
in bello captum vendiderit, qui tamen præstita solutione pretij
pro redemptione sua promissi, redit in pristinam libertatem,
nec amplius hodie apud Christianos efficitur propterea servus.
Aut emptor ignorans emerit hominem liberum, l. 4. 70. ff. de
contr. empt. quia haud facile liber à servo dignosci potest, l. 5. ff.
eod. quo casu tamen venditor tenetur emptori ad interesse §.
fin. J. de empt. vend. aut filij à patre, quem justæ nuptiæ demon-
strant, l. 5. ff. de in jus voc. propter summæ famis necessitatem
venditi fuerint, l. 2. C. patr. qui fil. distr. quæ tamen venditio sala-
rem in vim oppignorationis sub spe redimendi facta esse cense-
tur, ideoque pretio à quocunque etiam oblato vel æquè bono
mancipio, emptor tenetur patri venditum filium restituere, d. l.
2. in fin. Mater autem talem potestatem vendendi non habet,
quia dicta potestas provenit ex jure & effectu patriæ potestatis
in filios, quod jus matri de jure civili non competit, §. fin. J. de
patr. pot. §. 10. J. de adopt. l. 5. C. eod. §. 3. J. de her. qual. l. 4. ff. de curat.
fur. Nec etiam mancipium Christianum Judæo, sed Judæus
Christiano potest vendi & emi l. 1. §. 1. C. ne mancip. Christ. Jud.
Vel Res Religiosis, ut res sacræ, religiosæ, ac reliquæ tam mo-
biles

biles, quàm immobiles omnes, quæ his annexæ, Deoq; di-
cè dicatæ sunt, it: res ad Xenodochia, aliq; loca pia pertinent
res, Nov. 7. pr. & c. 1. Nov. 120. §. 8. 9. 7. de R. D. l. 1. 6. 9. ff. cod. l. 3. C. de
SS. Eccl. §. fin. 7. de empt. vend. l. 22. 72 §. 1. ff. de contr. empt. c. 6. qui
clerici. de jur. patronat. c. 2. cum ex eo. de relig. sanct. Distrahens
eas incidit in crimen læsæ religionis, l. 1. C. de sepulcr. viol. Imò
in tantum harum rerum alienatio est prohibita, ut licet post ce-
lebratum contractum profanæ & privata fierent, ac in homi-
num commercium redigerentur, nihilominus esset invalidus
contractus, quippe qui ab initio vitiosus solo temporis tractu
non convalescit, l. 29. 210. ff. de R. l. c. 18. non firmatur, cod. tit. in 6.
tit. 55. pr. vers. quia quod ab initio. F. 2. l. 83. §. 5. ff. de V. O. Nisi fiat
redemptionis captivorum gratia, aut ob urgentia debita, aut
pro alimentis pauperum, §. 8. 7. de R. D. l. 21. & Auth. pr. eterea, s.
habeat. C. de SS. Eccl. Nov. 120. c. 1. Empr. c. 9. cum certis hisce solen-
nitatibus, ut scilicet intercedat 1. solennis tractatio, inquisitio
ac deliberatio, an expediat, 2. Prælati & totius Capituli consen-
sus, l. 11. ff. de S. P. R. 3. Clericorum & Capitularium subscriptio,
c. 8. Extr. de his, que sunt à Prælat. c. 52. sine exceptione. caus. 12. q. 2.
quæ conjunctim & copulativè requiruntur, neque alteram in-
tervenisse sufficit, Extr. av. comm. de reb. Eccl. non alienand. Auth.
hoc jus porrellum. vers. in ceteris. C. de SS. Eccl. c. 8. §. 1. Extr. de reb.
Eccl. alien. Clementin. c. 1. & in c. 1. de reb. Eccl. non alien. in 6. c. 6. &
sacrorum. 15. c. aurum. 70. caus. 12. q. 2. c. liberti, 65. §. pro remuneratione.
cum cap. prox. seqq. caus. 12. q. 2. cap. per tuas. 5. Extr. de donat. c.
7. & 12. de testam. junct. arg. l. 25. §. 11. ff. de her. pet. quo casu tamen
dominium harum rerum non facile, sed potius earum redditus
ac fructus conceduntur. Aut ematur à bignorante, l. 4. ff. de contr.
empt. quo casu contractus quidem nihilominus annihilatur,
attamen emptor ignorans contra venditorem scientem ad con-
sequendum interesse agere & solum condicere potest, l. 23.
62. §. 11. ff. cod. §. fin. 7. cod. Aut res sacra accesserit majoris partis
venditioni, l. 24. ff. cod. l. 62. ff. de A. R. D. quo casu etiam non res
ipsa, nec ejus dominium, sed usus saltem, si quis privatus ejus est,
jure accessionis vel opportunitatis in emptorem transit. Vel
Defensionis, ut res sanctæ, muri videlicet, porte, turres & alia

Ha defensionem munitionemq; adversus hostes exstructa, l. 7. 10.
J. de R. D. l. 1. 8 ff. eod. l. 2 ff. ne quid in loc. sacr. Vel opportunita-
tis, ut loca publica, & res Universitatis ad usum publicum di-
sposta, v. g. balnea, portus, theatra, fora, inambulationes pu-
blica &c. l. 1. pr. ff. § 6. J. de R. D. §. fin. J. de emp. vend. §. 2. J. de in-
str. stip. quæ, quia non in pecunia Populi, sed in usu tantum sunt
publico, etiam in hunc contractum venire nequeunt, l. 9. 45. ff.
de usurp. §. usuc. l. 6. l. 22. §. 1. 02. §. 1. l. 72. §. 1. ff. de contr. empr. Nisi ta-
les res minoris sint pretij, & majus Reip. aut Ecclesie commo-
dum ex earum venditione procurari possit, & vendantur cum
solemnitatibus descriptis in l. fin. C. de vend. reb. Civit. c. 52. sine
exc. caus. 12. q. 2. c. 8. §. possessiones Extr. de reb. Eccl. non alien. Ullus
tamen earum, quia ad privatos pertinet, potest vendi, l. 32. ff.
de contr. empr. Prohibitum quoq; est, hostibus sub pœna capi-
tali & confiscationis omnium bonorum, omnia genera armo-
rum, esculenta & potulenta vendere, ac frumentum exercitui
missum emere, l. 1. 2. C. que res export. non deb. l. 4. ff. ad L. l. M. l. 4.
C. que res vend. non poss. Venena ad toxicandum hominem præ-
parata, secus tamen, si facta sint salutaria, l. 35. §. 2. ff. de contr.
empr. l. 3. pr. ff. ad L. C. de sicar. Res furtivæ ac vi captæ à sciente
aut admonito, ne emeret, emi nequeunt, & si quis nihilominus
emerit, tenetur eas, tanquam fraudis particeps, vero Domino
absq; pretij refusione restituere, ut dictum in venditione rei alie-
na, inciditq; in criminis suspicionem, l. 34. §. 3. ff. de contr. empr.
l. 2. C. de furt. l. 7. 10. §. 2. 3. ff. que in fr. cred. Nisi vel pretium, vel
res pro pretio empta adhuc extet in bonis venditoris & debito-
ris, l. 8. ff. d. 2. aut hæc protestatione eas res emat, quod non suo,
sed ejus, cujus res sunt, nomine velit emere, paratumq; esse ei
quovis tempore, restituito prius pretio & interesse, restituere.
Si quis tamen ignorans & bonâ fide emerit tales res, tunc tenetur
exhibere venditorem, ac contra eum etiam experiri ad conse-
quendum id, quod interest ejus, ne decipiatur, arg. §. fin. J. de
empr. l. 34. §. 3. ff. de contr. empr. nec potest eam quoq; usucapere,
§. 23. J. de usucap. l. 5. C. de furt. Res vero mobiles in bello ab ho-
stibus captæ benè à militibus vendi, ac ab alijs emi possunt,
quia justum earum rerum accipiunt dominium. Li-
giosa res, de quibus scilicet lis & controversia orta est,
raest,

sub pœna restitutionis rei empta & amissionis pretij, si
sciens fuerint empta, si verò ab ignorante, tunc irrita redditur
venditio, & pretium cum tertia alia parte recuperat emptor,
Auth. litigiosa. l. 2. q. C. & l. 1. 3. ff. de litig. c. 1. Nov. 112. ne eo modo
duriosem adversarii conditionem facere liceat. Existit autem
litigiosa res non per denunciationem aut interdictionem fa-
ctam à debitore, ad impediendam venditionem pignoris, *l. 1. pr.
ff. & l. 1. C. d. r.* Sed in actionibus realibus per citationem *in pr. c.
1. Nov. 112.* in personalibus per litis contestationem, *l. 2. C. d. r.*
De jure enim Civili per litis contestationem demum iudicium
inchoatur, *l. 25. ff. de R. V. l. 15. ff. rem. mt. hab. l. 1. C. de lit. contest.*
Sic nec res restitutioni obnoxia emi potest, *l. fin. §. 2. 3. & seq.
auth. C. commun. de legat.* Nec dignitates & honores, ne ijs indi-
gni & immeriti condecorentur, ac insignia prostituantur *Nov.
6. c. 1. §. 9. & Nov. 8. c. 7. Nov. 24. in pr. c. 2.* Nec prædium, omnesq; res
inæstimatae, tam mobiles, quæ servando servari possunt, quam
immobiles dotales, aut in donationem propter nuptias datae, à
marito vel sponso, uxore etiam aut sponsa consentiente & ju-
rante, de jure Civili rectè alienari aut vendi possunt, *l. 3. 4. ff. de
fund. dot. l. un. §. 15. vers. hoc tantummodo. C. de rei ux. act. l. 7. Sub.
ff. de pact. Auth. sive à me. C. ad SC. Vellei in fin. pr. J. quib. alien. lic.
c. 1. §. 1. 2. Nov. 61. l. 5. vers. nullum pactum. & in fin. C. de LL. Ratio
in d. fin. pr. J. & d. l. & §. verb. ne fragilitate. C. de rei ux. act. in pr.
c. 1. vers. non erit conveniens. Nov. 61.* Nisi uxor elapso biennio
consensum reiterarit, simulq; ex alijs bonis mariti pro dote &
donatione propter nuptias ei quoque satisfieri possit, *Auth.
sive à me. D. ad SC. Vellei. c. 1. §. 1. in fin. & §. 2. 3. Nov. 61. l. 30. vers.
omnis autem ibi, opulenti quidem mariti. C. de jur. dot.* Aut res
mobiles, quæ servando servari nequeunt, alienentur à marito,
l. 42. ff. de jur. dot. Aut res dotales æstimatae fuerint, tunc enim
maritus est qs. emptor istarum rerum, *l. 10. C. eod. ac propterea
dominium ac periculum omne penes eum, l. un. §. 9. in fin. & §.
15. vers. tamen eam. C. de rei ux. act.* Aut summa famis necessitas
urgeat maritum ad istarum rerum venditionem pro sustentatione tantum
conjugis suæ & liberorum, *arg. l. 2. C. de patr. qui fil.
distr.* Aut alia necessaria causa, *l. 1. ff. de fund. dot. ubi tamen o-
ptimè aget, si adhibeat præviam hujus causæ necessariæ cog-
nitio.*

nonem iudicisq; decretū, quemadmodum in alienatione rerum
pupillorum & minorennium fieri debet, l. 3. §. ff. de reb. eor.
qui sub tut. & cur. l. 25. C. de ad min. tut. & cur. Res propria ab
emptore tam sciente quam ignorante emi non potest, & si e-
merit, venditorique iusserit, ut alij traderet, dominium tamen
in hunc non transfertur, l. 45. ff. de R. I. l. 16. pr. & 15. §. 2. ff. de contr.
Epr. l. 4. §. 10. C. eod. Ignorans etiam solutū pretium, quia nulla fuit
obligatio, à venditore tam sciente, quam ignorante repetere,
potest per conditionem indebiti, l. 16. pr. ff. d. t. & l. 37. ff. de con-
dit. indeb. Res enim non nisi ex una causa fieri potest nostra,
neque aliud jus in re nostra habere possumus, quam dominium
& proprietatem, l. 5. pr. ff. si usufr. pet. nec etiā rem aliam ob cau-
sam emimus, quam ut nobis ejus dominium & proprietatem
acquiramus, quod autem jam nostrum est, id amplius no-
strum fieri non potest, licet sapius deberi, §. 14. 7. de act. §. 10. 7.
de legat. 1. §. 2. de except. rei judic. nisi quis fortasse rei suæ pos-
sessionem seu plenum dominium, aut jus, quod fortè venditor
in re sua habet, emat, l. 16. §. 1. l. 34. §. 4. ff. de contr. empt. l. 28. ff. de
acq. poss. aut sub conditione, l. 61. ff. de contr. empt. Aut res qui-
dem ejus sit, sed tamen onerata, tunc enim non videtur rem
ipsam emisse, sed liberasse ab onere, ut post hac pleno jure sit
ipsum emptoris, exemplo legata rei propriae. l. 21. §. pen. & ult.
ff. de legat. 1. Res immobiles pupilli & minoris regulariter sine
decreto Magistratus, etiamsi ex venditione pupillo evidens ali-
qua utilitas, quæ sola non est sufficiens, & justa alienandi causa,
proveniat, tutores Curatoresve tamē videri, nō possunt, l. 5. §. 14.
l. 13. ff. de reb. eor. qui sub tut. l. 6. §. 11. 12. 17. C. de pr. ad. & alijs min. reb.
sine decr. non alien. l. 23. vers. precipimus & vers. nec verò. C. de ad-
min. tut. Veri enim Domini non sunt, sed tantum vice Do-
mini ratione administrationis, si eam bene, non male, gerant,
jure habentur l. 7. §. 3. ff. pro empt. l. 1. §. 7. ff. quod vi aut clam. l. 27.
ff. de ad min. tut. l. 56. §. 4. ff. de furt. Ita ut, licet imprudentes tu-
tores ejusmodi res immobiles vendiderint, pretiumque acce-
ptum creditoribus paternis pupilli vel minoris solverint, ta-
men illis vindicatio competat, si ex cæteris facultatibus æs ali-
quum potuisset solvi, l. 13. §. 2. §. 6. ff. de reb. eor. qui sub. tut. Accu-
rata

rata autem inquisitio & probatio causæ, quæ necessitatem in-
fert, hoc Magistratus decretum præcedere debet; Non enim
Magistratui liberum est arbitrium distrahendi res pupillares,
nisi ære alieno urgente, quod aliunde solvi non potuit, aliàs
non modò venditio rerum erit invalida, sed & nullum decre-
tum, ita ut si pupillus vel minor postea probaverit, decretum
Magistratus ad concessam alienationem datum fuisse obre-
ptum, nihil secius illis maneat actio, l. 1. §. 2. l. 5. §. 9. 10. 11. 14. l. 1.
§. 1. ff. de reb. eor. qui sub tut. l. 2. §. 1. ff. de off. ejus. cui mand. est. juris d.
l. 22. C. de adm. tut. l. 6. §. 12. C. de præd. & alijs reb. min. sue decr. Nec
res quoque mobiles, quæ servando servari possunt, v. g. gem-
ma, aurum, argentum factum, cæteraque pretiosa mobilia,
melius enim est habere sua bona paterna, quam ob pecunia
fragilitatem & mutabilitatem pretium eorum, l. 22. C. de admin.
tut. Ast ea mobilia, quæ servando nequeunt servari, possunt
vendi, utpote atrox vestes, animalia supervacua, l. 4. C. quan-
do decr. opus non est. d. d. 22. It. fructus ex immobilibus percepti,
justo ac eo in loco currente pretio, ubi venduntur, nec tamen
necesse habent tutores & curatores, ut aliorum eos avehant,
ubi fortassis majus possunt accipere pretium, l. fin. §. fin. C. de
adm. tut. Valida etiam est rerum minorum alienatio sine Magi-
stratus decreto, si fiat vel ex voluntate & dispositione eorum,
quibus successerant, vel testamento sit declarata l. 1. §. 2. l. fin.
ff. de reb. eor. qui sub tut. l. 1. 3. C. quando decr. opus non est. non
autem hoc casu sufficit, patrem in vita sua eas res habuisse ve-
nales, sed requiritur expressa alienandi dispositio in ultima vo-
luntate patris d. l. 1. §. 3. ff. eod. Aut si alia fuerit, prægnans & obli-
gatoria causa, ex qua validè conveniri potuisset minor, l. 5. §. 6. 7.
l. fin. ff. de reb. eor. qui sub tut. Vel Principis concessione, l. 2. C.
quando opus non est. Vel ex necessitate juris l. 1. §. 2. in fin. l. 3. §.
1. l. 7. §. 1. ff. de reb. eor. qui sub tut. l. 2. vers. quod si. l. 17. C. de
præd. & alijs reb. minor. non alien. Aut si pupillus vel minor fa-
ctus major venditionem immobilium à tutoribus vel curatoribus
sine decreto judicis celebratam, habuerit ratam, l. 2. 3. C. si maj.
fact. al. sine decr. Jud. tut. hab. l. 3. §. 1. ff. de univ. Per testamentum
autem prohibetur venditio, si res alicui testamento datur sub

hac conditione, si non alienaverit; Vel per modum, cum re-
linquitur res aliqua ea lege, ne alienetur, sed ut conservetur.
in expressa familia & agnatione, l. 114 §. 14. de legat. 1. l. 3. §. 4.
l. 93. ff. de legat. 3. l. fin. C. de reb. non alien. l. 69 §. 3. ff. de legat. 2. Pa-
ctio & conventio contrahentium prohibetur denique; ven-
ditio, si in translatione rei suae hanc legem addunt, ne res vel
simpliciter, vel in certas personas alienetur, l. 135 §. 3. ff. de V. O.
l. 3. C. de condit. ob. caus. junct. l. 48 ff. de pact. l. fin. C. de reb. non ali-
en. l. fin. C. de pact. inter emp. & vend. l. 5. C. si mancip. ita fuerit ali-
en. Nov. 120. c. 9. in pr. Venditarum autem rerum omnium tra-
denda est emptori possessio vacua; libera neminique serviens,
Eine freye / ledige / unverpfändte / stille und geruhige ge-
währ und possession, qua scilicet a nemine detinentur vel
possidentur, l. 2. §. 1. l. 3. §. 2. ff. l. 3. C. de act. emp. l. 78. §. 1. ff. de contr.
emp. l. 12. C. de probat. l. 18. ff. de vi & vi armat. In nostro enim
contractu hoc agitur, ut dominium rei emptor accipiamus, l. 80.
§. 3. de contr. emp. quod sola obligatio tamen in emptorem non
transfert, sed requiritur traditio h. e. datio possessionis, qua ni-
si sit vacua; etiam non transfert, pr. 7. de obl. l. 2. in pr. ff. de O. & A.
l. 20. C. de pact. l. 2. C. de acq. poss. l. 3. §. 3. ff. de act. emp. neque etiam
usucapi potest l. 23. §. 7. de usurp. & usuc. Res; quoad fieri potest, sine
quoque integra; non inrborosa & vitiosa: Non solum enim
tradenda est res, ita ut eam emptori habere liceat, sed etiam,
quod eam recte habere liceat, ac in sua naturali bonitate, qua
est vendita, reliquenda, nec miscendo aut confundendo dete-
rioranda; aut alia pro alia substituenda & minuenda, animalia
sana praestanda, & in eorum venditione promittendum, ea &
esse & bibere ut oportet, l. 1. §. 4. ff. de act. emp. l. 38. pr. ff. de adil.
ed. Propterea ut hoc nomine cautum sit emptori, duplex ex Edi-
cto Aedilitio contravenditorem constituta est actio: Prima
est ad redhibendum actio, l. 1. §. 38. ff. d. r. per quam ob vitiosam
rem, aut non talem, qualem venditor affirmavit, prorsus re-
scinditur venditio, perinde ac si contractus nunquam fuisset,
reddita re vendita & pretio recepto, ceterisque omnibus in in-
tegrum restitutis, l. 21. §. 27. ff. eod. jure autem civili redhibitoria

In factum actione emptor pro omnibus vitijs corporis animalis ac internis, neque apparentibus, quæ omnia venditor sciens significare debet non autem pro patentibus & externis ut in porcis die *Sittini* in ovibus scabies, l. 1. §. 1. C. 9. *vers. interdum tamē* l. 43. pr. l. 48. §. 3. l. 51. ff. *ead.* experiri potest, Tempus huius actioni præfixum sunt 6. menses utiles, l. 19. §. *fin.* l. 38. ff. *ead.* l. 1. ff. *de div. ver. emp. pr. ser.* Altera emptori ob vitium rei venditæ per spatium anni utilis competens actio ex edicto, ædilitio dicitur, æstimatoria, quæ etiam quanti minoris appellatur, quæ agit, ut quanti pluris emptor rei vitium ignorans emit, venditor etiam ignorans reddere cogatur, l. 19. §. 6. l. 38. pr. ff. *de ad. ed. l. 2. C. 204. (D.)* Pretium enim, quod ex parte emptoris intervenit, ad eod. est necessarium, ut sine eo nulla emptio & venditio consistere possit, cum sit de ejus substantia l. 1. 2. §. 1. l. 72. ff. l. 9. ff. *de contr. emp. l. 7. C. de R. P. in fin. pr. C. §. 1. 2. 7. de emp. vend.* Aut emptio uno nummo celebrata est nulla, & tantum imaginaria, ac pro infecta habetur, arg. l. 10. §. *fin.* ff. *de acq. poss. C. l. 46. ff. de loc. conduct. l. 55. ff. ff. de contr. emp. l. 16. ff. de R. I.* Nummus enim opponitur justo pretio, & pretium non est, d. l. 10. C. l. 46. sed potius donatio, nisi res forsan non sit majoris pretij: Dictum autem pretium i. sit præcisè, quoad obligationem constituentem & intentionem contrahentium, in pecunia numerata constitutum (hoc enim modo differt hic contractus à Permutatione, in qua res datur pro re l. 1. §. 1. ff. C. l. 9. C. *de contr. emp. §. 1. 2. 7. eod. l. 1. ff. de R. P. l. 6. ff. de præscr. verb.* & à contractibus in nominatis, Do ut facias, facio ut des, facio ut facias, do ut des, licet enim in hisce vocabulum venditionis etiam usurpetur, sit id tamen improprie.) tempore scilicet ipsius conventionis, d. §. 2. 7. arg. l. 2. ff. *de R. C.* non solutionis, l. 9. C. *de contr. emp.* pretium enim in contractus initio, quod semper attendi debet, in fin. pr. l. 8. ff. *mand. l. 1. §. 30. in fin. ff. de pos. conventum* postea partibus consentientibus, potest in alia materia, quam pecunia, persolvi, l. 2. §. 1. ff. *de contr. emp. l. 9. C. de rest. vend. pr. 7. quib. mod. toll. obl.* Aut ob necessitate, per *Aurh. C. de solut.* Legem enim non habet necessitas, l. 5. §. 11. ff. *de op. nov. nunc.* nec etiam in argumentum trahenda sunt, quæ sunt ex necessitate, l. 1. 62. ff. *de R. I.*

Si verò ex una parte certa datur species, ex altera pecunia & species, tunc observandum venit, quid inter partes principaliter fuerit actum, *juxta pr. l. 34. ff. de R. l. l. 31. ff. de O. & A. l. 4. ff. de R. C.* ac exinde vel emptio, vel permutatio dicenda erit conventio, *l. 6. §. 1. ff. de act. empt. s. 6. ad quaestiones. Extr. de R. P.* aut si non constat, quid sit gestum, videndum erit, quid prævaleat, pecunia, an species, ac exinde dignoscenda conventio, *arg. l. 10. ff. de stat. bom.* Si verò nec de prævalentia constat, per mutationis contractus censetur. Quoties enim de nomine alicujus contractus dubitatio oritur, præsumitur esse innominatus, *l. 1. ff. de estim. act. 2.* Sit certum & definitum, licet ejus numeratio non statim sequatur, *pr. §. 1. ff. de empt. vend. l. 2. §. 1. ff. de contr. empt.* Incertum enim pro nullo habetur, & pretio non accedente, emptio quoque sit nulla, *l. 16. ff. de R. l. d. pr. in fin. §.* sed contractus innominatus, *l. 22. ff. de præscr. verb.* Hoc autem non solum ex nomine, verum etiam ex certa demonstratione, quæ vicem nominis sustinet, certum præsumitur, *l. 6. ff. de R. C. l. 6. §. 1. ff. de re judic.* si enim ejus quantitas fuerit expressa & determinata, v. g. hunc hortum, vel hoc prædium vendo tibi 300. floren. vel 600. imperial. Aut venditus sit tibi hic equus, quanti ipse emi, *l. 37. ff. de contr. empt.* Aut tanti, quantum pretij est in cista vel marsupio meo, *l. 7. §. 1. ff. eod.* Hoc enim modo pretium per rerum naturam non est incertum, sed tantum quoad nos, quos fugit, quanti sit emptum; & quantum sit in arca vel marsupio, d. l. 7. & §. sicque obligationem non impedit, *l. 37. ff. de R. C. §. 6. in fin. §. de V. O.* Aut si postea nihil in cista vel marsupio inventum, perit contractus, *l. 37. ff. de contr. empt.* Nec etiam incertum reputatur pretium à partibus in arbitrium tertij collatum, quanti scilicet ille æstimarit, *§. 1. ff. de r. l. fin. C. eod.* illud enim dicitur certum, quod arbitrio tertij commissum est; si modò tertius iste ad hoc certus, ac specificè quoq; denominatus & electus fuerit, *d. §. 1. in fin.* quia alias contrahentes, cum homines naturâ ad dissentendum sint faciles, *l. 17. ff. de recept. arbitr.* quàm facillimè possent disceptare in eligendo tertio: Ac pretium quoque definire voluerit, (est enim ejus officium voluntarium, *§. 1. in verb. noluerit. §. de r. l. §. 1. l. 48. ff. de recept. arbitr.*) ac potuerit, alij

aliàs emptio redditur quoque nulla, d. 5. §. 1. fin. C. eod. l. 1. ff. de V. O. Cujus arbitramento postea est standum, nec ab eo recedendum, d. 5. §. 1. ff. de recept. arbitr. l. 43. ff. de V. O. l. 25. pr. ff. loc. conduct. d. l. fin. C. eod. licet pluris vel minoris estimarit, d. l. 27. §. 2. ff. eod. à Judice enim arbitramentum tantquam injustum propter modicam lesionem non corrigitur, h. 4. ff. de in int. res. l. 54. ff. de contr. empt. Nisi manifesta ejus appareat iniquitas, quo casu ad arbitrium boni viri seu æquitatem esset reducendum, l. 22. §. 1. ff. de R. l. l. 78. 79. ff. pro soc. l. 24. pr. ff. loc. cond. l. 36. pr. ff. de oper. liber. quia contractus hic est bonæ fidei, ut supra in 8. 1. lit. G. dictum fuit, quæ summam requirit æquitatem, l. 31. pr. ff. de pos. Non enim de tali hic sermo est arbitro, in quem ex compromisso itum est, cui parendum, sive æquum sive iniquum arbitratus fuerit, l. 76. ff. pro soc. l. 27. §. 2. ff. de rec. arb. Collatum autem in emptoris arbitrium est invalidum, ac emptio quoque prorsus non consistit, l. 7. pr. l. 35. §. 1. ff. l. 13. C. de contr. empt. quia aliàs contrahentes nullâ obstringerentur necessitate, d. l. 7. §. l. 13. Dicta tamen illa venditio in arbitrium tertij collata dicitur conditionalis, nec aliter valet, quam si arbiter electus definierit pretium, §. 1. §. 1. fin. C. eod. l. 25. pr. ff. loc. cond. fructus quoque ante pretij declarationem percepti adhuc cedunt lucro venditoris, non emptoris, arg. l. 17. ff. de R. l. l. 43. §. 2. ff. de legat. 2. Nec incertum quoque censetur pretium, quod demum ex futuro eventu certum fieri potest, cum scilicet rustici pistoribus ante messem vendunt frumenta sua, vel vinitores vinarijs ante vindemiam vinum, eo pretio, quo mense Novembri communiter in foro valebit, nisi postea insolita existat annonæ vel vilitas, vel caritas, quo casu ad summam immoderatam non valet emptio venditio, arg. l. 63. pr. ff. ad L. Falo. quia æqualitas sit inter mercem & pretiû, in pr. l. 1. de contr. empt. aliàs saperet Locationem, quantitas enim pretij emptionem distinguit à locatione: Nisi quid specialiter inter contrahentes de caritate & vilitate existente fuerit conventum. 3. Sicut justum, hanc enim ob causam inventus est nummus, ut omnia redderet commensurabilia, ac inter rem & pretium legitimum esse posset proportio, quæ licet non prorsus condigna obser-

poterit, modo sit ralis, qua non excedit dimidiam justis
partem. l. 2. in fin. C. de resc. vend. l. 3. C. comm. utr. jud. ob modicam
enim, qua in jure non curantur, nullis quæ æquiparantur, c. 9.
licet causam. vers. quod eorum dictis. Extr. de probat. l. 4. ff. de in-
int. res. l. 8. vers. hoc enim solum. C. de resc. vend. Judicem iniqui-
tate & contendere inhonestum est, l. 25. §. 6. vers. aliquin modis
sum. ff. loc. cond. l. 2. Nov. 24. ac à Lege etiam, maxime in his con-
tractibus, ubi par est conditio, ob naturam negotij & commer-
ciorum tam ad excitandam diligentiam, quam ad expellendam
incuriam, majusque malum, quod ex contractus rescissione
oriri posset, evitandum, contrahentibus permissum est se in-
vicem circumvenire, l. 22. §. 3. ff. loc. cond. l. 16. §. 4. ff. de minor. l. 8.
C. de resc. vend. ut quando emptor & venditor uterque
ignorans, iste justo majus pretium solvit, hic imponit & accipit:
nec tantummodo ex ignorantia hoc contingit, sed interdum etiam
utroque vel alterutro sciente. Animus enim omnium est vili emere &
carè vendere, d. l. 8. alias, sublata spe lucri mercatura frigeret, l. 25. §. 1. ff. de O. & A. Venditor namque scit
emptorem pretium justo minus oblaturum, emptor vicissim
venditorem ea de causa illud intensurum, hinc accidit, ut
nonnunquam oriatur circumventio, non quidem ex animo
circumveniendi, sed ex re, cujus æstimatio certa & constans
haberi nequit, sed pro ratione temporis, loci & ejus copia, aut
ex singulari affectione variatur, ut interdum res pretiosa pretio
etiam vilissimo acquiri & comparari possit, l. 66. ff. de jur. dor.
Sed si fiat ex doloso proposito, quod præsumitur ex nimia læ-
sione, l. 5. §. sanè C. de dol. mal. l. 17. §. 1. ff. que in fr. cred. C. & à læso
edoceri possit, l. 6. C. de dol. mal. tunc vel prorsus rescinditur
contractus, vel supplendum est id, quod deest, l. 2. §. 8. C. resc.
vend. l. 3. C. comm. utr. judic. l. 13. §. 4. ff. de act. empr. arg. l. 23. ff. loc.
cond. c. 3. Extr. de empr. C. vend.

THESIS. IV.

Perfecta Venditione & Emptione (A) statim
Commodum & periculum seu incommodum
rei venditæ pertinet ad Emptorem, licet neque
ejus traditio, neque pretij solutio facta sit, (B.)

(A) Ex

(A) Ex cognita enim perfectione & imperfectione huius
contractus de iure iudicium commodè fieri potest de com-
modo & incommodo seu periculo rei quidem venditæ, non
tamen traditæ, cuius illud propriè competere debeat.
Hæc autem cognitio dilucidior fieri nequit, quam ex *pr. 7. de
emp. vend. l. 3. §. 5. ff. de contr. emp. l. 8. pr. ff. de per. & comm. rei
vend. ac ex b. 2. supra posita*, ubi dicitur, quod venditio sine scri-
ptis & purè celebrata, censeatur quoad obligationem perfectam,
quando *argum. l. 1. vers. in omnibus rebus ff. de O. T. contractus
omnia sua habet substantialia*, ut cum præter consensum in præ-
sentem contractum *secundum d. l. 8.* apparet venditi quidditas,
qualitas & quantitas, ac pretium quoque pro re vendita cer-
tum & determinatum: rei n. æstimatio operatur, ut dominium
& periculum in emptorem videatur translatum, *arg. l. un. §. 9. in
fin. C. de rei ux. act.* Præter hæc dicta autem ad venditionem in
scriptis facta requiritur quoque scripti seu instrumenti absolutio,
ut patet ex *d. pr. 7. §. 1. 7. C. de fid. instr. & d. b. 2. lit. A.* Ad conditio-
nalem existentia & impletio conditionis, *d. l. 8. pr. §. 1. 7. ff. de contr.
emp. plura videri etiam possunt in d. b. 2. lit. D. (B.) §. 7. de emp.
vend. l. 1. pr. l. 7. §. 1. 1. ff. & l. 1. 2. §. cum autem. l. 4. §. 6. C. de per. &
comm. rei vend. l. 5. §. 2. ff. de rest. vend. l. 10. in fin. ff. de her. vel act.
vend. l. 35. §. 4. ff. de contr. emp. l. 12. 13. C. de act. emp. l. 3. C. de adil.
act. l. 39. in fin. ff. de sol. l. 14. in pr. fin. ff. de furr. l. 10. ff. de R. T.* In
venditione, scilicet purè, tam inquam sine scriptis, ac in specie,
& rebus non in numero, mensura vel pondere consistentibus
celebrata, adeo ut, licet res vendita prorsus pereat, nisi ejus in-
teritus, ipsis contrahentibus inscijs, præcesserit perfectionem
venditionis, *per l. 8. 15. 57. pr. ff. de contr. emp.* emptor tamen ad in-
teresse agere, aut pretium recusare, aut solutum repetere ne-
queat, *d. §. 7. 7. eod. l. in fin. ff. de condit. caus. dat. caus. non sec. l. 21. ff. de
her. & act. vend.* etiam si venditor usque ad pretij solutionem,
rem venditam, tanquam pignus, etiam possederit, *l. 13. §. 8. ff. de
act. emp. l. 6. C. de pign. act.* nisi inter partes conventum fuerit,
quod venditor solam suam fiduciam & respectum ad rem
venditam, non etiam unà ad personam emptoris habere velit:
aut per conductionem retinuerit, *l. in fin. ff. de per. & comm. rei vend.*

Com.

Commodum n. etiā omne, quicquid post emptionem perfectā
rei venditæ accedit, ad eum quoque spectat, d. § 3. J. eod. l. 7. ff.
l. 1. C. de per. & comm. rei vend. l. 13. 16. C. & l. 13. §. 13. 18. ff. de act. epe.
l. 67. ff. de R. V. ac perfectā emptione quoq; ipsius rei Dominus,
cui res regulariter perire solet, l. 9. C. de pign. act. fit, omnesq; ex ea
fructus capit, l. 13. C. d. r. non quidem verus quoad possessionem,
nec etiam res propriè alienata, rectè tamen vendita dicitur,
quæ adhuc antetraditione in venditoris manet dominio post ce-
lebratum contractum, §. 41. J. de R. D. §. 3. in fin. J. de empr. & vend.
l. 6. C. de her. & act. ven. l. 67. ff. de V. S. sed ræum intellectu & fictio-
ne juris quoad obligationem pro Domino habetur, ac hujus
fictionis respectu statim etiam rei empta traditionem petere
potest, quia habens actionem ad rem, ipsam rem habere & per
consequens ipsius rei Dominus esse dicitur, l. 143. ff. d. r. & l. 15. ff.
de R. l. Si itaq; erit in mora petendi, tunc sibi ipsi, non alijs id,
quod ex mora & culpa sua legit, imputet, l. 155. pr. l. 173. §. 2. ff. de
R. l. c. 86. damn. eod. in 6. l. 5. ff. de R. C. l. 37. ff. mand. l. 12. §. 3. ff. de
pos. l. 4. in fin. pr. ff. de per. & comm. rei vend. Nec etiam venditor
est generis debitor, nisi res in genere fuerit vendita, v. g. equus,
bos, domus, quo casu aliàs ad ipsum pertineret periculum, l.
14. pr. ff. de per. & comm. rei vend. quia genus perire non po-
test, l. 11. C. si cert. per. sed speciei l. 43. ff. de pacti qui liberatur rei
interitu, quando sine ejus dolo, mora & culpa contingit, l. 23.
ff. de R. J. l. 23. ff. de V. O. l. 5. ff. de R. C. si modò custodiam usque
ad rei traditionem præstiterit, l. 14. in fin. pr. ff. de furt. §. 3. J. de
empr. & vend. l. 1. §. 1. l. 2. §. 1. ff. de per. & comm. rei vend. l. 36. ff.
de act. empr. & quidem talem, qualem præstant commodatarij
& boni patresfamilias, l. 3. ff. de per. & commun. rei vend. l. 35. §.
4. ff. de contr. empr. Item in venditione hereditatis & actionum,
omne quoque emolumentum & periculum, nisi sibi per aliam
conventionem de harum periculo caverit, pertinet ad empto-
rem, l. 2. §. 1. l. 4. ff. de her. & act. vend. Sic etiam in emptione re-
rum in numero, mensura, aut pondere consentientium, ut sunt
poves, aves, vinum, oleum, frumentum, argentum & similia,
quorum alia in vendendo appendimus, alia adnumeramus,
alia admetimur, & quidem per aversionem factâ sine ulla men-
ti 9.

eione de adnumeratione, adponderatione & admensuratione, ac ut propter fiduciam venditori habitam non prius degustentur, l. 1. §. 1. l. 4 §. 1. pr. ff. l. 2. C. de per. & comm. rei vend. l. 35. §. 5. l. 62. in fin. ff. de contr. empt. In venditione verò dictarum rerum facta sine averfione, & ad adnumerationem, adponderationem & admensurationem, ut apparet earum quantitas empti, l. 1. §. 4. in fin. ff. de per. & comm. rei vend. l. 34. §. 5. ff. de contr. empt. cum adjectione certi diei, quo res debent adnumerari, adponderari & adnumerari, aut degustari, ut facta degustatione possint adprobari vel reprobari, omne periculum usq; ad destinatum tempus est venditoris, l. 1. §. 4. ff. de per. & comm. rei vend. l. 35. §. 7. ff. de contr. empt. nec emptor quoque interim ad degustationem potest compelli, d. l. 4. §. 1. in fin. ff. eod. Ast post degustationem periculum tantum substantiæ, si nim: res prorsus perierit, non qualitatis, acoris aut mucoris scilicet, hujus enim periculum emptoris est, ac custodia sola usque ad mensuram manet apud venditorem, nisi emptor in admensurando moram fecerit, l. 1. §. 1. l. 2. §. 1. l. 3. §. 5 ff. de per. & comm. rei vend. aut venditor sciens bonitatem non duraturam usque ad diem, admetiendi vel tollendi, non admonuerit emptorem, sed potius de ea adfirmaverit, tunc enim etiam ad ejus interesse emptori tenebitur, l. 15 ff. d. i. arg. l. 3. C. de adil. act. siquidem talis venditio censetur conditionalis & quoad periculum imperfecta, res etiam tunc demum plenissime vendita, si fuerint adnumerata, adponderata & degustata, l. 1. pr. & §. 1. ff. de per. & comm. rei vend. l. 35 §. 5. ff. de contr. empt. Nisi vera traditio, quæ etiam ante mensuram dominium & possessio in emptorem, transfertur, fuerit facta, quæ supplet mensuræ defectum, l. 2. C. de per. & comm. rei vend. Dicto autem tempore præterfluxo, si emptor etiam admonitus, tamen nolit recipere adnumerationem, adponderationem & admensurationem, venditori, si ejus interfuerit dolia esse inania, & alia conducere non potuerit, licet, vinum vel alijs bonâ fide vendere, vel effundere, l. 1. §. 3. 4. ff. d. i. Sin venditor in degustando emptorem impederit, absque omni dubitationis alea periculum ejus erit, l. 4. pr. ff. d. i. Si venditio verò simpliciter absque certo die degustatio-

H

tio-

tionis celebrata est, tunc, quia difficile est, ut quisquam sine degustatione precedente emat, l. 4. §. 1. ff. eod. emptor pro suo arbitrio degustare potest, & periculum interim est venditoris, l. 1. pr. l. 2. §. 1. ff. eod. aut si eam nimium distulerit, & a venditore de facienda degustatione interpellatus, ulterius tamen fecerit moram, damnum emergens mora ac culpa sua imputabit, secundum l. 173. §. 2. ff. de R. l. l. 4. in fin. pr. ff. de per. & comm. rei vend. Nec obsignatio ante degustationem ab emptore facta quicquam venditori prodest, l. 1. pr. in fin. ff. d. r. quia ea non modo in hunc finem fieri solet, ut res per eam tradatur, sed etiam ne quid summutetur & corrumpatur, d. l. 1. §. 2. Facta autem ad numerationem, ad ponderationem, & ad mensurationem, omne periculum & damnum transit in emptorem, solaque custodia usque ad traditionem praestatur a venditore, cui si nullum certum tempus est additum, emptori, ne custodia fiat infinita, denunciatum ad tollendum & auhendum, & quidem vinum ante vindemiam, l. 1. §. 4. l. 2. §. 1. l. 4. §. fin. ff. d. r. si adhuc emptor moram fecerit, tunc damnum ex ea sentiens sibi imputet, l. 5. ff. eod. Quod si vero venditor etiam periculum in se receperit, tunc quia volenti non fit injuria neque dolus per l. 34. de transact. l. 1. §. 5. ff. de injur. etiam usque ad conventum tempus praestare tenetur, l. 1. pr. ff. de per. & comm. rei vend. l. 3. C. de serv. & ag. l. 43. 48. ff. l. 29. C. de pact. l. 34. ff. de R. l. In venditione cum pacto de retrovendendo, quia emptor interea habetur pro Domino, fructusque omnes tanquam Dominus percipit, ideo juxta l. 10. ff. de R. l. damnum quoque tamdiu ad ipsum pertinebit, l. 7. ff. & l. 1. C. de per. & comm. rei vend. In Conditionali venditione statim existente conditione periculum fit emptoris, l. 8. pr. ff. de per. & comm. rei vend. quemadmodum etiam, pendente conditione, rei venditae deterioratio ad ipsam pertinet, l. 8. in fin. pr. ff. de per. & comm. rei vend. totalis vero ejus interitus spectat ad venditorem d. l. 8. & l. 5. C. eod. talis enim venditio ante conditionis existentiam adhuc imperfecta est, eaque deficiente proflus emptori dici nequit, d. l. 8. pr. Nisi aliud fuerit conventum. In venditione cum additione indiem & quidem pure facta, omne etiam periculum & commodum, quod interim concedit, est emptori.

is, tanquam Domini, l. 1. §. 1. ff. de in diem ad a. sin condicione
liter, venditoris erit, l. 4. pr. ff. d. r. Ad venditorem autem perti-
net quoque periculum, quando facta ab emptore interpellati-
one, fuerit in mora tradendi rem vendita; semper enim ejus est
periculum, qui in mora fuit, etiam si eodem modo apud em-
ptorem perire potuisset, l. 3. C. de per. & comm. rei vend. l. 2. in fin.
pr. vers. quia per ipsum ff. eod. l. 5. ff. de R. C. l. 7. §. 4. l. 155. pr. l. 173. §. 2. ff.
de R. I. l. 12. in fin. §. 3. ff. de pos. l. 47. §. fin. ff. de legat. l. 1. Nisi iustam
dilationis causam producat, l. 2. ff. de usur. Si vero uterque fue-
rit in mora, quod minus res vendita traderetur, emptori potius
nocet, quia perinde est, secundum l. 1. 17. pr. vers. quod si per. ff. de
per. & comm. rei vend. ac si per emptorem solum sterisset: Non
enim videtur emptori a venditore mora facta, ipso moram fa-
ciente emptore, pr. l. 51. ff. de act. empt. & hoc casu ipsi a vendito-
re dolus tantum praestatur, l. 5. 17. ff. de per. & comm. rei vend.
Si vero alteruter eorum, tunc periculum ad committentem,
ultimam moram spectat, d. l. pr. vers. sed videndum. Vendi-
toris quoque est periculum, si fuerit vel in dolo malo, l. 10. in fin.
ff. d. i. §. 3. ff. de empt. vend. l. 23. ff. de R. I. l. 5. C. de resc. vend. Nec
enim ex venditoris dolo, desidia & malignitate emptori dan-
num inferri debet, l. 1. pr. l. 12. ff. de dol. mal. l. 1. §. 1. ff. de dol. mal. &
met. except. l. 3. C. de per. & comm. rei vend. l. fin. C. de acq. vel ret.
pos. Nisi iusta causa excuset dolum, l. 97. F. 2. Vel in culpa, ita
ut ejus culpa vel lata, (quae est nimia negligentia l. 213. §. 2. ff. de
V. S.) vel levi (quae est media negligentia inter supinam sive
magna & minima; quando non illa adhibetur diligentia, quam
diligentes & prudentes communiter rebus suis adhibet, §. fin. ff.
de soc. l. 72. ff. pro soc.) supervenerit rei venditae damnum, l. 23. ff. de
R. I. §. 3. ff. de empt. vend. l. 35. §. 4. vers. talis. ff. de contr. empt. l. 11. ff. de
per. & comm. rei vend. l. 35. ff. de R. C. §. 2. ff. quib. mod. re. contr. obl.
Culpa enim semper est praestanda in contractibus, ubi utrius-
que utilitas versatur, l. 108. §. 12. in fin. ff. de legat. l. 1. §. 11. in fin. ff. loc.
cond. l. 5. §. 2. vers. sed ubi ff. commod. & dans damni occasionem,
ipsum damnum dedisse censetur, l. 15. ff. ad L. C. de sic. culpa ta-
men caret, qui scit, prohibere autem non potest, l. 50. ff. de R. I.
Levisimam vero culpam (quae est non adhibere exactissimam
diligentiam, quam diligentissimus quisque paterfam. suis rebus
adhibet l. 1. §. 4. v. is vero ff. de O. & A. §. 2. ff. quib. mod. re. contr. obl.

regulariter non præstat venditor, l. u. ff. de per. & comm. rei vend. alias plus oneris, quam lucrifentiret. Nisi eam in se susceperit, l. i. pr. vers. sed si venditor ff. d. t. §. 3. vers. animadvertendū erit. 7. de empr. vend. aut ea lege vinum fuerit venditum, ut admetiretur. l. 35. §. 5. ff. de contr. empr. Venditoris quoque est periculum, si fundus venditus ante vacuam ejus traditionem fuerit publicatus, ac tenetur ad pretium acceptum restituendum, non autem ad interesse, quantum pluris interfuerit, l. 33. vers. nam eis. ff. loc. cond. In alternativa venditione, anius rei interitus quoque penes venditorem, alterius verò aut utriusque penes solum emptorem est, l. 34. §. 6. ff. de contr. empr. ita ut nihilofecius pretium solvere teneatur. d. l. §. Quicquid autem in genere sine venditoris dolo malo, aut culpa, aut ex negligentia servorum, vel casu fortuito, vel vi magna, rei venditæ ante traditionem accidit, in eo regulariter est securus, l. 23. ff. de R. l. l. 9. §. 2. ff. loc. cond. l. 43. 48. ff. de pact. l. 6. C. & l. u. 16. in fin. ff. de per. & com. rei vend. §. 3. 7. de empr. vend. l. 5. §. 2. ff. commod. l. 13. §. 22. in fin. ff. de act. empr. Emptori tamen, cum ante traditionem adhuc sit Dominus rei quoad possessionem, cedere tenetur actiones ad rem amissam recuperandam, vel damnum resarciendum, rei scilicet vindicationem, conditionem furtivam, actionem furti & L. Aquilia d. §. 7. l. 35. §. 4. ff. de contr. empr.

THESIS V

Ex hoc contractu duæ oriuntur Actiones inter Emptorem & Venditorem (A) Actio scilicet Empti seu ex Empto, (B) & Actio venditi seu ex Vendito. (C)

(A) Cum nemini privato liceat sibi ipsi in causa sua absque ejus amissione, vi & autoritate propria jus dicere, ac absque Judicis officio se vindicare, suumque ab altero invito auferre, aut debitorē ad solvendum cum vel sine armis compellere, l. 7. C. unde vi. l. 12. §. 2. in fin. & l. 13. in fin. ff. quod met. caus. §. 1. 7. de vi bon. rapt. l. 7. 8. ff. ad L. 7. de vi priv. l. 14. C. de Jud. l. un. C. ne quis in sua caus. jud. l. 17. in fin. ff. de judic. Excepta necessariā tam corporis

ris quam rerum defensione, quæ licita est jure Divino, *Zed. 17.*
v. 18. Exod. 21. v. 13. Deut. 19. v. 9. Canonico, c. 7. distinct. 1. c. 12. olim.
de restit. spol. c. si per sodiens, 3. & c. significasti, 18. de homic. vol. &
caf. Gentium, & Civili, l. 4. 45. §. 4. ff. ad L. Aq. l. 3. ff. de l. & l. 1. §.
27. ff. de vi & vi arm. l. 1. C. unde vi. D. N. D. art. 140. Sed si quis se
habere petitiones putet, ad Magistratum confugiat, l. 14. C. de
Jud. cujus est componere discordias, l. 13. §. 3. ff. de usufr. c. 1. discor-
dantes. dist. 90. ac legitimis modis, hoc est, judicij ac actioni-
bus jus suum tueatur, l. 1. §. 2. ff. quod vi aut cl. quæ hanc ob cau-
sam sunt introductæ, ut patet ex definitione Actionis, in pr. §. de
act. & coram competente Judice, l. 13. pr. ff. quod met. caus. l. 1. 2. C.
ad L. Aq. c. 6. in fin. Nov. 15. Ratio in l. 15. §. 1. l. 167. §. fin. ff. de R. L. l.
11. ff. de acq. pos. Ideo duæ hæ Actiones, quæ contractum in ef-
fectum deducere, partem quæ ab eo resiliere cupientem compelle-
re possunt ad implendam conventionem, etiam in hoc contra-
ctu inventæ & inductæ sunt, §. 1. vers. emptore. §. de empre. &
vend. Nec enim emptor rem empti propriâ autoritate possidere
potest, sed requiritur, ut ipsi à venditore tradatur: aliàs esse
fur aut prædo, nec pro emptore possideret, l. 5. 33. ff. de acq. pos.
l. 14. §. 1. ff. de furt. Ultraque harum 1. nomen habet proprium ab
eo, cui competit, nim. ab actore, per rubr. ff. & C. de act. empre. &
vend. l. 19. ff. de her. & act. vend. l. 11. pr. l. 13. §. 19. ff. de act. empre. Ex
hujus enim jure ac persona, actiones quoque distinguntur &
appellantur arg. l. 1. §. 1. ff. si pars her. pet. licet interdum etiam
ab eo, contra quem dantur, nominentur, l. 4. §. 3. ff. de L. C. l. 26. 66.
§. 2. ff. de evict. 2. Est Directa, quoad scilicet contractum adimplendum,
quia ex contractu hinc inde æquali provenit, ac ideò
nulla etiam conditio alterutrius esse debet melior, arg. l. 41. l.
156. §. 3. plerumq. ff. & c. 12. in judicio de R. l. in 6. utilis tamen etiam
est, si agitur ad emptionem distrahendam, l. 11. §. 6. ff. de act. ept.
quæ contra Dn. ex contractu Procuratoris cõpetit, l. 13. §. 25. ff. de
act. empre. & in casu deceptionis ultra dimidiũ, ibi enim non semper
petitur, ut contractus impleatur, sed potius ut retractetur
& dissolvatur, l. 3. 4. C. de pact. int. empre. & vend. 3. Personalis, quia
provenit ex contractu l. 1. C. de act. empre. l. 11. ff. eod. l. 25. ff. de O. & A.
omnes enim actiones ex contractu prodeuntes dicuntur perso-
nales, §. 1. §. de act. 4. Civilis, l. 33. in pr. & verb. ex jure civili actio
est.

ff. de adl. ed. quia oritur ex negotio civili & contractu nomi-
nato, ac jure civili recepto & formato. 5. Transitoria ad heredes,
quia sunt actiones personales ex contractu descendentes,
quae regulariter competunt heredibus activè & passivè *l. 49 ff. de*
O. & A. nec contrahens sibi modò quoad vitam, sed & suis
quam optimè prospicere intelligitur, *l. 9 in fin. ff. de probat. c. 18*
P. 2. unde etiam Notarij in instrumentis semper heredum men-
tionem faciunt, *sir mich und allemeine Erben und Erben*
nehmen/ quae verba, licet non sint necessaria, sed videantur
superflua, cum haec actiones de jure transeant in heredes, tamen
ne ulla aliqua adulterina interpretatio aut dubitandi suspicio
exoriri possit, etiam non erunt inutilia, *l. 81 ff. de R. I. & quig.*
juris ax. Abundans cautela non nocet, licet contractui quicquam
neque addant, neque detrahant, *l. 94 ff. d. l. 56 in fin. pr. ff. mand.*
Satius siquidem est plura cumulare, quam necessaria omit-
tere, *l. 17. C. de testam. 6. Bonae fidei, l. 11. §. 1. ff. de act. empr. S.*
28. 7 de act. provenit enim ex contractu b. fac ad omnia ea, quae
sunt moris & consuetudinis, etsi lingua contrahentium non
fuerint expressa, agi potest, *l. 31. §. 20 ff. de adl. ed. (B.) Competit*
hac Actio primario & principaliter, 1. Emptori, qui rem
emit vel praesens, vel abiens per epistolam, nuncium, servum,
filium vel similem quandam, per quem ei aliquid acquiri so-
let, *l. 1. & l. 11. pr. ff. de act. empr. l. 7. C. si quis alii vel sibi, sub alt. nom.*
2. Heredibus seu successoribus ejus universalibus, horumque
heredibus, appellatione enim heredis etiam heres heredis in-
telligitur, *l. 65. 70. ff. de V. S. l. 22. C. de legat. siquidem omnes con-*
tractus semper ita celebrati intelliguntur, quod includantur
heredes, *l. 13. C. de contr. stip. 3. Patri vel Fratri à filiofam. vel fra-*
tre bona castrensia ementi, *l. 2. de contr. empr. 4. Ei cujus Procuro-*
rator, tutor, vel curator emit, *l. 13. §. 23. ff. de act. empr. Contra ipsū*
Venditorem, qui vendidit per se, *id. l. 13. §. 25. actio enim directa*
adversus nullum praeter eum, qui contraxit, aut ejus heredes
Universales dantur, *l. 3. C. de reb. ali. nō alienand. l. 2. C. de pass. int.*
Epi. & vend. Ejusque heredes, l. 47 ff. de act. empr. pr. Nov. 48. Si ven-
ditor ante traditionem rei venditae mortuus fuerit: Quae enim
obligatio coepit à defuncto, ea etiam in ejus successore est con-
tinuanda. Ac eum; & quidem actione utili, qui vendidit vel
ven-

vendi mandavit per curatorem, tutorem aut Procurato-
rem, d. l. 13. §. 25. Ad ea, quæ inter partes contrahentes in con-
tractus principio fuerunt expressa, l. ii. §. 1. ff. de act. empr. l. i. pr.
l. 7. §. 5. ff. de pact. l. 75. in fin. ff. de contr. empr. l. 23. §. 4. ff. de R. l. arg.
l. 2. §. C. de jur. emb. quicquid enim in contractu paciscitur, id ita
obtinere, ac si esset naturalis contractus, §. 3. J. de loc. cond. Si ve-
rò nihil inter partes fuerit conventum, tunc ad id, quod huic
contractui naturaliter inest, competit, d. l. 11. §. 1. Naturaliter
autem inest, quod venditor, si facultatem habet tradendi rem
venditam, præstando interesse, invito emptore, non liberetur,
sed teneatur præcisè eam, si est res mobilis & corporalis, unâ
cum omnibus suis iuribus, accessionibus & pertinentiis tra-
dere, & quidem vacuam & liberam ejus possessionem, §. 13. J.
de empr. vend. §. 2. J. de donat. l. 2. §. 1. l. 3. §. 1. in fin. l. 11. §. 2. verb. o-
poreret. l. 13. §. 10. 21. l. 34. pr. l. 46. verb. coget. l. 50. verb. compelleretur ff.
de act. empr. l. 8. l. 13. §. 6. C. eod. arg. l. 44. ff. de evict. l. fin. §. 6. ff. quæ in
fr. cred. aut in re immobili & incorporali præstare patientiam
seu cessionem in iuribus emptis, & cautionem, quâ caveat
per se, non futurum neque per alios, quò minus emptor istâ re-
utatur, l. 20. ff. de servit. l. 3. §. 2. ff. de act. empr. quæ loco traditio-
nis habetur, l. 3. pr. ff. de usufr. l. 11. §. 1. ff. de publ. in rem act. Et
quidem ita, ut si verus rei fuerit Dominus, transferat in em-
ptorem dominium, resque tradita fiat emptoris propria, l. 11.
§. 2. ff. de act. empr. l. 20. ff. de A. R. D. l. 5. ff. de acq. poss. §. 3. in fin. J. de
empr. ex sola enim & nuda obligatione sine traditione emptor
non dum est verus rei emptæ Dominus, l. 20. C. de pact. Si verò
non fuerit Dominus, possessionem tantum rei, & per eam usu-
capiendi conditionem, obligatusque interim ad evictionem,
quæ emptorem loco dominij reddit securum, maneat, d. l. 11. §.
2. l. 8. ff. de evict. l. 25. ff. de usurp. & usuc. Sed si facultatem tra-
dendi non habet, aut rem corporalem neque tradere, neque in in-
corporali præstare patientiam vult, tunc emptori ob suam pro-
curatorem & moram tenetur ad interesse, h. e. ad id, quod rem
habere vel iusto tempore habuisse interest emptoris, l. 1. pr. l. 3. §.
fin. 2. vers. mora aut em. l. 11. §. 9. l. 12. l. 21. §. 3. ff. & l. 4. 10. 12. C. de act.
empr. aut in vendendo prædio vel fundo cecidit confinem,
quæ si emptor scivisset, non emisset fundum, l. 35. §. fin. ff. eod.
aut

aut interrogatus scienter negavit, rem servitute aliqua esse gra-
vatum, aut more improbato ad decipiendum emptorem igno-
rantem dixit, rem quidem nullam debere servitute, verum-
ne forsitan aliqua inopinata existat, se nolle esse obligatum, l. 1. §.
1. l. 39 ff. de act. empt. Competit etiam ad repetendam arrham,
quæ non pretij loco data fuit, l. 3. C. eod. Nec non ad aliam rem
ejusd bonitatis & quantitatis, c. 8. in pr. F. 2. vel ejusd. æstimati-
onis, vel ad pretium solutum restituendum, c. 25. F. 2. vers. ut
Dominus vasallo, l. 1. 16. ff. de evict. vel ad interesse, l. 60. in fin. l.
70. ff. eod. si res empta jure & sententiâ judicis aut à vero Do-
mino fuerit evicta, emptor modò ignoravit rem fuisse alienam
vel sacram, sanctam, religiosam, vel publicam, quarum rerum
omnium emptio nihilominus fieri intelligitur, quamvis habe-
ri non possint, l. 4. ff. d. t. quia sufficit, emptorem b. f. fuisse, licet
à non Domino emerit, l. 7. §. 11. ff. de publ. in rem act. l. 62. §. 1 ff. de
contr. empt. §. fin. 7. eod. l. 16. ff. de evict. Res enim evicta pro non-
tradita habetur, l. 3. pr. ff. de act. ept. & præstare quoq; tenetur, evi-
ctionem venditor, etiam si inter contrahentes de ea prorsus nul-
la facta sit mētio, l. 1. pr. ff. de R. P. l. 1. C. de per. & cōm. rei vend. quia
ut supra dictū, hujus contractus naturale est, l. 11. §. 2 ff. de act. ept.
l. 6. C. de evict. l. 60. ff. eod. At emptori scienti, rem fuisse alienam,
vel sacram, vel sanctam, minimè datur, l. 27. C. de evict. tit. 80. 87.
in fin. t. 96. F. 2. Sciens enim in acquirendo malam habet fidem,
t. 80. F. 2. & inhians rei alienæ delinquit, arg. l. 26. ff. de contr.
empt. Nisi emptor speciali pacto de evictione sibi prospexerit,
d. l. 27. §. 1. 7. C. comm. urr. jud. pr. tit. 8 F. 2. Nec præstanda quo-
que venit, si ex emptoris factio, culpa vel negligentia fuerit,
evicta, l. 27. 55. 56. §. 1. l. 63. §. fin. l. 66 ff. de evict. Aut vi de rei emptæ
possessione sine judicio & causâ cognitione ab evictore fuerit
expulsus, l. fin. C. de act. empt. Regula enim est venditorem præ-
stare evictionem, non violentiam: Contra expulsorem autem
datur interdictum unde vi, per d. l. fin. . Aut per Judicis injuriam
emptor fuerit evictus, l. 51. ff. l. 8. C. de evict. Nec etiam in ser-
vitudibus realibus, l. 75. ff. de evict. nec in pignore Creditori ad-
dicto, & postea jure creditoris alienato, l. 11. §. 16. ff. de act. empt.
pe. C. creditor. evict. pignor. non deb. Nec in emptione spei, l. 8. ff.
de

de contr. empt. Nec in rebus fiscalibus, §. *fin. 7. de usucap.* Neq̄
in rebus hereditarijs singularibus, sed tantum in tota hereditate, l. 1. C. de evict. l. 2. ff. de ber. et act. vend. Competit denique hac actio Empti que que ad repetendos sumptus & expensas in lite mota de vendita re expositas, si forte adversarius vicus quidem, sed tamen ab omnibus expensis fuerit absolutus, l. 7. §. 2. ff. de evict. l. 75. ff. de Procurat. In summa ad omnia, quæcunque dolo vel culpa venditoris absunt emptori, pr. l. 13. §. 1. ff. de act. empt. l. 69. §. 5. ff. de evict. l. 23. ff. de R. l. aut contra bonam fidem fiunt, l. 1. §. 1. ff. de act. empt. l. 7. in fin. C. si quis alii vel sibi sub alter. nom. ac quæ moris & consuetudinis sunt, etiamsi in conventionem non fuerunt, l. 31. §. 20. ff. de adil. ed. l. 6. ff. de evict. Emptor autem ut facultatem habeat hanc actionem exercendi contra venditorem, requiritur 1. Ut res ab eo sit emptæ, l. 11. pr. ff. de act. empt. 2. Ut ex parte sua, quod probare tenetur, l. 12. ff. de l. 1. C. de probat. l. 12. in fin. C. de R. V. adimpleverit contractum, pretium scilicet, prout debuit, solverit vel ipse, vel alius pro eo, pr. 7. quib. mod. coll. obl. solutione enim omnes tolluntur obligationes per d. pr. Quamdiu verò aliquid adhuc deest quantitati pretij, solidum solutum non est, l. 85. ff. de solut. & venditor rem venditam etiam tamdiu q̄s. pignus, donec ad obulum usque fuerit solutus, retinere potest, l. 13. §. 8. ff. de act. empt. Aut certe in iudicio vel extra iudicium realiter obtulerit & ostenderit, d. l. 13. §. 8. tunc enim culpa abesse ab emptore videtur, l. 5. §. 12. vers. abesse autem. ff. commod. Aut alio modo desiderium venditoris impleverit, prout facere promisit, l. 176. ff. de V. S. novatione scilicet, quando pretium mutatum est in mutuum, vel delegatione, si iussu venditoris tradiderit pecuniam ejus creditori, l. 21. §. 3. in fin. ff. de ann. legat. l. 11. ff. de novat. Aut satisfecerit, quod loco solutionis est, l. 52. ff. de solut. expromissore aut dato pignore, l. 1. ff. qui satis d. cog. §. 42. J. de R. D. l. 53. ff. de contr. empt. l. 5. §. 18. in fin. ff. de tribut. act. Aut fides ei de pretio expressè fuerit habita sine ulla satisfactione, l. 19. ff. de contr. empt. quod probandum venit, quemadmodum pretij solutio aut ejus satisfactio. Licet enim aliàs emptori nam sit actio, pretio etiam nondum soluto, nullus tamen ejus est effectus, quia agenti semper obstat exceptio pretij nondum soluti aut reali

ter oblatis: paria namque sunt quoad effectum, non habere
actionem, aut eam habere, quæ per exceptionem repelli po-
test, *l. 112. ff. de R. I.* neque etiam videtur cepisse, qui per excepti-
onem à petitione remouetur, *l. 13. ff. d. t. ac recte actio ei denegari*
dicitur, quæ ipso quidem jure competit, sed per exceptio-
nem tamen elidi potest, l. 9. pr. ff. de jurejur. Neq; etiam ven-
ditor ad tradendum, antequam accepit pretium, cogi potest,
l. 50. ff. de act. empt. Imò etiam si ante solutionem pretij res sit
tradita, dominium tamen ejus in emptorem non translatum,
censetur, nisi pretij solutio, quæ modus est transferendi domi-
nium, secuta aut fides de eo habita fuerit, *l. 19. ff. de contr. empe*
l. 67. pr. ff. de V. S. §. 42. f. de R. D. Sed venditor rem ipsam adhuc
vindicare potest; vendita enim res non desinit esse vendi-
toris pretio non soluto vel pro eo non satisfacto, *l. 5. §. 18. ff. de*
trib. act. 3. Ut res aut profusus non sit tradita, aut tradita qui-
dem, sed emptori nihilosecius aliquid dolo vel culpa vendi-
toris vel ex conventionione deficiat, *l. 8. ff. de act. empt. 4.* Ut res
empta jure sit avocata & evicta, ac ab emptore quoque denun-
ciatum venditori vel ante vel post litis contestationem, modò
non propè condemnationem, *l. 29. §. fin. ff. de evict.* Item de re
vendita fuisse motam, *l. 8. §. 10. 17. 28. C. de evict.* Denunciatio
enim litis est de essentia præstandæ evictionis, ac necessariò re-
quiritur, nisi remissa fuerit, *l. 63. ff. de evict.* licet venditor aliunde
de lite mota habuerit notiã, ac etiam si denüciatio facta esset,
res nihilominus ab evictione defendi non potuerit, resq; per
Judicis sententiam, quæ semper præsumitur justa, *l. 63. §. 1. ff.*
d. t. fuerit evicta. Non enim propterea requiritur, ut vendi-
tori tantum modò constet de lite mota, sed ut interpelletur
ad defendendum emptorem & causam, in cujus tamen prosecu-
tione emptor nihilosecius perseverare tenetur, *l. 28. C. & l. 55. ff. de*
evict. l. 1. C. de per. & comm. rei vend. quia aliàs intermissâ denun-
ciatione præsumi & à venditore objici potest, quòd emptor
tanquam malè instructus causâ ceciderit, quæ tamen ab eo de-
fendi potuisset, *l. 53. §. 1. ff. de evict.* (C) Hæc actio introducta est
in commodum venditoris: Neque enim ei, re jam traditâ,
datur contra emptorem moram forsã in solvendo pretio faci-
entem, Vindicatio rei ad eandem recuperandam vel preti-
um

um consequendum, quia provenit ex rei dominio, idcirco; Rea-
lis etiam actio dicitur, & soli Domino rei competit; *l. 23 ff. de R.
V. l. 1. C. de act. empr.* Venditor autem rei venditæ Dominus am-
plius non est, quia ejus traditione in emptorem dominium, si
quod habuit, & omne jus suum transtulit, *l. 12. C. de R. V. Negq;*
etiam Condictio ob causam dati, vel condictio sine causa,
quia non habent locum in contractibus nominatis. Compe-
tit itaque hæc Actio ipsi Venditori, *l. 1. C. & l. 13. §. 19. ff. de act.
empr.* Ejusque heredibus, qui titulo hereditario in universum
jus defuncti venditoris succedunt, *l. 10. ff. de i. est enim transito-
ria ad heredes, & personalis, ut dictum in hac ipsa l. lit. A. Do-
mino & Patri ex venditione per Procuratorem, servum vel filium
celebrato, l. 13. §. 23 ff. de i. quod enim quis per aliam facit, per sei-
plum fecisse videtur, c. qui facit, 72. de R. l. in 6. l. §. 12. ff. de vi & vi
arm.* sed actio saltè utilis, non directa, quia hæc cõpetit, tantum
Procuratori vendenti, non alij, *l. 10. ff. de act. empr. l. 7. C. si quis al-
vel sibi sub alter. nom.* Pupillo vendenti absque tutoris autorita-
te *l. 13. §. 19. ff. de act. empr.* provenit enim hæc actio ex obligati-
one: emptor autem pupillo vendenti efficaciter obligatur,
quamvis e contra pupillus emptori minimè *per d. l. & §. Contra
Emptorem, l. 13. §. 19. ff. & l. 1. C. de i. et si res ante traditionem
perierit, modò venditor non fuerit in culpa vel mora tradendi
l. 5. §. 2 ff. de resc. vend. §. 3. ff. de empr. & vend. l. 6. C. de per. & comm.
rei vend. l. 34. §. 6. ff. de contr. empr.* Et ipsius heredes, *l. 2. C. de pact.
int. empr. & vend.* Cùm actiones ex contractibus nominatis
descendentes magis ad implendum, quàm rescindendum con-
tractum competant, *l. 5. C. de O. & A.* idcirco hæc quoq; actio non
datur ad rescindendam venditionem perfectam, pretio etiam,
nondum soluto, *l. 12. C. de R. V.* nisi ab initio aliud fuerit con-
ventum, aut iustissima intervenerit causa, *l. 2. C. de resc. vend. l.
6. C. de act. empr.* sed potius implendam, & quidem rem ipsam
venditam tollendam, *l. 1. §. 3. l. 4. §. 2. ff. de per. & comm. rei vend.
l. 9. ff. de act. empr.* ac omnia, quæ hæc actione peti possunt ab
emptore, præstanda *l. 13. §. 19. ff. de i.* Proveniunt autem ea vel ex
contractu, vel ejus occasione, hæcque dicuntur & consequen-
tia vel pretij, veluti usuræ, pœnæ conventæ, si quis contrahen-

num à contractu resilire cuperet, vel rei venditæ, ut sunt fructus ante venditionem percepti & sumptus post venditionem in rem venditam, sed nondum traditam necessariò facti. Ex contractu principaliter agitur ad solvendum pretium rei emptæ conventum, (unde hæc actio appellari quoq; solet actio pretij, l. 8. §. C. de contr. empt. l. 7. C. de act. empt.) l. 17. §. 20 ff. §. l. 6. C. de act. vend. vel totum, si profus adhuc nihil fuerit solutum l. 11. §. 1. C. de resc. vend. vel ad ejus partem residuam, l. 2. C. de act. empt. Vel pretio etiam soluto, sed ex ipsius venditoris pecunia, ut cum vendita fuisset domus, vestis, vel libri, & emptor postea in illis, ignorante venditore, pecuniam ad pretij solutionem sufficientem invenisset, aut servus sine peculio venditus emptori postea pretium obtulisset, quo casu venditor de novo ad solvendum pretium agere posset contra emptorem, quia solvens venditori peculiares suos nummos nihil solvisse videtur, l. 7. C. de act. empt. l. un. C. si serv. extr. se emi mand. nummi enim pro re vendita venditoris adhuc fieri, non jamjam ejus esse debent, l. 11. §. 2. in fin ff. de act. empt. l. 1. pr. ff. de R. P. dicti autem nummi adhuc manserunt apud venditorem, & ideò magis ejus fieri non potuerunt, §. 14. 7. de act. §. 10. 7. de leg. l. 14. §. 2. in fin. ff. de except. rei jud. Vel ad aliud pretium, quod per errorem facti & fraudem emptoris inter contrahentes compensari placuit, q̄s. in quantitatem à venditore emptori debitam, cum tamen non deberetur, l. 11. §. 1. C. de resc. vend. l. 2. C. de act. empt. Dolus enim & fraus nemini patrocinari, nec quempiam alterius eum detrimento locupletare debet, l. 1. §. ff. de dol. mal. §. mer. exc. l. 1. pr. l. 12. ff. de dol. mal. l. 63. §. 7. ff. pro sor. l. 2. ff. de eo per quem fact. Vel ad justum rei venditæ pretium supplendum, aut rem restituendam, si ultra dimidiam justij pretij partem læsio fuerit in contractu. Talis enim læsio si fuerit facta, bona exigit fides, ut ad æqualitatem contractus redigatur, aut profus ab eo recedatur, l. 2. C. de resc. vend. l. 3. C. comm. utr. judic. Suppletionem autem pretij non ad totum justum pretium, ita ut venditor ne ad obulum sit læsus, sed ad dimidiam saltem ejus partem præstare tenetur emptor, per d. l. 2. §. l. 6. §. 4. ff. de minor. l. 22. in fin. ff. de loc. cond. l. 2. ff. de O. & A. Attamen non tenetur priùs solvere pretium, si ei ante ejus so-

soluentionem quaestio dominij mota fuerit, quam venditor debet evadere, si idoneos praestiterit fidejussores, *l. 18. §. 1. ff. de per & com. ven. vend.* Occasione contractus non agitur contra emptorem in solvendo pretio moram facientem ad omne, quod venditor, mora non facta, ex eo consequi potuisset, *l. fin. ff. d. r. arg. l. 21. §. 3. ff. de act. empt.* sed tantum post diem traditionis, cum interim ex possessione rei tradita omnes percipiat fructus, ad consequendas usuras pretij tardius soluti, vel totius, vel residuae partis, *d. l. fin. §. 1. l. 13. §. 20. ff. C. l. 5. 13. C. de act. empt. l. 2. C. l. 18. in fin. ff. de usur. l. 5. C. de pact. int. empt. & vend.* A tempore enim contractus si venditori non debentur, neque etiam proprie in hanc actionem veniunt, *l. 49. §. 1. ff. de act. empt. l. 24. ff. de pos.* quia emptor ex contractus obligatione tantum ad solvendum pretium conventum, non ad usuras se reddidit obligatum; sed officio iudicis non propter lucrum petentium, sed propter moram non solventium infliguntur, quando scilicet non opportuno loco & tempore judicialiter vel extrajudicialiter interpellati, mora nisi aliis non fieri intelligitur, *l. 88. ff. de R. I. solverint, l. 47. in fin. l. 49. §. 1. ff. de act. empt. l. 17. in fin. §. 3. 4. l. 32. §. 2. ff. de usur. l. 2. C. de pos. l. 7. ff. de pignor. act.* Vel propter specialem conventionem, *l. 5. C. de pact. int. empt. & vend. l. 13. 4. C. l. 17. §. 4. ff. de usur. l. 26. §. 1. in fin. ff. de pos. l. 34. in fin. pr. ff. mand.* nisi conventio juri & legibus fuerit contraria, quae rata non habetur, *l. 28. pr. ff. l. 29. C. de pact. l. 1. §. 7. ff. de pos.* Ante traditionem autem rei & absque mora non currunt usurae, quia fructus a venditore ex re percepti compensantur cum usuris. In emptoris etiam arbitrio consistit, a tempore venditionis fructus vel recipere, quo casu ex eo statim tempore usuras quoque pretij praestare tenetur, quasi cum habeat interim fructus, tantumdem etiam consecutus esset, quantum, si ab initio res ei tradita fuisset, accipere potuisset, *l. 5. 13. C. de act. empt. l. 10. ff. de R. I.* vel venditori relinquere, quo casu non essent praestandae usurae, *per d. l. Ad restituendos fructus ante venditionem perceptos restituendos, quos emptor quae sibi venditoribus una cum re acceperit, l. 2. in fin. C. de act. empt.* nisi conveniant, ut rei emptor accederent, *l. 33. ff. eod.* Denique competit haec actio ad refarciendos sumptus, & meliorationes in rem.

distraha[m] bonâ fide à venditore ante traditionem rei necessa-
rio faciâs, l. 19. C. de act. empr. l. 13. §. 22. ff. eod. Cùm enim commo-
da rei venditæ sequantur emptorem, meritò quoq[ue] sumptuum
gravamen sustinere debet, l. 13. C. de act. empr. l. 10. ff. de R. I. nisi
venditor culpâ suâ his faciendis causam dederit, quo casu eo-
rum repetitio non competeret, l. 13. §. 22. ff. de act. empr. Ex
vendito autem contra emptorem venditor agere vel pretium
cùm effectu petere non potest, nisi i. rem venditam plenè em-
ptori tradiderit, vel ipsi, qui recipere recusavit, in iudicio vel
extra illud obtulerit, vel deposuerit, aut aliâs tradere para-
tus, sicq[ue] à sua parte contractus impletus sit, l. 25. §. 50. ff. eod. l. 15.
C. de evict. semper enim ei aliâs exceptio rei nondum traditæ,
quæ perimere solet actionem intentatam, l. 2. pr. ff. de excepti. ob-
staret, & emptori quoque litis sumptus propterea restituere
teneretur, pr. l. 79. ff. de iudic. Iniquum enim est petere ab alijs,
ut conventionem impleat, qui ipse nondum satisfecit. Libe-
ra & vacua ejus rei possessio sit tradita, & quidem eo modo,
quo est vendita, l. 1. §. 1. l. 2. §. 1. l. 4. pr. l. 8. ff. de act. empr. 3. pretium
vel totum, vel ejus pars nondum sit soluta, vel quid in rem
venditam impenderit, aut aliud quid ipsi eo nomine abfuerit.
Non autem agere potest, si pretij loco alias res in solutum re-
ceperit, l. 9. C. de resi. vend. vel convenerint, ut certis pensio-
bus pretium solvatur, easq[ue] emptor sequatur, in pr. l. fin. C. de
L. commiss. 4. instrumenta, per quæ jura & qualitates rerum
venditarum declarari possunt, ac de ijs emptor instrui debet,
ostenderit, l. 48. ff. de act. empr. Cùm Actor regulariter sequatur
fori Rei necesse sit, l. 3. C. ubi in rem act. l. 19. §. fin. ff. de iudic. l. 3. C.
ubi caus. stat. ag. deb. l. 2. C. de jurisd. omn. iudic. c. 5. de for. comp. cap.
16. caus. it. g. 1. nisi diffamatus evocet adversarium ad suum fo-
rum seu iudicem, l. 5. C. de ingen. manum. Hic enim quamvis
actor videatur, tamen rectius pro Reo habetur, quia diffama-
torem tanquam actorem contra l. un. C. ut nemo inv. ag. vel ac-
cus. cog. ea quæ asseruit, probare, sumq[ue] tanquam fori Rei
sequi compellitur. Aut Reus propter continuum causæ de
reconventionem ab actore in eodem iudicio cautionem postu-
let, tunc enim ipsi cogitur actor in foro priori respondere, c. 2.
in

in fin. Extr. demut. petit. Sequitur ergo quod hæ actiones quoq;
instituentia sint apud competentem Judicem seu competens
forum Rei, l. 7. verba ad competentem Judicem C. si quis al. vel sibi
subalter. nom. em sic etiam veditor evictionis nomine denuncia-
tus sequi tenetur Judicem emptoris, l. 49. pr. ff. de judic. Alioquin
traheus ad incompetentem forum causâ multari poterit, l. 5 §. 1. C.
de jurisd. omn. jud. nec Judici quoq; ultra jurisdictionem su-
am jus dicenti impunè parebitur, l. fin. ff. de jurisd. c. 2. ut anima-
rum. de constitut. in 6. Imo sententia ejus ipso jure erit nulla, et si
à non comp. Jud. judic. c. 4. Et si clerici Extr. de judic. c. seculares 2.
de for. comp. in 6. Competentem autem Judicem seu forum fa-
cit non tantum locus r. contractus, l. 19. §. 3. ff. de judic. qui ta-
men non intelligitur is, ubi partes contraxerunt & negoti-
um gestum est, sed ubi pecunia ratione hujus contractus est
solvenda, l. 3. ff. de reb. aut. jud. poss. l. 21. ff. de O. & A. Verum et-
iam 2. domicilij, ubi reus larem fovet, vel majorem suarum
fortunarum & bonorum partem possidet, l. 7. C. de incol. l. 2. C. de
jurisd. omn. judic. Et 3. Rei, de qua lis orta est, in cujus enim ter-
ritorio sita est, ei quoq; forum congruum tribuit, l. un. C. ubi
fidei comm. l. un. C. ubi de hered. ag. l. 10. ff. de R. V. l. 1. §. fin. C. ubi in-
rem act. c. 3. sanè. de for. comp. l. 38. ff. de judic. Ex his concurrenti-
bus eligere sibi potest Actor forum, ubi Reum convenire velit
l. 2. §. 3. ff. de eo, quod cert. loc. l. 19. in fin. ff. de judic. Nec enim si re-
us in foro domicilij ab actore conventus dicat se in loco con-
tractus, prout convenerat, soluturum; ut modò negotium fa-
ceret actori, ferendum est, nisi allegantis interesse ibi aliquid
versetur: malitij enim hominum indulgendum non est, l. 38. ff.
de R. V. Ubi autem cœptum est judicium, ibi etiam finem suum
accipere debet, l. 30. ff. de judic. c. proposuisti 19. de for. comp. nec
enim mutatione domicilij judicium simul terminatur, l. 2. C.
de jurisd. omn. judic. Tantum de amplissima materia in præsen-
tiarum posuisse sufficiat, & sic in Ejus nomine, in cujus
fuit principium, sit quoq; finis, Eiq; Laus, Honor
& Gloria in sempiterna secula.

- Quae praeter commata & puncta Benevolæ Lectori observanda veniunt.
- In thesi I.* In princ. verbum *exordiar*, alijs literis ad percipiendum sensum excudi debuisset.
- In lit. B.* vers. sic etiam veteres. legenda sunt verba, *extrin. se emi mand.* lit. C. vers. sed emptio- venditio, *tantum pro tamen.* lit. H. vers. nec ad hujus substantiam, *deleatur ibi vox enim.* lit. I. post verba, hoc enim est in usu juris dare, *legatur Venditor, non emptor.* & post verba permutans tenetur rem dare, *legatur h. d. dominium rei.* lit. K. vers. hanc enim ob causam, *legatur propter pecuniam intervenientem.*
- In thesi II.* lit. B. vers. ita ut, *fidemente, legatur non amplius confiet.* Nec obstat l. 17. ibi in *teratur vers. illud etiam.* vers. Nova autem emptio, *legatur, quod propterea nova tradenda sit gabella.*
- In thesi III.* lit. B. §. debitor quoque res, *legatur, reliqua facultates etiam ad persolvendos creditores vers. Vel partialis ut aurum corruptum, pro puro, leg. & valeat.* vers. aut adventitio peculio, *legatur c. 1. pr. Nov. 17.* vers. etsi quidem aliquis ijs si consensus, *legatur, nisi suffulciatur tutoris autoritate.* vers. Tenentur enim ex contractu, *sequatur naturaliter, si locupletiores vers. Alij infantia proximi, legatur, etiam tales, quicquid vident.* vers. & si per hæc duo remedia, *deleantur verba priora, ad restituenda ea, quæ ipsi adhuc per priorem tutorem administrantem.* vers. si autem prodigus, *legatur l. 1. in fin. pr. vers. milites eo in loco, legatur l. un. §. 2. C. de contract. judic.*
- In lit. C.* vers. Nisi venditor solvendo, *legatur tunc enim emptor quoque conveniri potest.* vers. annui reditus seu census, *legatur c. 1. Nov. 160 vers. in genere omnes res, legatur, l. 83. §. 5. vers. nam de bis.* vers. Nisi uxor elapso biennio, *legatur Auth. sive à me C. ad SC. Vellei.* vers. nec etiam rem aliam ob causam emimus, *legatur §. 10. f. de legat. l. 14. §. 2. ff. de except. rei jud.* vers. Aut res quidem ejus sit, sed tamen onerata, *leg. l. 71. §. pen. & ult.* vers. Aut res immobiles pupilli & minores, *leg. l. 22. præcipimus. & vers.* vers. Ita ut licet imprudentes tutores, *leg. l. 1. §. 2. l. 13. §. 1. ff. de reb. eor. qui sub tut.* vers. in nostro enim contractu *leg. pr. f. de obl. l. 3. in pr. ff. de O. & A.*
- In lit. D.* vers. hoc autem non solum ex nomine, *leg. l. 6. ff. de R. C. l. 5. §. 1. ff. de re jud.* vers. animus enim omnium, est vili, *leg. aliàs sublat. à spe lucr.*
- Thef. 4.* In lit. B. vers. aut per conductionem retinuerit, *leg. l. 16. ff. de per. & comm. rei vend.* vers. leg. commodum, *leg. enim omne, quicquid.* vers. si itaque erit in me ra petendi, *leg. c. 86. damnum. eod. in 6. vers. si modò custodiam usque ad rei traditionem, leg. l. 1. §. 1. l. 2. §. 1. ff. de per. & comm. rei vend.* vers. & quidem talem, *leg. l. 3. ff. de per. & comm. rei vend.*
- Thef. 5.* In lit. B. vers. naturaliter a. in est, *leg. pr. l. 46. verb. cogetur.*

ULB Halle

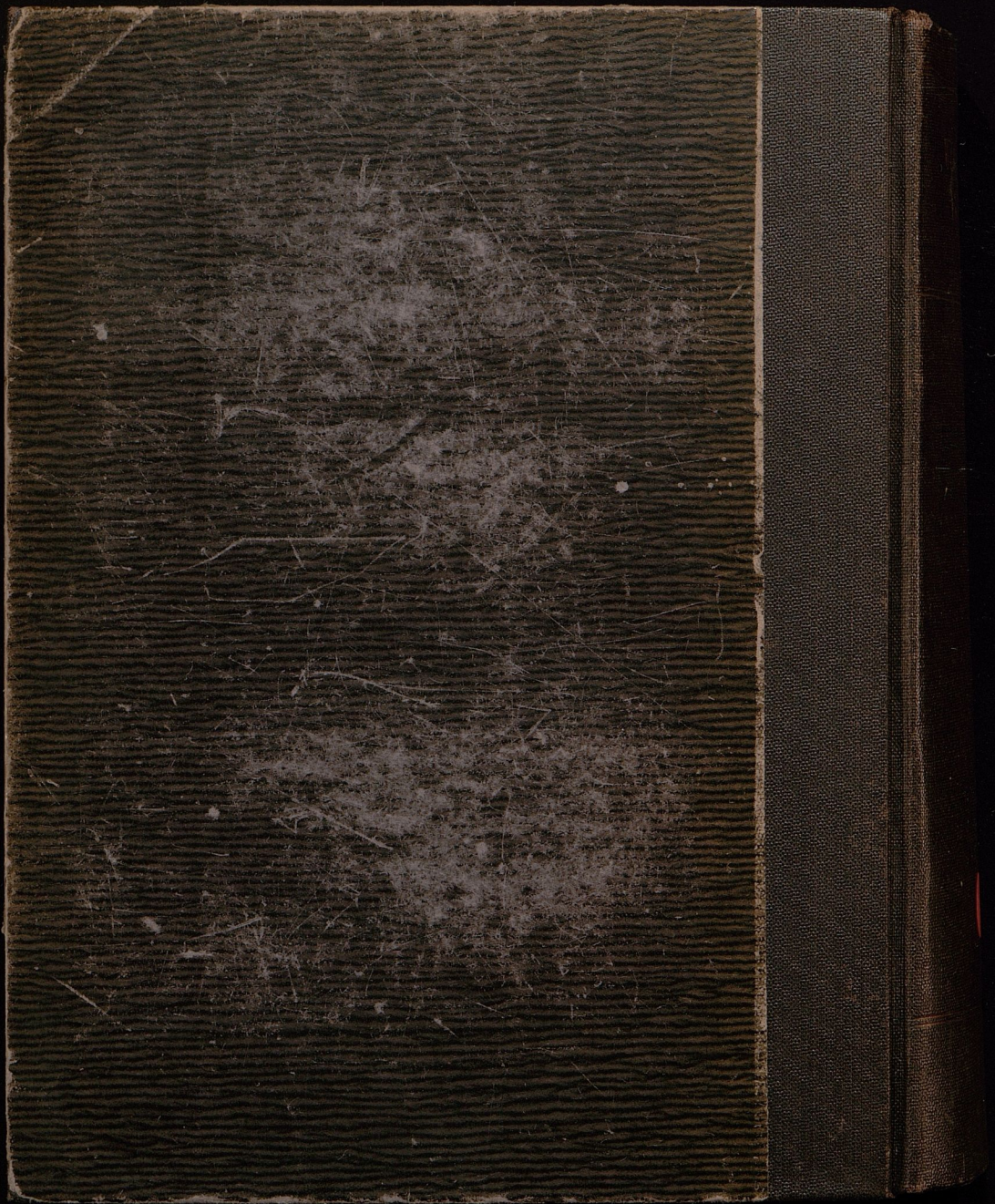
3

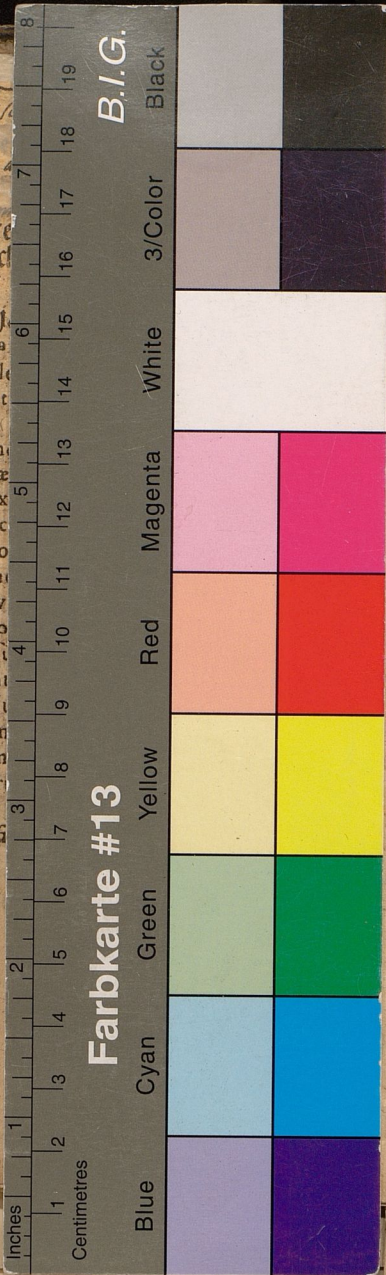
005 826 829

VD17

1757.

DISPUTATIO JURIDICA
DE
EMPTIONE
ET VENDITIONE

Quam
Divini Numinis Auxiliante Gratia
Indultu ac Consensu Magnifici, Nobilissimi atq; Amplis-
simi JCTORUM Collegij in illustri Wittebergensium Academia
SUB PRÆSIDIO

MAGNIFICI RECTORIS

VIRI

Nobilissimi, Amplissimi, Excellentissimi atq; Consulissimi
DN. HENRICI COSELII
De Pezlinovetz, J. U. D. ac Pand. P. P. longè fami-
geratissimi, nec non Curia Electoralis, Scabinatus ac Facultatis
Juridicæ ASSESSORIS gravissimi,

DN. Patroni, Præceptoris ac Promotoris sui
devoto Observantiæ cultu atarè colendisissimi
In Auditorio Juridico

Publicè Eruditorum disquisitioni placida exponet
JOHANNES CONRADUS PRÆSETER

Onoldinus.

Ad Diem 13. Octobris

Anno Erae Christianæ clō lbc LV.

JCTUS POMPONIUS in l. 20. ff. de fideic. libere.
inquit

*Ego discendi cupiditate, quam solam vivendi rationem optimam in 78. annum
ætatis duxi, memor sum Imp. Juliani sententia, qui dixisse fertur. Essè
alterum pedem in tumulo haberem, non pigeret aliquid addiscere.*

WITTEBERGÆ Typis JOHANNIS RÖHNERI Academ. Typogr.